

◦ CETĂȚENII ȚĂRII ÎN FAȚĂ URNELOR

(pag. 2-5)

◦ Imagini în eter (pag. 9)

◦ O AVENTURĂ ÎN
MANHATTAN ~ reportaj
fantastic transmis din New-York
de Dan DEȘLIU (pag. 18-21)

N r. 4 (101)

15 febr. 1957

De la 109 m înălțime,
de pe turnul central
al „Casei Scintei”,
pleacă „Imagiile în
eter”... (pag. 9)

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

11.424.521 cetățeni și-au dat votul

ÎNȚILNIRE ÎN SALA FLOREASCA

Meseria de gazetar mi-a prilejuit un sentiment, o senzație — blestemat să fie cine se gîndește la șablon — nouă. Și iată pentru ce: m-am întilnit în sala Floreasca cu contemporanii copiilor mei. Cu cei care...

Dar mai întii vreau să vă spun ce căutam acolo. M-am dus să asist și să scriu despre întilnirea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej cu alegătorii care l-au propus. Simplu, nu? Simplu și firesc.

Am fost. Am privit la mulțimea imensă de muncitori din toate sectoarele activității noastre cotidiene, care veniseră să-și vadă candidatul, să-l asculte și să-și spună și ei cuvîntul.

Mi-a atras în special atenția entuziasmul cu care masele l-au întîmpinat și l-au ascultat pe primul secretar al Partidului.

L-am auzit apoi pe fruntașul în producție de la „Grivița Roșie”, Aurel Nichescu, cel cu opt copii: „Acum, pe lângă salariu, primă și acord, mai încasez, tovarăși, încă 800 lei pe lună, ajutor familial...”

Pe inginerul Teodor Baltag, din Complexul C.F.R. „Grivița Roșie”, care a fost trimis — ca mii de studenți, fii de muncitori și țărani — la studii în străinătate pe cheltuiala statului.

„Cine putea sub regimurile de tristă amintire să plece în străinătate la studii? Fiii de moșieri și bancheri care își petreceau tineretea în cabareturei...”

Deodată amintirile au prins să mă năpădească, împletindu-se cu imaginile stîrnite de cuvintele vorbitorilor.

... Era în toamna lui '44. Nu știu precis dacă mă aflam spre miezul sau sfîrșitul ei. Într-un compartiment al personalului care mă transporta spre Turnu-Severin, un ins între două vîrste, cu măciulie groasă de perla prinsă, ac, în cravată, cu ceas de aur la mîna, costum ultimul model... Un domn „bine”... Se agita și vocifera, cerînd aprobarea și colaborarea la invective a celorlalți pasageri:

— Aștia-s comunistii!... O catastrofă națională...! Trenurile merg ca pe vremea diligenței... Mărfurile s-au scumpit de zece ori, comparînd cu 1940... Treburile merg alandala... Și cu drept cuvînt... Fierarii, zidarii și tîmplarii sunt acum miniștri și directori generali... Pof-tim, pe cine reprezintă ei? Și ce știu să facă în afara bătutului cu ciocanul și mînuitul mistriei ori rindelei? Ce sînt ei în stare să ofere bieteii noastre Romîni?

Aș fi dat acum un sferț din viață ca să mă pot întilni cu domnul acela „sic” și să-i spun:

— Ai avut dreptate, stimabile necunoscut. Fierarii, zidarii și tîmplarii n-au putut da decît ceea ce au învățat: Tractoare pentru pîine cît mai multă celor flămînzi. Blocuri pentru creșe, cămine și locuințe muncitorești copiilor și chirișilor din maghernițe și de sub poduri... Mobilă pentru cei lăsați de voi să doarmă pe paturi de lăzi și pe saci cu paie...

Ei, onorabile personaj fără nume

...Aici i-a întilnit electricianul de la „Grivița Roșie” pe tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej și Petru Groza.

din personalul de Severin! Ar trebui să fii și dumneata aici, lângă mine, să privești la mulțimea adunată ca să-ți arăt și să-ți dovedesc cu satisfacție că degetele care au strîns coada ciocanului, mînerul mistriei și al rindelei, poartă de peste zece ani condeiele care semnează în cartea vieții noastre, care-i alt fel ca-nainte...

★

Trecui privirea peste capetele strungarilor, dulgherilor, studenților, miniștrilor, inginerilor și cazangiiilor. O uriașă armată de muncitori, tehnicieni, intelectuali, care pînă la chemarea Partidului erau

necunoscuți și sortiți anonimului steril.

În față, spre stînga, o fată tînără și-a prins un fir plîpînd de floare din primăvara timpurie pe reverul taionului. Gestul mi s-a părut grațios. O fixează cu atenție, cer unii coleg de lângă mine binoculul, dar nu-i pot identifica profesiunea. Poate-i o țesătoare, o funcționară, sau o diplomată.

Iată de ce am fost nespuse de emoționat în seara zilei de vineri 1 februarie.

M-am întilnit în sala Floreasca cu constructorii operelor ce vor fi contemporane și cu copiii mei.

CĂLĂTORUL, CĂRUIA ÎI ȘADE BINE CU DRUMUL...

În gări votează cine, la ceasul votului, se află pe drum ori în alt oraș decît cel de baștină. De pildă, tînărul marinar Ștefan Szabo a fost în concediu la Oradea, de unde este de fel. Și-a mîntuit cu bine concediul și se întoarce la unitatea sa. A trebuit, deci, să treacă prin București pentru schimbul trenurilor. Și a picat în Capitală tocmai în ziua alegerilor. Ar fi putut foarte bine să facă schimbarea de trenuri fără să voteze. Nimeni nu-l știa. Dar tînărul marinar a ținut să-și spună cuvîntul. A votat la secția din Gara de Nord. Voios că a petrecut un bun concediu lângă părinți și că și-a făcut datoria de cetățean, marinarul se urcă în trenul de Constanța. La un moment dat, în fața secției de votare din Gara de Nord se face o coadă destul de învoaltă. Au venit 39 de ingineri — care de la Cluj, care de la Pitești, care de la Constanța, care de la Iași etc. la un curs de perfecționare de 7 zile, de pe lângă Direcția Generală Drumuri și Poduri din Ministerul Transporturilor Navale și Aeriene.

Iată-l, tot în gară, pe bătrînul Veniamin Dobre, țaran sărac. Are 60 de ani.

E din comuna Drăgoiești, raionul Gura Humorului, regiunea Suceava. A venit la copil, la București. Are două fete și un flăcău, muncitori. L-au prins alegerile aci. Dacă-l întreb: „pe vremuri, moșule, tot așa era la alegeri la dumneavoastră în comună?” — el îți răspunde simplu:

— D-apoi cum să hie tot așa?! Că se-mbătau ca surujii și se băteau ca chiorii, doamne iartă-mă. Eu nu mă-ndesam la vot. Că nu-s flîșucar. Todeauna m-am tras deoparte; nu m-am băgat în lume. Acu' alta-i socoteala, votez bucuros.

O FAMILIE ENTUZIAȘTĂ

Mircea Gheorghiu, electrician la atelierele C.F.R. Grivița Roșie, serviciul energetic, locuiește într-unul din blocurile muncitorești din Bucureștii Noi. A votat peste drum, la secția de votare nr. 3. Aici i-a întilnit pe tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej și pe tovarășul Petru Groza, care tot aici au votat și dînsii. E mîndru electricianul că a votat în cartierul ceferist, o dată cu conducătorii neștri.

Dacă-l vizitezi acasă — stă în blocul 5, la etajul II — te primește omeneste și e dispus să-ți spună tot ce are pe suflet. Unii au a se plînge ba de un lucru, ba de altul. Mircea Gheorghiu e însă numai entuziasm. Regimul nostru i-a rezolvat o problemă capitală și i-a rezolvat-o în condițiile cele mai bune.

E vorba de locuință. Locuia omul pînă mai acum un an cu soția sa Vasilica și „domnișoara” Gabriela, „studentă” în clasa întâi elementară, într-o odaie igrasioasă de 3 metri pe 2, la mansardă. Acum, casa nouă este spațioasă, bine încălzită, plăcută, are baie, bucătărie și... vecini buni.

Nu apucă electricianul să te lămurească bine în privința asta, că tovarășa Vasilica, soața, intervine să aducă mulțumiri fierbinți care nu mai conținesc. O singură nemulțumire există în această casă de muncitori: „studenta” Gabriela, în vîrstă de 7 ani, protestează că n-a fost lăsată și ea să voteze...

Tata e de părere că-i stă bine fundu'!

Din concediu către unitate-popos în gară. →

Inginerii din patru colțuri ale țării. I

Frontului Democrației Populare

LA ȘCOALA DE ODINIOARĂ...

E emoționant ca după zece ani să te întâlnești cu vechii tăi colegi la aceeași școală, unde ai buclisit și ai avut clipe de mari emoții. E o tradiție neclintită, pe care o respectă absolvenții tuturor generațiilor. Priveam la cetățenii care se perindau prin fața urnei la secția a 3-a de votare din Tg. Mureș, unde candidează muncitorul timplar Kiss de la fabrica de mobilă „Simo Geza“. Secția de votare se află într-una din sălile liceului din Tg. Mureș.

Deodată ușa se deschide și glasuri tinere, voioase, umplu încăperea. Vreo șase tineri pășesc zgomotos înăuntru.

— Noi sintem studenți, spune unul dintre tineri, răspunzând privirilor întrebătoare a unui agitator care-i îndruma pe cetățeni.

— Pe ce stradă locuiți? sint întrebați politicos.

— Acum locuim în diferite orașe ale țării și vrem să votăm.

Li se fac formele de rigoare.

Mie mi se pare ciudat totuși că au venit aici la această secție, când în plin centru sint două secții. Îi întreb. Ei îmi zîmbesc. Apoi îmi dau explicații:

— Știți, noi am studiat ani de zile aici, în această clădire. Ne-am înțeles să venim aici să votăm. O revedere simbolică cu școala noastră în această zi de mare sărbătoare...

I-am fotografiat părăsind localul de vot. Cheșa Aurelian studiază politehnica din Cluj; Hilă Mircea, chimia industrială la Timișoara; Kiraly Ferenk, medicina la Tg. Mureș; Hărsan Izidor, politehnica la București etc.

CU CANDIDATUL CIRCUMSCRIPȚIEI ELECTORALE „30 DECEMBRIE“, ÎN ZIUA VOTĂRII

În circ. electorală Victoria aerul sărbătorește se naște din atmosfera calmă, solemnă, din bucuria reținută cu care alegătorii intrau în localurile de vot. Cei din circ. elect. 30 Decembrie, dimpotrivă, au intrat în voie hora mare în mijlocul străzii, oprind cu totul circulația tramvaielor, au luat de mină călătorii, vatanii, incasatorii, au strins aproape toți cetățenii întâlniți pe drum. În circumscripția electorală 30 Decembrie am intrat în vorbă cu candidatul, vicarul Patriarhiei Alexandru Ionescu. Om cu vechi și însemnate atribuții oștești în regimul

nostru, prietenos și vesel, părintele i. cunoaște pe mulți dintre cei întâlniți la secția de votare, îi place să glumească cu ei.

Pînă acum a vizitat toate secțiile din circumscripția al cărei candidat este. Ne împărtășește cîteva impresii:

— La secția din strada Zborului am aflat lucruri care m-au bucurat și m-au întristat deopotrivă. Am întâlnit aici un proaspăt repatriat din Franța. Omul mi-a vorbit îndelung despre bilciul alegerilor din Occident. Și mi-a mărturisit bucuria sa de a putea lua parte la alegeri cu adevărat libere. Pe urmă mi-a povestit cum Capela ortodoxă din Paris a căzut în minile legionarilor, mi-a vorbit de cearta și intriga dezgustătoare care domnesc acolo.

...La ieșirea din localul de vot mă oprește o femeie tină:

— Dragă tovarășe, poți să-mi spui ce am de făcut? Sint cu Mihai, e lume multă, nu pot să-l iau cu mine înăuntru.

Mihai e un băiețel de vreo 5 anișori, care stă alături, privindu-mă cu o nutrișoară speriată.

Intervine o femeie de alături care începe să istorisească băiețelului ce a pățit căpřița după ce și-a pierdut clopoțelul într-un deșeu. Mama poate intra liniștită să voteze.

La secția a 3-a din circumscripția electorală Victoria, în dreptul intrării, sint din nou strigat:

— Dragă tovarășe, poți să-mi dai o îndrumare? Înăuntru e lume multă. Ce fac cu el?

E un bărbat înalt, între două vîrste. Barbison îngrijit (a la gauloise), ochelari cu rama aurită, baston. Îmi arată spre citrele suplu, cu botul lung și blana arămie mătăsoasă, pe care-l ține alături.

— Mă ofer eu — intervine de alături o voce de femeie. Mă întorc. Sint învâ-

LA 1.100 METRI ALTITUDINE

Predeal, 3 februarie. În zori, „meteorul“ local anunță pentru sportivi și oameni ai muncii sosiți la odihnă:

„Temperatura zero grade, cer acoperit; timp bun pentru schi, bob, săniuș și excursii“.

Cu toate acestea, programul obișnuit pentru cei veniți în vacanță, în primele ore ale dimineții, suferă o schimbare.

Zeci și zeci de tineri și vîrstnici, unii pe schiuri, alții trăgînd după ei săniuțe, se îndreaptă spre un singur obiectiv: secția de votare din Predeal.

Itață, de pildă, un cetățean mai în vîrstă: cabanierul Roșu Constantin. N-a avut răbdare să aștepte în vîr la Pirăul Rece sosirea urnei volante, și, pe vreme de iarnă, a coborît încă de cu noapte de la 1500 metri altitudine, venind la secția de vot din Predeal. A făcut drumul în trei ore. E puțin obosit, dar e bucuros că și-a îndeplinit datorla cetățenească.

...Liniștea dimineții de iarnă este „tulburată“ apoi de sosirea la vot, masivă și entuziastă, a studenților aflați la odihnă. Sint 350 de la toate universitățile din țară. Exuberanța lor tinerească mărește atmosfera de sărbătoare creată încă din zori de către oameni ai muncii veniți la odihnă, și de către localnici.

★

— Pentru ce-mi dau votul? Aș avea multe de zis — ne spune inginerul Pandele Dimevici, de la Institutul de documentare tehnică din București, acum în vacanță la Casa specială „7 Noiembrie“ — dar acestei întrebări îi răspund deocamdată cu altă: am fost simpia muncitor la șantierele navale de la Turnu-Severin. Școală? 7 clase elementare. Cu sprijinul partidului am învățat și am devenit inginer!

Candidatul circumscripției electorale 30 Decembrie, vicarul Alexandru Ionescu, stînd de vorbă cu o viitoare alegătoare.

luit într-un dulce parfum Guerlaine veritabil. Nu veți putea intra cu el. Oamenii sint azi atît de puțin amabili cu animalele...

...Am rămas la această secție pînă la deschiderea urnelor. Se clasează buletinele.

— ... pentru, pentru, pentru, pentru, contra...

Cine a sters oare numele candidatului? Poate domnul îngrijorat de soarta cînelui, poate cuconița parfumată, poate...

De ce să-mi bat capul în zadar. În timp ce se anunță numărul covîrșitor de voturi obținut de candidatul Frontului Democrației Populare, mi-am amintit din nou de cetățenii care au intrat hora, oprind mersul tramvaielor. Ce puțin însemnează, față de aceștia, domnul monoclat!...

POETUL

Mergînd agale, după cum îi e obiceiul, poetul maghiar din Oradea, Horvath Imre, împreună cu soția sa, se duc să voteze la secția 6 din circumscripția 9, unde candidează tov. Leontin Sălăjan, ministrul Forțelor Armate din R.P.R.

Mă alătur scriitorului și-l petrec spre secția de votare. Din vorbă în vorbă, aflu și gîndurile sale despre votul de azi:

— Credința mea în socialism și umanism este de nestrămutat. Iubesc și sint alături de toți acei ce luptă cinstit pentru realizarea acestui vis al umanității. Pe candidații F.D.P., oameni legați de popor, îi simt aproape și sint încredințat că vor lupta împreună cu întreg poporul nostru pentru a ridica țara noastră pe culmi nebănuite și nevisate în trecut. De aceea le dau votul din toată inima.

SATISFAȚIE

Bucuria și satisfacția ce se citește pe chipul acestor alegători sint explicabile: ceferistul Sută Gheorghie, revizor de vagoane la stația Oradea, de trei ani fruntaș în producție, votează împreună — cu soția sa — pentru tovarășul general Leontin Sălăjan.

— Îl știu bine pe tov. Sălăjan — ne spune ceferistul Gh. Sută — de prin 1946, cînd am muncit alături de el la Valea lui Mihai. Îmi aduc aminte cit a luptat el pentru rezolvarea problemelor ceferiştilor din rîndul cărora a plecat. De aceea l-am votat cu dragoste și încredere.

INAINTE CU ANI SE NUMEAU „MAREA MUTĂ”

Cîteva urne drapate în alb, niște ramuri verzi, o comisie formată din ostași și ofițeri, o urnă. Se vota în liniște, ordonat. Afară, o horă cu fanfară și alături, în club, jocuri de șah, șah, ping-pong. Astfel arăta o unitate militară, pe data de 3 februarie. În fața jocurilor de afară și a celor dinăuntru, din club, reporterul își dădea seama că e vorba de o zi festivă. Întrebarea „de ce votezi candidații F.D.P.?” are neajunsul că obține răspunsuri stereotipe, oamenilor nefiindu-le ușor să facă profesii de credință la prima vedere și uzitînd — în acest caz — fraze banale.

Din fericire, autorul acestor rînduri l-a cunoscut pe militarul Aurel Lolea — Lolea l-a prezentat pe Vlad, Vlad pe Cociuban, Cociuban pe Dura, Dura pe Gușatu, acesta pe Humeniuc, Demeter, Perhaița, Pășescu, Periețeanu și încă mulți alții. Discuția a pornit de la creația originală. Respectiv, reporterul vizitînd stația de radioamplificare a unității, a întreat dacă nu există creații originale pentru difuzare. La această întrebare a fost chemat militarul Vlad (scheeciuri, monologuri, scenarizări muzicale). Avea și o piesă de teatru, dar n-a vrut s-o arate, pentru că se apucase s-o rescrie. De la teatru s-a trecut la actorie și astfel a fost chemat un alt militar, un băiat blond, cu ochii albaștri, frunte lată, nasul fin, Cociuban, care a recitat una din cele mai hazlii opere folclorice pe care i-a fost dat s-o audă autorului acestor rînduri. Farmecul deosebit îl constituia dialectul, originar dintr-anume loc al Bihorului, iar creația se datora, pare-se, unor țărani de la care el, Cociuban, o culesese. „De ce?” l-am întreat. „Pentru că l-am citit deseori pe Victor Vlad Delamarina și mi-a

plăcut. Dacă el a făcut un lucru atît de frumos cu graiul bănățean, de ce n-aș face și eu la fel cu cel bihorean? Am acasă caiete groase cu poezii și povești populare”. Apoi a venit Dura Horia Valeriu, cu un volum de epigrame. Pe nesimțite s-a ajuns apoi la tema dragostei, întîi în poezie, apoi în viață, și s-au povestit mici aventuri reale ce amîneau de cadeții romanțioși ai lui Kuprin, trecuți prin școala modernă. Grupul nostru crescînd în așa măsură, încît a trebuit să ne mutăm la club. Aci l-am cunoscut pe Demeter Acațiu, care terminase de curînd o mică lucrare matematică și pe Gușatu August Octavian — autor de cuvînte încruciate pe teme istorice.

Eram un grup, ca un „mele” de rugbi, și numai disciplina militară îi făcea să nu vorbească toți odată despre ceea ce fac și vor să facă. Înainte de a lua parte la discuție, noi veniți ciocneau tocurele și se recomandau. Erau fii de colectivisti, ingineri, textiliști, funcționari de șfat. Preocupările lor erau de două feluri: și de desfătare intelectuală — dar și pe linia pregătirii lor militare, a obținerii de bune rezultate la trageri. Nu pomeneam nimic de prezent — iar viitorul, pentru ei este legat de apărarea și înflorirea patriei — fără a proiecta cele spuse în viitor, nemulțumiți că timpul e prea scurt pentru a fi arătate „concret, tovarășe”, toate visurile.

Eu, însă, aveam răspunsul la întrebarea pe care n-o pusesem, căci lumea din jur era a lor și, pentru a o cunoaște, mă conduseseră pe rînd, Lolea, apoi Vlad care-l chemase pe Cociuban, Cociuban pe Dura, Dura pe Gușatu, Gușatu pe Humeniuc, Humeniuc pe Demeter...

Înainte, toți aceștia se numeau „Marea Mută”.

O SINGURĂ FAMILIE

Primul contact cu freamătul alegerilor l-am avut într-o comună bănățeană: la Orlișoara. Mașina a fost nevoită să-și încetinească viteza și să se transforme într-un vehicul felin, care-și croia cu mare greutate drum prin mulțimea oamenilor. Unii se duceau la vot, alții ieșeau de la vot, dar nici unul parcă nu îndrăznea să-și poarte pașii spre casă. Schimbau impresii, cei tineri se făleau cu primul vot, își asumau într-un mod fantoș seriozitatea cetățeanului matur, bătrînii cu mișcări lenese circulau încoace și încolo, îi priveau îngăduitori pe tineri și se pare că, în sinea lor, îi invidiau. Și pentru tinerete, și pentru felul în care-și puteau împlini tineretea.

La Vinga am coborît din mașină și ne-am împrăștiat în marea de oameni care se agită în fața secției de votare nr.1. Privirile mi-au fost atrase de cîteva buchete colorate azvîrlite în masa aceea pestriță. Mi-am făcut loc și m-am apropiat de izvoarele acelea de culori. Erau grupuri de băieți și fete îmbrăcate în costume naționale. Costume naționale înfîlnești aproape în fiecare duminică în sate. Dar costume de același fel pe care le-am văzut la Vinga, nu poți vedea decît de puține ori în viață. La logodne, la nunți și iată că și la alegeri.

Partătorii acestor costume erau tineri de origine bulgară. Îmi spuneau cu fală că nicăieri în lume nu se mai află asemenea costume naționale bulgărești. Mi-ar fi imposibil să descriu un asemenea costum, mai ales unul femeiesc. O sumedenie de culori și văluri, de țesături și salbe, de împletituri și cusături. Cred că un asemenea costum are mai mult de zece kilograme. În artă și măiestrie însă, cîntărirea ar merita să fie

Tineri germani din com. Peciu Nou (regiunea Timișoara) votînd (dreapta); fanfara muncitorești în Timișoara la 3 februarie (jos).

făcută la gram. Îmbrăcățul lor durează cîteva ore și în plus flacăii puneau, nu fără rîutate, că numai pentru a-și potrivi părul la costum, adică a-l despărți în suvițe cît mai subțiri și a-l împleți apoi suvița cu suvița, le trebuie fetelor zile întregi.

Printre acești tineri împodobiți am găsit și doi logodnici: Maria Jircov și Petru Șerbar. Amîndoi votau pentru prima oară. Fata isteată și de loc timidă îmi dădea a înțelege că alesese (ea) ziua logodnei chiar în ziua alegerilor.

I-am lăsat pe cei doi tineri înconjuțați de lume și soare și mi-am continuat plimbarea. Am înfîlînit atîtea chipuri diferite și am auzit atîtea graiuri, încît mi se părea că rătăcesc printr-un colț de lume cu totul aparte. Și, la urma urmel, nu prea greșeam, în Vinga trăiesc o seamă de naționalități. Alături de romîni,

de bulgari și de unguri, găsești în comună și nemți, și slovaci, și sirbi.

Am vorbit cu mulți alegători care reprezentau diferitele naționalități conlocuitoare din Vinga.

Pascu Atanasie, un moșneag de 73 de ani, îmi spunea: „Noi îl prețuim pe oameni după inimă și hărnicie. Cine-i om, se simte liber în țara asta”.

Cehul Iosif Kuvila, care venise la vot împreună cu soția și părinții săi, îmi mărturisea cu toată emoția sincerității pe față:

„Sîntem la noi acasă. Nimeni nu ne întrebă de ce ne-am sîntem. Nu ni-i frică să spunem că sîntem cehi de felul nostru. Ne dăm respectul cuvenit și pot să spun că țara asta ni-e cea mai dragă din lume”.

Pe sîrboaica Sibin Ecaterina n-am mai întreat-o nimic. Prezența ei la secția de votare m-a emoționat. A venit încă în cursul dimineții. Are aproape 85 de ani.

Ecaterina Hîghioșan, o tinăru bulgăroaică de 18 ani, a venit cea dintîi în fața urnei, la primul său vot.

Tot printre primii a venit și maghiarul Sandor Iuhász, maistru mecanic la gospodăria colectivă, și nemțoaica Ana Lustig. Și alții. Romîni, unguri, bulgari, nemți, cehi, sirbi. Șase naționalități au votat în Vinga în ziua de 3 februarie, dar de fapt membrii unei singure familii.

Fotografii de S. ȘTEFĂNESCU

28
Stefan Lungu
Erou al Muncii Socialiste

27
Gh. Gheorghiu-Dej
Prim-secretar al C.C. al P. M. R.

30
Ciornoavă Eufra
— muncit
C. A. M.

31
Coman Petre
Inger, complexul Gri-
vița Roșie

5
Stancu Aurel
general maior

4
Lescu Iordăchescu
Elena — secretara
Comit. orășenesc
P.M.R. București

DEPUTAȚII DIN BUCUREȘTI ALEȘI ÎN ALEGERILE DIN 3 FEBRUARIE 1957.

Demostene Botez
Academician

Stoirov Simion
Academician

Răducan Ionel
muncitor matrișter la
Radio Popular

Vasile
secretar al
Compart. Grivița
Roșie

Tudor Argezi
Academician

Praporgescu Dumitru — profesor uni-
versitar

Cristea Ghionea
Președ. cooperativei
„Muncitorul socialist”

21

Putnică Constantin
director Intrepr. „23
August”

Iliescu Ion — inginer
secretar C.C. U.T.M.

Traian Săvulescu
Academician

Dașcovici Nicolae
profesor universitar

Ionescu Gheorghe
directorul Intreprin-
derii „Tudor Vladimi-
rescu”

17

Vlăduțu Anton
Președ. Sfat. Popular
al Capitalei

Chivu Stoica — Pre-
ședintele Consiliu-
lui de Miniștri

16

C. I. Parhon
Academician

1

Ionescu Alex.
vicar al Patriarhiei

10

Mozas Rozen — șef
rabin

11

Moldoveanu Ion
strungar la uz. „Tim-
puri Noi”

2

Flăcău Florian
secretar Comit.
Genesc P. M. R.
București

6

3

Aristide Eecanu
strungar uz. „Moo-
Ize-dun”

Iordan Lazar
strungar la uz. Cle-
ment Gottwald

8

Dobrescu Miheil
pensionar

9

Maicu Larisa — in-
gineră „Flămura Roșie”

12

Manea-Alexovici
Antoaneta — filatoare

Vasu Nicolae
Erou al Muncii So-
cialiste

13

Legendă

1. Circa electorală 6 Martie
2. " " " " Rahova
3. " " " " Ferentari
4. " " " " Măgurele
5. " " " " 13 Septembrie
6. " " " " Filimon Sirbu
7. " " " " Mărășești
8. " " " " N. Bălcescu
9. " " " " Cărămidari
10. " " " " 30 Decembrie
11. " " " " T. Vladimirescu
12. " " " " 7 Noiembrie
13. " " " " Vitan
14. " " " " Foișorul de foc
15. " " " " Mihai Bravu
16. " " " " 23 August
17. " " " " Vasile Roaită
18. " " " " Al. Sahia
19. " " " " Tei
20. " " " " 1 Mai
21. " " " " Colentina
22. " " " " Victoriei
23. " " " " Ana Ipătescu
24. " " " " Dorobanți
25. " " " " Casa Scintei
26. " " " " Banu Manta
27. " " " " Grivița Roșie
28. " " " " Bucureștii Noi
29. " " " " Ilie Pintilie
30. " " " " Cotroceni
31. " " " " Giulești

O fotografie istorică: V. M. Molotov expunând în fața Conferinței Păcii poziția U. R. S. S. față de Tratatul de Pace cu România.

pe acordarea nelimitată a clauzei națiunii celei mai favorizate etc.

Astfel, datorită Uniunii Sovietice, s-a ajuns la elaborarea unui Tratat de Pace care să țină seama în mai mare măsură de adevăratele interese ale poporului român.

Dar dezbaterile în jurul Tratatului de Pace cu România, ca și atenția acordată delegației române la acestea, au scos în evidență și un alt fapt de o deosebită semnificație: consolidarea poziției internaționale a României, sporirea prestigiului său datorită justității politicii ei interne și internaționale. Privit din acest punct de vedere, Tratatul — act de importanță istorică — a fost rezultatul firesc al afirmării României de după 23 August 1944, ca o țară al cărei popor năzuiește spre o politică de pace cu toate popoarele lumii. Semnificația esențială a semnării Tratatului devenea deci tocmai consfințirea reintrării României democratice în arena internațională ca stat pe deplin suveran, ce-și aduce contribuția activă la lupta pentru pace și colaborare între națiuni.

Semnarea Tratatului reprezenta și un solemn angajament. Cei zece ani care au trecut de atunci au dovedit îndeplinirea cu prisosință a spiritului și literei Tratatului.

De sprijinul larg al Uniunii Sovietice, România s-a bucurat în permanență, și sub cele mai variate forme, înainte ca și după semnarea Tratatului. Expresie a acestui sprijin este și Tratatul de prietenie, colaborare și ajutor reciproc, semnat la 4 februarie 1948, precum și numeroase acorduri ulterioare — toate bazate pe egalitate și respect mutual — ce au intervenit între patria noastră și marea Țară a Socialismului.

I. C.

UN ACT DE IMPORTANȚĂ ISTORICĂ

După o perioadă destul de îndelungată de la terminarea războiului, în urmă cu zece ani, la 10 februarie 1947, s-a semnat la Paris „Tratatul de pace între România și Puterile Aliate și Asociate”.

Semnarea Tratatului a prilejuit timp de luni de zile aprinse dezbateri în cadrul conferințelor ministrilor de externe ai marilor puteri. Un sprijin deosebit de prețios pentru patria noastră, în cadrul acestor dezbateri, l-a constituit poziția principială și înțelegătoare a reprezentanților Uniunii Sovietice, spre deosebire de cea a puterilor occidentale, care au pus tot felul de piedici în elaborarea Tratatului de pace cu România. Uniunea Sovietică a apărut astfel la Conferință însăși independența și suveranitatea națională a țării noastre.

Sprijinul U.R.S.S. a apărut evident și în timpul discuțiilor în problema reparațiilor și a clauzelor economice ale Tratatului.

Puterile occidentale pretindeau despăgubiri integrale pentru pierderile de bunuri aparținând Națiunilor Unite și supușilor lor, pentru daunele cauzate acestor bunuri în timpul războiului — daune care în multe cazuri au fost pricinuite tocmai de bombardamentele anglo-americane — precum și despăgubiri pentru pagube indirecte sau

chiar numai pentru faptul că în această perioadă monopolurile apusene n-au mai obținut în țara noastră fabuloasele câștiguri cu care se obișnuiseră. Opunându-se acestor cereri nedrepte, Uniunea Sovietică a apărut teza compensării parțiale și anume, pînă la concurența unei cincimi din paguba suferită, sumă plătilă în lei și nu în aur sau de viză. Și nu trebuie uitat că U.R.S.S. a fost cea care a suferit în mod direct pierderi în urma războiului

în care elica antonesciană ne-a fîrît țara!

Erau astfel susținute însăși poziția guvernului român și interesele nemijlocite ale poporului nostru. Căci, așa cum arăta într-o declarație din acea vreme tov. dr. Petru Groza, pe atunci președinte al Consiliului de Miniștri, „reparațiunile și restituiriile cerute prin proiectul de Tratat de Pace, în plus față de condițiunile Convenției de Armistițiu, vor avea ca urmare nu numai faptul că România va ajunge repede

în situația de a nu putea să le îndeplinească, dar și că ea își va vedea distrusă întreaga ei economie.”

Aceleași considerente de adîncă înțelegere și grijă pentru viitorul României au condus delegația sovietică în combaterea cererilor puterilor occidentale cu privire la instituirea unui control internațional al Dunării, peste capul țărilor dunărene, sau cu privire la menționarea în Tratat a obligativității României de a duce pe viitor o politică economică bazată

Tăieturi din presa vremii ce reflectă sprijinul acordat țării noastre de delegația U. R. S. S., precum și poziția delegației române la Conferință.

la îndreptele comisiei economice

Delegația sovietică

sprijină punctul de vedere al României

200 LEI 4 PAGINI

Scanteia

ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Delegația Statelor Unite, Angliei și Franței au propus acordarea privilegiilor economice țărilor Națiunilor Unite și țărilor care s'au desprins de dominația imperială a Statelor Unite.

Delegația Uniunii Sovietice a vorbit în favoarea punctului de vedere al României.

Delegația Uniunii Sovietice a susținut teza compensării parțiale și anume, pînă la concurența unei cincimi din paguba suferită, sumă plătilă în lei și nu în aur sau de viză. Și nu trebuie uitat că U.R.S.S. a fost cea care a suferit în mod direct pierderi în urma războiului în care elica antonesciană ne-a fîrît țara!

Erau astfel susținute însăși poziția guvernului român și interesele nemijlocite ale poporului nostru. Căci, așa cum arăta într-o declarație din acea vreme tov. dr. Petru Groza, pe atunci președinte al Consiliului de Miniștri, „reparațiunile și restituiriile cerute prin proiectul de Tratat de Pace, în plus față de condițiunile Convenției de Armistițiu, vor avea ca urmare nu numai faptul că România va ajunge repede în situația de a nu putea să le îndeplinească, dar și că ea își va vedea distrusă întreaga ei economie.”

Aceleași considerente de adîncă înțelegere și grijă pentru viitorul României au condus delegația sovietică în combaterea cererilor puterilor occidentale cu privire la instituirea unui control internațional al Dunării, peste capul țărilor dunărene, sau cu privire la menționarea în Tratat a obligativității României de a duce pe viitor o politică economică bazată

Trăiască Unitatea Sindicală!

Delegația română a propus soluții practice și echitabile. — Observațiile principale la clauzele proiectului tratatului de pace. — Dece delegația română s'a exprimat împotriva introducerii clauzei națiunii celei mai favorizate.

Corepondentul din Paris al agenției „Agpres” transmite următorul interviu:

TOV. GH. GHEORGHIU-DEJ despre POZIȚIA DELEGAȚIEI GUVERNULUI ROMÂN ÎN FAȚA CONFERINȚEI PĂCII

VINE TRENUL DE LA RĂSĂRIT.

— fotoreportaj —

de F. URSEANU

Șapte minute. Atît durează o operație feroviară, mecanică, pe care, desigur, puțini oameni au avut prilejul s-o vadă. Recent am asistat la ea în vastul triaj al stației Socola de lingă Iași — acolo unde face joncțiunea calea largă ce vine din răsărit, tocmai de la Oceanul Pacific, străbătînd de-a latul Uniunea Sovietică, și calea noastră ferată, mai îngustă, specifică drumului de fier din această parte a lumii.

În șapte minute, vagoane grele de zece, cincisprezece, sau chiar mai multe tone, trecînd printr-o hală — stație de transpunere — sînt mutate cu toată încăleătura lor, de pe calea largă, pe șinele noastre. Nu Anteu smulge vagoanele, ținîndu-le suspendate între cer și pămînt pînă ce li se schimbă roțile pe măsura drumului nostru de fier. Treaba aceasta o fac doar cîțiva oameni obișnuiți — pînă nu de mult, lăcătuși feroviari la Nicolina, care au învățat de la vecinii din răsărit să minuiască niște cricuri mecanice, mici, dar de o forță uriașă demnă să înfrunte puterea titanului.

De la Socola, vagoanele venite din țara vecină și prietenă pornesc — sute în fiecare zi — mai departe pe șinele noastre revărsînd, fie în magazinele stației Socola, fie mai departe în țară, fructul acordurilor comerciale cu Uniunea Sovietică și al sprijinului pe care marea țară prietenă ni-l dă permanent.

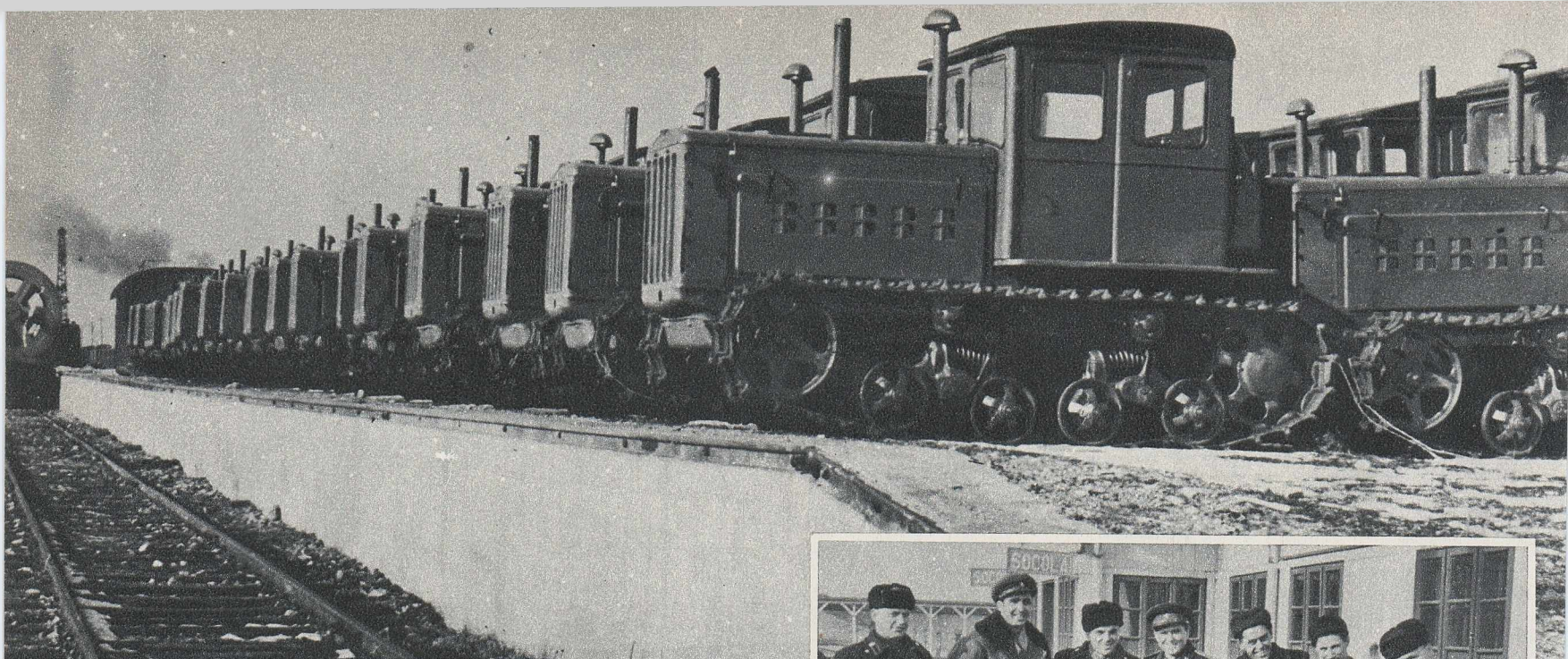
Aici, la această poartă de intrare a țării, socotelile importului din U.R.S.S. însumează zeci și sute de tone, iar magazinele și rampele stației, mai ales acum, cînd Declarația comună romîno-sovietică a început să-și dea roadele, au devenit niște depozite uriașe de mărfuri.

Spre ce să-mi îndrept mai întii atenția? Într-o singură săptămîină din Ural ne-au sosit un milion de kilograme de îngrășăminte chimice atît de necesare agriculturii. Sute de vagoane de grîu și orz au venit din cele mai diferite regiuni ale Uniunii Sovietice. Să vorbesc despre televizoarele care au și ajuns în magazinele din București, sau despre buteliile uriașe de creozot, despre importante cantități de cauciuc sintetic sau despre lăzile, perfect ambalate, cu instrumente de înaltă precizie; despre mașinile importate pentru marile uzine; despre combine, tractoare sau despre instalațiile industriale de tot felul, despre sîrma galvanizată, automobilele, aparatele de radio sau cărămizile refractare pentru marile topitorii, despre miile de kilograme de azbest, despre celelalte utilaje și materiale atît de necesare industriei noastre, care se scurg în convoaie de zeci de vagoane dînd ritm nou și viață economiei noastre?

Lista mărfurilor importate din U.R.S.S. este atît de mare și atît de variată, încît cu greu se poate

Se descarcă un transport de sîrmă galvanizată. Pentru încărcăturile ce nu merg mai departe cu vagoanele sovietice, se folosesc macarale de înaltă productivitate și alte utilaje moderne.

Zeci și zeci de tractoare, sosite din Uniunea Sovietică, au fost depuse pe una din rampele stației Socola.

Echipele trenului sovietic și angajații gării Socola Roșie: o fotografie prietenească înainte de plecarea trenului spre Ungheni. În curând, se vor reintîlni.

vorbi de tot cuprinsul ei într-un reportaj.

★

— Ce lucruri bune ne-ai adus azi? Iată întrebarea pe care ceferistul Ion Tănase, magazionerul gării Socola Roșie o adresează feroviarului Nicolae Dunaevski, însoșitorul comercial al unui tren sovietic, în momentul cînd frînele începează cele 40 de vagoane sosit pe „calea largă”. Ei se cunosc mai de mult și cu toate că unul trăiește în Uniunea Sovietică și celălalt în România, sînt prieteni buni, așa cum pot fi doi muncitori ce lucrează zi de zi în același atelier. Tănase și Dunaevski se tutuiesc, se bat pe umăr, glumesc...

Sînt martor la răspunsul pe care Dunaevski i l-a dat azi lui Tănase

în romînește, cu un pronunțat accent moldovenesc:

— Eu vin de la Ungheni, dar vagoanele, de la 5000 de kilometri. V-am adus în primul rînd grîu din ținuturile desțelenite, tocmai de la Aktinbinsk! Ești mulțumit? Și tineri de-ai voștri — comsomoliști — au muncit anul trecut acolo. Și ei vor fi mulțumiți.

— Vor fi bucuroși, fără îndoială, răspunde magazionerul stației Socola Roșie, dar să știi, tovarășe Dunaevski, că comsomoliștii noștri se numesc utemiști! Ce-ai mai adus bun?

Și discuției prietenești îi urmează apoi formula oficială, folosită curent:

— Eu predau, dumneata primești! zice Dunaevski, scoțînd din servietă și predînd documentele de

însoțire a mărfurilor — „scrisorile de trăsură”, cum se numesc ele oficial.

Iar peste cîteva secunde, cînd pare că și-a amintit ceva:

— Tovarășe Tănase, știu că-ți place peștele sărat și de data asta

ți-am adus pe săturatelea: 100 de tone, venite tocmai din China. Amîndoi se îndepărtează rîzînd.

După ce au predat-preluc documentele, ei trec trenul în revizie, verifică starea vagoanelor, a lăzilor, a produselor.

Documentele, depuse între timp la biroul de tranzit, sînt traduse de translatorul Nicolae Gheorghiuță, care cunoaște perfect limba rusă. Iată însă că azi e o mică încurcătură: translatorul nu cunoaște limba chineză... Noroc că din documentele căilor ferate sovietice reies toate datele necesare...

★

Partea de dincolo de Socola Roșie, unde se oprește „calea largă”, tot în triaj, ceferiștii au botezat-o Socola Albastră. Nu știu de ce și nici cei din partea locului nu știu. Nu există nici o delimitare precisă și nici o barieră. Aceiași oameni muncesc și într-o parte și în cealaltă, printre sutele de linii care se întîlnesc, se despart, se întretaie, printre vagoane, pe rampe, în magazii imense, unde în orice zi întîlnești mărfurile cele mai diferite, gata să fie expediate spre interiorul țării, unde aproape la orice oră, feroviarul sovietic predau și ceferiștii preiau nesfrîșite convoaie de vagoane încărcate.

Nu-mi dau seama pe cîte hectare se întinde triajul stației, dar este imens. Socola, azi cea mai mare stație de tranzit a noastră, e o poartă, prin care intră în permanență în țară, utilajul și mărfurile ce ne revin prin acordurile încheiate cu Uniunea Sovietică. Cei ce au denumit Socola, „gara prieteniei”, n-au greșit.

Printre turiștii veniți din diferite țări în R.P.R., se află și un grup de studenți sovietici ce-și petrec la noi vacanța de iarnă. În fotografie: întîlnirea studenților sovietici cu studenții romîni la Casa de Cultură a Studenților din București.

IMAGINI ÎN ETER

de Ing. Gh. YARGA

Fotografii de A. LOVINESCU

Anul 1957 a adus cu sine, încă din primele minute ale sale, o nouă realizare, precum și perspectivele unor noi bucurii pentru publicul bucureștean: a fost dată în funcțiune noua stație de televiziune.

La 31 decembrie anul trecut, pe la orele 7 seara, la etajul XII al Casei Științei, în sala emițătorilor, pregătirile se terminaseră. Aceeași situație era și la Studiourile de Televiziune de la Floreasca: se făcuseră ultimele încercări, ultimele revizii — și rezultatele erau bune. Deși becurile de semnalizare și numeroasele instrumente de măsură arătau, în mod obiectiv, că regimul de funcționare era normal, deși figurile noastre exprimau calmul cel mai desăvârșit, nervii ne erau totuși încordați. Eram emoționați și specialiștii sovietici, care erau împreună cu noi, cu toate că pentru nici unul dintre ei situația în care ne aflam atunci nu era nici nouă, nici necunoscută: peste puțin trebuia să „ieșim în eter”; trebuia, ca antena de pe „Casa Științei” să emită primul nostru program de televiziune.

Ora 21,10. S-a dat comanda de pornire. Cîteva manevre la pupitrul de comandă și becurile roșii au anunțat că stația a intrat în funcțiune. După o scurtă convorbire telefonică s-a primit semnalul de probă de la Studiouri. În acel moment, pe toate ecranele de control ale stației, precum și la toate televizoarele din oraș a apărut „mira”, iar difuzoarele au umplut încăperile cu o muzică plăcută și clară. Emisia începuse.

Timp de 2 ore și 40 minute s-a putut urmări în acea seară emisiunea noastră. După ce crainica a anunțat programul, s-a vizionat un film din Republica Democrată Germană și filmul românesc „O noapte furtunoasă”. Cu cîteva minute înainte de ora 24, ascultătorii au putut auzi și vedea pe tov. dr. Petru Groza adresându-le salutul pentru noul an 1957. Primul „La mulți ani” televizat...

Ca orice realizare, stația de televiziune are și ea istoria ei, istoria muncii unui colectiv, istoria unor greutăți care au fost învinse.

La 25 iulie anul trecut, grupul nostru de ingineri ai Radiodifuziunii Române și ai Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor pleca pentru specializare în U.R.S.S. Unii dintre noi fuseserăm studenți în Uniunea Sovietică și așteptam cu nerăbdare să revedem oamenii și locurile dragi.

Un prim popas la Kiev. Aici facem cunoștință cu tovarășul Kazinski, inginerul șef, și Konstantin Alekseev, șeful Centrului de Televiziune. A doua zi ne împărțim pe grupe și începem studiul aparatului, al documentației și al regulilor de exploatare. Sîntem primiți peste tot cu toată căldura și fiecare inginer și tehnician sovietic caută să ne împărtășească cît mai mult din experiența sa. Caietele se umplu repede și ne simțim din ce în ce mai stăpîni pe probleme. După trei săptămîni, urmează o practică asemănătoare la Moscova. Aici, în afară de cele două stații de televiziune, mai vizităm Institutul de proiectări și cercetări în această problemă. Timpul trece pe nesimțite. În sfîrșit — Leningradul. Începe munca cea mai interesantă. Avem ocazia să vedem utilajul nostru în fabrici, pe bancurile de probă. Totul este aproape gata. Ni se pun la dispoziție proiectele, calculele, stăm de vorbă cu constructorii. Deși munca e foarte interesantă, trebuie să ne grăbim spre casă. Cele două luni și jumătate de specializare au trecut și, pînă la 1 ianuarie, dată cînd urmează să dăm

în funcțiune stația, a mai rămas puțin timp. Adevărata muncă abia începe.

La București, în octombrie, șantierele de construcții lucrează din plin. La fostul platou al studiourilor cinematografice din Floreasca se construiesc încăperile pentru studiourile de televiziune. La „Casa Științei”, din cele 21 de birouri care nu demult erau la etajele XI și XII a mai rămas doar unul; restul încăperilor se transformă în săli pentru aparat, laboratoare, cabine.

Către sfîrșitul lui octombrie sosește primul specialist sovietic care va conduce lucrările. E același Konstantin Alekseev din Kiev. Același Konstantin Alekseev, care nu demult a pus în funcțiune primul Centru de Televiziune al Republicii Populare Polone în „Palatul Culturii” din Varșovia.

Cîteva zile de studiu, cîteva telefoane la Moscova și Leningrad, o consfătuire la ministru

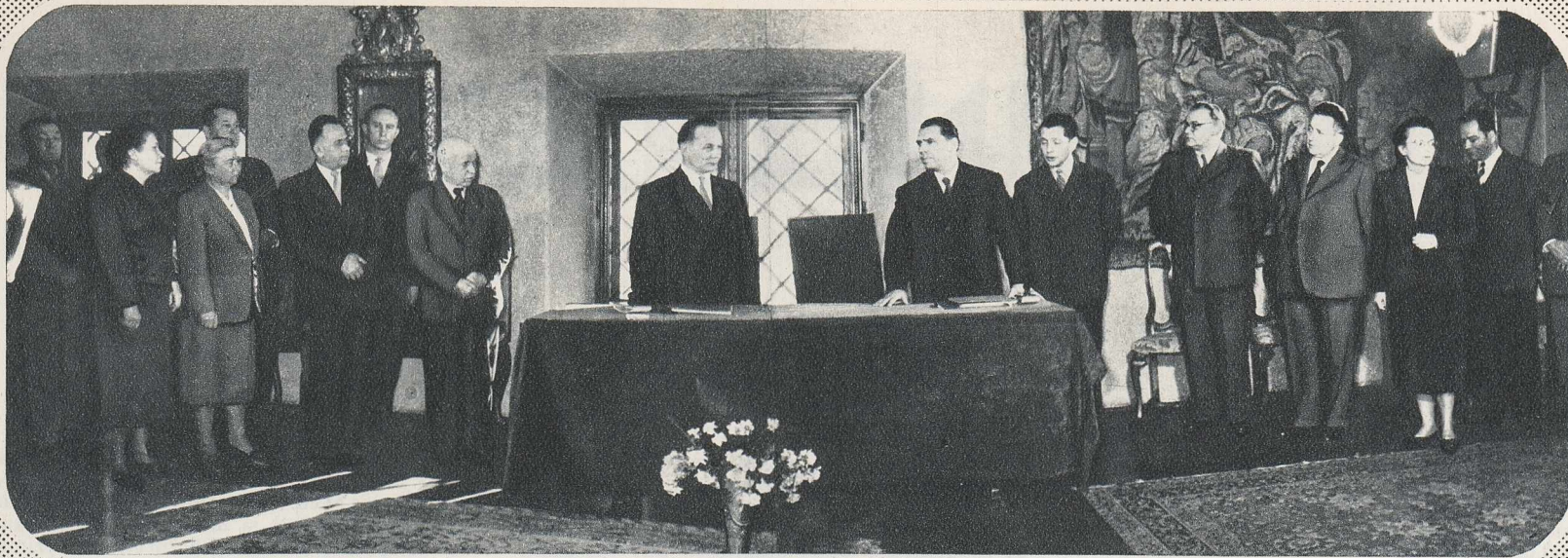
și se hotărăște graficul de lucru. Se organizează brigăzi pentru montaj. Ritmul se accelerează din ce în ce. Au început să sosească primele vagoane cu utilaje și materiale. De la rampa de descărcare a „Casei Științei” se primește aproape zilnic telefon: „A mai sosit un vagon pentru televiziune”. Pe lăzi scrie într-un colț „sdelano v S.S.S.R.” (executat în U.R.S.S.). Nu e lucru ușor să transporti aproape douăzeci de vagoane și să le ridici la etajul XII... Aparatul trebuie dezambalat și pus la locul lui repede, dar cu grijă. Pe șantier însă entuziasmul crește cu fiecare zi. Inginerii lucrează cot la cot cu muncitorii.

Fiecare ladă ascunde o nouă surpriză: aparatul e foarte frumos executat și de cea mai bună calitate.

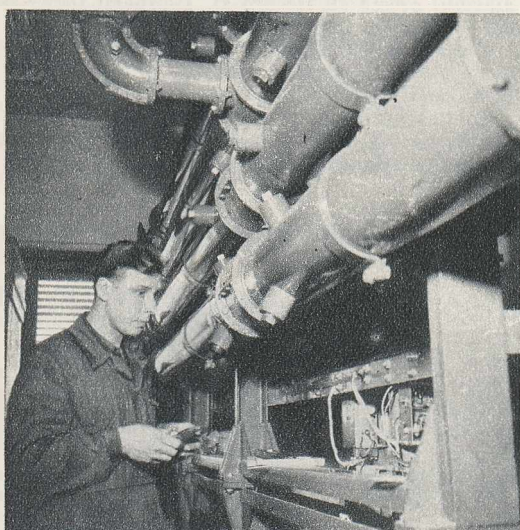
Între timp au sosit alți specialiști din Uniunea Sovietică: a venit tovarășul Sapiro — șeful reglajului aparatului de studiu — au sosit Vitia

Ing. Constantin Ceaușescu și radiotehnicianul Rudolf Ivănuș fac ultimele verificări înainte de punerea în funcțiune a stației.

Între 19 și 24 ianuarie 1957, s-au desfășurat la București, într-o atmosferă de caldă prietenie, lucrările Comisiei mixte romino-sovietice pentru elaborarea planului de colaborare culturală pe anul 1957. Din partea romină planul a fost semnat de Constantin Prîsnea, prim-locșitor al ministrului Culturii al R.P.R., iar din partea sovietică de P. V. Lebedev, locșitor al ministrului Culturii al U.R.S.S.

Radiotehnicianul sovietic Guri Roguski a contribuit din plin la punerea la punct a emițătorilor de televiziune.

și Lioșa, Gurii, Sașa și Rudolf, a venit Solomon Lvovici, sub a cărui conducere s-a construit la Leningrad emițătorul nostru de televiziune. Deși a sosit seara, după 48 de ore de drum, a doua zi la ora opt este în saloapă pe șantier, face cunoștință cu tovarășii noștri și știe chiar să spună: „bune-dimineața”.

Urmează munca cea mai grea: montajul electric, trebuie trase prin canalele special construite sute de legături, de cable, și nu se admite nici o greșeală; nu va mai fi timp pentru refaceri. Iată-i pe Brînzoi Badea, pe Ivănuș și pe Teșcuța, — lucrează repede și cu multă pricepere. Inginerul Ceaușescu este peste tot. Insufletește tot șantierul. Muncește mai mult și mai bine ca oricare.

Urmează clipe de mare emoție: se ridică antena pe turnul „Casei Scînteii”. Inginerul Vainer și meșterul Pocinog au luat toate măsurile de precauție: munca este grea—soluțiile îndrăznețe. După un efort serios, în sfîrșit, antena se află la locul ei. A doua zi începe viscolul, dar ea rămîne neclintită. S-a trecut și examenul acesta — e drept nu fără unele emoții.

Între timp, la studiouri s-a montat, sub conducerea inginerilor Stubei și Wegener, aparatul pentru Telecinema și pentru camera de regie B., iar sectorul condus de inginerul Cocora, de la întreprinderea „Teleconstrucția”, a montat, pentru prima oară la noi în țară, într-un timp record, un cablu special coaxial, care face legătura între Studiouri și Stația de Televiziune.

Și iată ultimele zile ale lunii decembrie. Vom reuși? Se fac ultimele verificări, după

care heblurile, automatele și contactoarele încep să intre în funcțiune. La pupitrul de comandă se sting și se aprind diferite beculțe: verzi, albastre, galbene. Becurile cu neon clipesc continuu. În sfîrșit, luminile roșii vestesc că ambii emițători, cel care transmite imaginea și cel care transmite sunetul, au intrat în funcțiune.

... În anul nou, după două zile de odihnă bine meritată, lucrul continuă. La Studiouri trebuie date în funcțiune complexele „A” și „B”. De aici se vor transmite de pe „viu” diverse spectacole, formații artistice, muzicale. Trebuie să îmbogățim programele. Deocamdată transmitem numai filme și emisiunile au loc doar sîmbăta și duminica. Se lucrează la instalațiile mașinii de telereportaj. Cu ajutorul ei se vor putea transmite spectacole din diferite teatre, competiții sportive de pe stadioane, reportaje. La emițători se fac lucrări de reglaj. Trebuie să obținem indicii calitativi cei mai buni, pe care îi poate oferi utilajul; el e modern și poate da emisii de cea mai bună calitate.

Au sosit și primele loturi de televizoare care se pun în vânzare. În curînd, din ce în ce mai multe familii vor putea urmări programele noastre.

Datorită puterii mari a stației de emisie (15/7,5 KW), raza de acțiune a stației noi de televiziune este de aproximativ 100 de kilometri în jurul Bucureștiului. Cu aparate și antene mai sensibile se poate recepționa însă chiar mai departe. De pildă, în noaptea de 31 decembrie un radioamator din Buzău a „prins” programul emis de noi...

Anul 1957 va fi plin de surprize plăcute pentru ascultătorii noștri. Mai ales pentru cei din jurul Bucureștiului, dar chiar și bucureștenii, care știu cu cîtă greutate se pot obține bilete la unele spectacole sau meciuri de fotbal, le vor putea viziona mult mai comod acasă. Apoi vor fi concerte, filme, diferite manifestări artistice, speciale pentru televiziune și, desigur, că și Stroe al cărui „Te văd, te văd” va provoca emoții celor nepreveniți...

ATOMUL ÎN SLUJBA VIEȚII

În sala din Bd. Magheru, s-a deschis o deosebit de interesantă expoziție: „Folosirea energiei atomice în scopuri pașnice”, organizată de Direcția Generală pentru folosirea energiei atomice de pe lângă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S., sub auspiciile Societății pentru Răspîndirea Științei și Culturii.

Delegația sovietică venită în vederea organizării expoziției este formată din 14 oameni de știință specializați în aplicarea energiei atomice în diferite ramuri ale științei, și este condusă de candidatul în științe Fizico-matematice, docent Kirilov Ugrumov Viktor Grigorievici. În afara de organizarea expoziției, oamenii de știință sovietici vor vizita diferite institute de cercetări din țara noastră și se vor întâlni cu oamenii noștri de știință, cu care vor avea întreprinderi și schimburi de păreri cu privire la utilizarea

energiei atomice în scopuri pașnice. De asemenea, oaspeții sovietici vor ține o serie de conferințe de popularizare pentru publi-

cul bucureștean, precum și conferințe de specialitate. În fotografie: un aspect din timpul pregătirii expoziției.

Strada Semaforului avea un singur rînd de case. Pe partea cealaltă, deși se făcuse parcelare, nu s-a ridicat nici o clădire. Terenurile virane, împrejmuite de garduri de sîrmă, se întindeau pînă în imasă, unde bălăriile — golomoaze și un fel de leuștean sălbatic — creșteau în voie, neatînse de oțelul albastru al coaselor. Pămînturile toate, pînă în apropierea fabricii de acizi, erau ale domnului Singer. El le cumpărase pe preț de nimic de la un grof bătrîn, epileptic, care iarna și vara umbla cu o cușmă de oaie, cu gîndul să-și apere căpățîna dacă l-ar fi apucat criza pe un drum pietruit.

În ultima vreme, de cînd s-au oprit lucrările la linia ferată ce trecea chiar la capătul de sus al străzii Semaforului, venea tot mai rar să admire bălăriile, pămîntul. Cînd venea, își înfigea bastonul în țărîna, apoi pipăia glodul mustos de pe vîrfurile bălării.

— Pămînt bun — spunea. Iar copiii care se adunau în jurul lui rîdeau că vorbește de unul singur.

să afle care a fost ultimul meu strămoș care s-a folosit de ele...

Cînd ajungea cu meditațiile pînă aici, cineva trebuia să-l întrebe:

— La ce să le fi folosit?

Groful îl măsura din priviri a dispreț pe vorbitor și continua:

— La curățitul nucilor de cocos. Atunci erau folositoare încă. Dar acum?... Îmi aduc numai pagubă. Îmi rup ciorapii. Atît, băieți... Da... Oare cum s-o fi numit ultimul meu strămoș care s-a folosit încă de unghiile de la picioare?...

Se întimpla ca cineva să-i spună un nume banal: Gheorghe sau Ion și atunci groful, supărat de incultura celor din strada Semaforului, devenea războinic: lovea în stînga și-n dreapta cu bastonul de bambus, spre hazul copiilor, care îl bombardau cu pietre și cu nămol.

Cu domnul Singer nu stătea de vorbă: îl făcea jidan, escroc și-l înjura pe o limbă necunoscută celor din strada Semaforului.

Domnul Singer era neamț din Sighișoara și se îndeletnicea cu tot felul de afaceri: cumpăra și vindea case, dădea sume mici cu împrumut, era reprezentantul a patru sau cinci firme străine și finanța birturile din cartier. Era un om înalt, chel și asuda de parcă ar fi fost înhămat la plug sau ar fi cărat piatră în spinare. Purta pantofi cu talpă de azbest, pantaloni bufanți și cămașă milaneză, de

ferată, așa că domnul Singer n-a stat mult pe gînduri. A cumpărat toate terenurile virane, le-a împrejmuit cu sîrmă ghimpată și a început zidirea primei case. Pe vremea aceea s-a măsurat și întinderea străzii celei noi chiar în dreptul semaforului. Strada primise și un nume oficial, înregistrat undeva în arhivele primăriei: „Protopot Gilmeanu“, dar nimeni n-o numea așa. Muncitorii de la lucrările de terasament îi spuneau „Semaforului“ și așa a rămas.

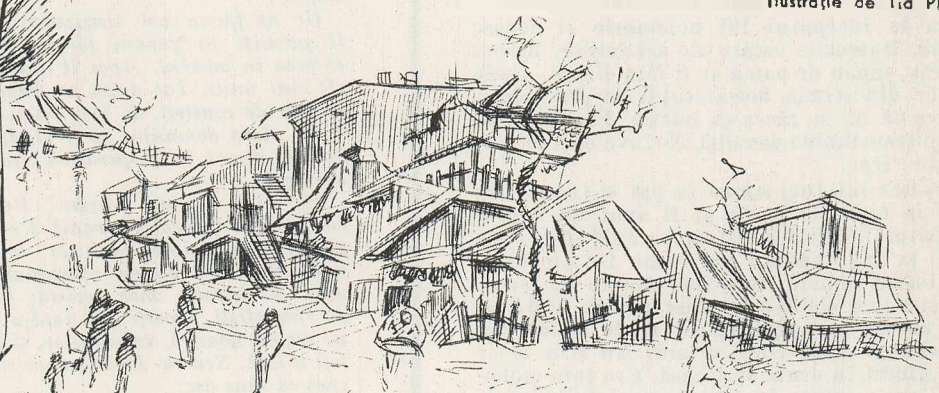
N-a trecut decît un an de la cumpărarea pămînturilor și prima casă, pătrată, în formă de cazarmă cu două etaje, era gata. Domnul Singer își făcuse planuri mari cu această casă. La parter voia să deschidă un restaurant, iar sus, în cămăruțele de la etaj, hotărîse să țină „fete“. A și scos autorizația de hotel și a chemat un pictor să-i facă firma: „Hotel Triest“. Muncitorii însă au luat clădirea cu asalt și au ocupat cămăruțele. Nu mai puteau fi scoși decît cu ajutorul poliției. Dar domnul Singer era un om deștept și s-a împăcat cu ei. Erau doar viitorii lui clienți. Cu timpul, datorită unui burlan rupt, ploaia a spălat litera „e“ din opera pictorului de firme, astfel că, din inscripția „Triest“ a rămas doar „Hotel Trist“. Astfel a devenit cazarma domnului Singer „Hotel Tristețe“. Și nimeni nu o mai numea alt fel. Pînă și postașii, care, de altfel, veneau foarte rar în strada Semaforului, ne cheamă la ei și ne întindeau cîte o foaie de hîrtie:

STRADA SEMAFORULUI

— schiță —
de Francisc MUNTEANU

Ilustrație de Tia PELTZ

Groful se născuse cu șase degete la mîna stîngă și copiii de pe strada Semaforului știau acest lucru. De aceea umblau în haită după el, cu speranța că odată și odată tot o să-și scoată mîna cu pricina din buzunar. Dar bătrînul se obișnuise într-atîta să se folosească de o singură mîna, încît chiar lui i se părea — și afirma acest lucru — că stînga nu e numai de prisos, ci chiar o povară.

Vara umbla cu sandale de gumă, fără ciorapi. Cînd isprăvea sondarea glodului, se ducea la malul Mureșului și-și scâldea picioarele pline cu bătăături. Dacă era bine dispus, ținea predici celor adunați în jur. Filozofa. Unii spuneau că a făcut o sumedenie de școli înalte, unele chiar în America.

— Vedeți, își arăta degetele picioarelor. Am unghii. Îmi sînt de prisos. Aș fi foarte curios

culoare închisă. Cravată nu purta niciodată — îi era teamă să nu se înăbușă. Fața roșie, totdeauna rasă proaspăt, îi lucea și mirosea de la cinci pași depărtare a odicolon detrandafiri. Cele cîteva fire de păr de culoarea nisipului, ce-i creșteau la ceafă, erau meșteșugit netezite cu peria deasă și aduse în față, să acopere chelia deasupra frunții. O cicatrice dreaptă, parcă trasă cu liniarul, îi împodobeabărba. Cînd vorbea sau stătea în fața cuiva, domnul Singer își camufla cicatricea cu palma.

În urmă cu doi ani nu-l cunoștea încă nimeni din cartier. Apăruse o dată cu începerea lucrărilor la linia ferată. Stătuse de vorbă cu cîțiva ingineri, apoi, în urma discuțiilor, a început tratativele de cumpărare a pămînturilor. Prevăzuse mare cîștig. Se zvonea că prin apropiere se va înființa și o haltă de cale

— Du citația asta la „Hotel Tristețe“.

Toate ar fi fost bune dacă o comisie de anchetă venită de la București n-ar fi oprit lucrările de la linia ferată. Li s-a părut domnilor din Capitală că se furase prea mult, fără să li se fi dat procentul care li s-ar fi cuvenit după o lege nescrisă, astfel, că au găsit solul nisipos, nerezistent pentru o cale ferată, și au încheiat pe loc zece procese verbale. Ministerul în cauză și-a însușit rapoartele comisiei și a suspendat oficial lucrările.

Muncitorii au rămas de pe o zi pe alta fără lucru. La început, cei care nu mai primiseră ultimele salarii au început să desfacă traversele, încît numai după o singură lună cele două șine ruginite au rămas desculțe pe prundiș. Viața din cartier și-a reluat cursul ca mai înainte: oamenii și-au căutat slujbe în altă

parte, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Numai singură strada Semaforului creștea: ca din pământ au răsărit cocioabe, din piatră, din lemn, din tablă. Domnul Singer umbra încruntat de supărare: uita să-și ascundă cicatricea de pe bărbie; apoi s-a liniștit și el. S-a apucat de alte afaceri și s-a înstrăinat tot mai mult de strada Semaforului. Numai o dată pe lună venea regulat. La zi-nții. Venea să-și încaseze chiriile, apoi dispărea pentru încă o lună. Era socotit un fel de calendar ambulat.

Se întâmpla ca unii, când îl vedeau pe strada Semaforului, să-și pocnească palmele a mirare: — Uite, domnule, iar a trecut o lună.

Domnul Singer era la fel de punctual ca și mașinile de reclamă ale fabricii „Schmoll” de la Brașov, care în fiecare an, în primele zile ale lui ianuarie, veneau și împărțeau gratuit calendare de perete trase la ofset.

În anul când ne-am mutat noi în strada Semaforului, mașina cu inscripția „Schmoll” ne dăruise un calendar de culoare albastră, pe frontispiciul căruia erau desenate cifrele „1934”.

★

Primii mei prieteni au fost copiii lui Jurj, tinichigiul. Despre acest tinichigiu se spunea că el ar fi construit semaforul de la capătul străzii. Noi eram foarte mândri de el. Îl priveam cu admirație cum pleca în zori cu lădița de tinichea în spate. Mergea la lucru. Noi ne închipuiam că înalță alte semafoare. Pe urmă nu l-am mai văzut pe Jurj cu lădița în spinare. Am aflat de la tata că e șomer. Din când în când Jurj venea pe la noi să se sfătuiască cu tata, care era „artist” și era socotit om deștept, mai ales că era primul care știa dacă este de lucru sau nu la gara-Triaș. Jurj visa să găsească undeva mulți bani și să se ducă în America, așa cum se dusese cu Crișuța, despre care se spunea că ar fi ajuns bogatș de nu mai știe ce să facă cu averea.

La primul întâi, când a venit domnul Singer să ceară banii de la tinichigiu, acesta nu i-a putut plăti. Neavînd încotro, domnul Singer a așteptat încă o lună. Dar Jurj n-a avut bani nici a doua lună. Atunci domnul Singer a chemat poliția și tinichigiul a fost evacuat în stradă. N-a avut cine știe ce lucruri: un dulap vopsit cu lac alb, un pat de fier și unul de lemn în care dormeau cei patru copii ai lui, o masă din lemn de brad și două scaune fără spătare. Lucrurile lui mici, vasele de bucătărie, nu le-am putut inventaria: erau legate într-o pătură, dar cred că au fost puține, dacă au încăput într-o singură legătură.

Era la începutul lui noiembrie și căzuse bruma. Ramurile uscate ale salcîmilor, bătute de vînt, sunau de parcă ar fi fost din os. Ușile caselor din strada Semaforului se deschideau rar, ca să nu se răcească odăile. Era frig: nu mai puteam umbra desculți. Ne înveleam picioarele în cîrpe.

Nevesta lui Jurj stătea în pat și tușea. Era roșie la față, de parcă ar fi avut un cuptor sub pătură. Tata l-a sfătuit pe Jurj să-și ducă copiii la azil. La noi nu aveau loc: locuiau șase într-o cameră. Neavînd altceva de făcut, Jurj și-a luat copiii și s-a dus la azil. Aici i-au spus că nu mai sînt locuri și de altfel nici nu primesc decît copii orfani. Nu știu la ce s-o fi gîndit în drum spre casă. Era tare mohorît. Când a intrat în curtea casei lui Singer, era încruntat. Nevesta sa avea febră și ahura. Nu și-a recunoscut soțul. Tinichigiul i-a pus palmele pe frunte. Ardea. A lăsat să-i alunece palmele spre obraji, spre gîtul femeii. N-a trebuit să strîngă mult. Ea nu și-a deschis ochii decît o singură dată, probabil a mirare. Eu cred că din ochi a încuviințat totul. Pe urmă, Jurj a cotrobăit în lădița lui de tinichea, a scos o daltă și și-a tăiat vinele. Probabil a vrut să dea copiilor calitatea de orfani.

Cu unul dintre copiii lui Jurj m-am întîlnit nu demult la un dîneu oferit de ambasada bulgară. L-am întrebat cu ce se îndeletnicește. Un timp m-a privit stînjinit, apoi s-a aplecat spre mine și mi-a spus încet, să nu-l audă cei din jur:

— Sînt ministru adjunct.

Ve De Stan nu e de acord!

Onor cu respect revistă,
Subsemnatul Licsandru Ve De Stan, domiciliat în comuna Cîrtița, raionul nostru, fost județ de Prahova, acum același, regiune. De profesiune încadrat pe picior, iar înainte vremuri bune, plutonier-major de jandarmi.

Cu dreapta sfintei cruci pe inimă și sînga strînsă pumn, că-s și eu fiu de proletar țaran, de la bunicul Gligore, înainte de a-i porunci boierul să fie vechil, vin să vă rog a-mi tipări protestul meu și a-l îndrepta sub formă de articol locului în drept. Ca să se facă anchetă imediat și să iasă undelemnul justiției poporului pe deasupra apei de ploaie, cu care speranțe și pipăind realitatea nu ne mai putem îmbăta. Deși legea lovindu-ne pe la spate, drept în față, crede că vom rămîne gata cadavru, cu ochii închiși, fără ca să ne mai cerem drepturile ce le-am moștenit din moși strămoși, și de care ne vedem bruse anulați, protestez!

Ceea ce mă face să mă gîndesc cu umezeală în ochi la viitorul meu de-acu în colo, în țara care m-a născut, de am crescut mare eu toți laolaltă și ca frații, negustorii, clienții, samsarii etc. este că onor guvern nu s-a gîndit chiar la toate și la toți și i-a scăpat o lipsă. Mai pe scurt, nu s-a sinchisit de cîte unii ca noi, care după cum s-a transmis la Constituție, fitecine și oricine are drept la muncă și egal la toate drepturile. Ce să vă mai spun? Ați citit în dumneavoastră, că sinteți oameni de plavaz cu carte și chiar „Știința” recunoaște că o am înainte și transcriu după ea: „Ridicarea nivelului de viață al poporului — sarcină centrală”.

Apăi atunci de ce, doamne iartă-mă, domnii miniștri nu se țin de făgăduială și cu o mîină dă trai mai bun pentru unii, iar cu alta ne ia drepturile nouă, astora de muncim pe picior și vrem să colaborăm la ridicarea nivelului țărănilor și ridicarea cerealelor prisosință. Iată însă că nu numai se desființează, așa cît ai zice pește, cotilii la cereale, dar se mai atrage semnalul de atenție mărită, ca să fim vigilați o categorie de țărani, care ne ocupăm cu micul comerț bătrînesc de intermediar.

Ce ne facem noi acusițica? Carevasăzică îi permiți tu guvern țărănilor să-și pună ce vrea în pămînt. Apoi îl îndemni să scoată cît mai mult. Iar după ce trage din brazdă recolta de musteți, îl lași acum de capul lui și în plata domnului să-și vîndă singur produsele, direct la cooperativă sau tîrg. Halal afacere!

Pe mîna cui vor rămîne? Pe mîinile cui vor rămîne tovarășii țărani? Pe mîna achizitorilor? Se pricep aștia la comersantlic, la negustorie? Pe seama consumatorului de la oraș? E nevoie, onor revistă, de tehnicieni, de specialiști, isperți din tată-n fiu. Lăsați-i pe seama noastră, tovarășilor, și mai transmiteți o lege. Scurtă. Doar cu un singur articol, care să sune așa:

Art. 1 și singurul: În drept să cumpere cereale de la țărani este numai negustorul cu domiciliul la țară, îmbrăcat în port național. Tot el este autorizat să revîndă direct consumatorului, în sectorul civil, mărfurile obținute prin truda muncii sale de cumpărare.

Vă rog cu respect, onor revistă, să binevoiți a transmite celui mai în drept loc propunerea mea, pentru ca să venim astfel în ajutorul scumpei noastre țărănime muncitoare, ridicînd-o pentru un trai mai bun și fericit, pe deoparte. Prin eliberarea de greutățile, formalitățile și drumurile obositoare cu carul, cu sacul sau căruța de la pătul la magazia cooperativei, pe ploi ori ninsoare, în vînt, lapoviță, ger și căldură, pe de alta, scutindu-i totodată de a mai bate șoselele pînă la oraș, care este al treilea avantaj la mîină.

În al patrulea, și așa mai departe, ușurăm

munca achizitorilor care în loc să umble din poartă în poartă, ceea ce nu e demn de funcționari de stat în afară că plus se mai face și economie de leasă, la slujbași, pentru că sîrim într-ajutor, noi, intermediarii voluntari, pe de gratis și fără drept de pensie ai statului, din bănuțul poporului.

Avem experiență în comerț cu țărăni, căci nimeni ca noi nu le știu mai bine limba și porul care îl vorbim și-l purtăm, identic ca ei. Ca să se simtă rîmînul ca la mnealui acasă. Ne luăm angajamentul ca să cumpărăm toate produsele țărănești: grîu, porumb, orz, ovăz, fasole, perne, plăpumi, căldări de aramă, lăzi de zestre, bocanci, găini, porci și chiar petice de pămînt.

De asemeni ținem toate aceste produse la dispoziția țării ca și înainte timpuri pentru noi, cînd putea orișicine, cui îi dă mîna, să cumpere. Iar cine n-avea rîmînea fără pretenție, că unde nu pui, nu scoți, și de unde n-ai, nici dracul nu-ți ia.

Să trăiți onor revistă, în pace și prietenie cu toate popoarele lumii din țara asta, care luptăm activ la luptă pentru pace și să vă plecați urechea la cele de mai sus, care bate inima poporului de la țară, talpa patriei, ce mestecă pîinea din sudoare cu bucate și așteaptă cu încredere, verdictul națiunii patriei, pentru aprobare de intermediar democrat și devotat, produse agricole.

Licsandru Ve De Stan
Comuna Cîrtița, raionul
nost', fost județ de Prahova
pentru conf. Maria Arsen

UMBRA

de Mihail ARTIȘEV

Era o zi de vară, zi senină.
Nu ostenise umbra să se fiină
De om, tot lăudîndu-se mereu:
„Ori unde-ai merge, te urmez și eu!
Alți devotament nu aflîi nici
La cei mai credincioși dintre amici!”
„Așa-i cum spui, răspune omul, dar
De ce te cauți todeauna în zadar
Cînd ceru-i cenușu, înourat,
Și-aparî din nou, doar cînd s-a-nseninat?”

În zile-nîunecate vezi mai clar
Cine-i amic și cine-i umbră doar!

În romînește de
Dan SOLOMON

*) Din lucrările participanților la Conferința
națională a tinerilor scriitori din U.R.S.S. (Apă-
rută în revista „Krokodil”).

DESPRE TILCUL UNOR PREMII LITERARE ȘI DESPRE CÎTEVA CĂRȚI BUNE

de André WURMSER

Cît timp am îndurat calvarul celor trei zile de luni, m-am gîndit la tine, prietenă dragă, care îndrăgești atît de mult literatura țării mele.

La noi, în Franța, țară a marilor amatori de mîncăruri alese și de băuturi fine, premiile literare se acordă la sfîrșitul unei mese. Înainte de a-și spune părerea asupra hotărîrii, ziarele reproduc cu cea mai mare grijă lista bucatelor servite juriului. Chinul meu se datorește însă faptului că, pe de o parte, oșpețele au loc trei săptămîni consecutive, în fiecare luni — mai întîi se decernează premiul „Fémina”, apoi „Goncourt” în aceeași luni cu „Renaudot” și, în cele din urmă, premiul „Interaliat” — iar pe de alta, *Lettres Françaises* îmi cere recenzarea fiecărui volum premiat cel mai tirziu marți la prînz. Iată-mă, deci, nevoit ca, imediat după pronunțarea verdictului, să mă arunc asupra cărții respective, s-o devorez pe nerăsuflăte, să-mi pețrec noaptea făcînd însemnări, iar în dimineața următoare să aduc ultimele retușări recenziei mele... Trei nopți albe, în trei săptămîni...

Lăsînd la o parte acest mic neajuns personal, nu am nici un fel de prejudecată împotriva premiilor literare. Dar importanța pe care au ajuns s-o aibă în Franța aceste premii este de-a dreptul monstruoasă. Sînt convins că cele patru cărți premiate, luate împreună, se vînd în mai multe exemplare decît toate celelalte cărți apărute în același an, la un loc. Ai să crezi oare că, încă din noiembrie, înainte de a ști care lucrare va fi premiată, librării comandă „Goncourt”-ul și „Fémina” cu kilogramele, așa cum își procură zarzavagii păstîrnacul? Asta fiindcă librării sînt oameni cu experiență: ei știu bine că orice mic burghez care vrea să pară la curent cu viața literară, trebuie să citească neapărat aceste două cărți. Poate că tot restul anului n-o să mai citească altele, dar măcar va putea discuta și el în saloanele Prefecturii despre „Goncourt”... Și oare nu lucrul ăsta e cel mai important?

Dacă librării, care nu-s altceva decît niște negustori, trag foloase de pe urma acestei mode absurde, neținînd seama cine e premiatur, nu același lucru se întîmplă însă cu editorii, care-s niște industriști. Editorul al cărui „trăpaș” a ajuns primul la „potou” cîștigă o avere; cel al cărui scriitorii au rămas de căruță se trezește cu maldăre de cărți în brațe. Iată pricina pentru care editorii procedează după toate regulile tacticii și ale strategiei! Cunosced editori care nu publică romanul unui tînar, decît atunci cînd sînt convinși că rețeta literară folosită de el are șanse de a fi pe placul domnilor de la „Goncourt”; sau alții care gîndesc cam așa: o asemenea pelte literară va cîștiga inimile doamnelor de la „Fémina”. Mai cunosc și alți editori, care publică operele puțin citite ale membrilor juriului, numai pentru a putea exercita asupra lor presiuni eficace...

„Bieții” judecătorii Situația lor este într-adevăr dificilă. Premiul „Goncourt” a fost instituit acum o jumătate de secol de către frații Goncourt, romancierii naturaliști puțin cam alambicați și în oarecare măsură demodați, cu intenția lăudabilă de a

sprijini, în fiecare an, prin premiul ce le poartă numele, un tînar scriitor căruia modesta sumă ce i s-ar acorda drept premiu i-ar ajuta să trăiască pînă la apariția cărții viitoare. Această sumă, rămasă neschimbată, a ajuns astăzi derizorie, dar premiul „Goncourt”, prin tirajul formidabil pe care îl asigură, reprezintă într-adevăr o șansă extraordinară, căci laureatul cîștigă fără îndoială, într-o singură lună, mai mult decît cîștigă în cinci ani cei zece scriitori care-l încoronează.

Academicienii care acordă premiul „Goncourt” pot fi comparați cu cele nouă muzee: de cîte ori încerci să-i numeri, spunîndu-le pe nume, unul îți scapă; dar, oricum, cel puțin jumătate dintre ei — cei ale căror nume îți vin mai repede în minte — se bucură de oarecare faimă. Dimpotrivă, doamnele iubitoare de literatură care acordă premiul „Fémina” sînt cu totul necunoscute. Ele scot, din umbra în care sînt condamnate să rămîna, o carte asupra căreia se năpustește publicul... Juriul „Renaudot” este alcătuit din persoane tot atît de necunoscute ca și cele din juriul „Fémina”.

Publicitatea colosală, tirajul enorm impus de la sine, criticile elogioase și respectabilul „cîștig” în bani fac ca premierile să exercite o incontestabilă influență asupra spiritelor; ele pun în mișcare averi și mase de oameni, ceea ce nu poate fi lipsit de semnificații politice. Ar fi obositor să alcătuim o listă a laureaților de după Eliberare — mulți dintre ei au fost dați între timp cu totul uitării. O asemenea listă ar dovedi, totuși, în chip grăitor, că premiile s-au decernat totdeauna în concordanță cu „atmosfera” politică a anului. Elsa Triolet, al cărei soț, Aragon — cel mai mare poet al nostru — este membru în Comitetul Central al Partidului Comunist Francez, a obținut premiul Goncourt în 1945; pentru aceeași carte, nu ar mai putea obține azi același premiu. Și invers: o carte atît de idealistă, atît de antirealistă și atît de anticomunistă, ca *Les racines du ciel* (Rădăcinile cerului) a domnului Gary, premiatură recent, n-ar fi putut cîștiga premiul imediat după Eliberare.

Acest domn Gary nu uită nimic din ceea ce place „mai marilor” — adică, editorilor, oamenilor cu parale, criticilor „cuminiți”... — și, în general, el ține seama de toate prejudecățile. Prin scrisul său, Romain Gary încearcă să răspundă așteptărilor deznădăjduite ale cercurilor burgheze, care cer literaturii să le liniștească conștiința tulburată. Este izbitor, în cartea lui Gary, paralela josnică, ultrareacționară, dintre comunism și nazism, ca și batjocorirea luptei de eliberare a popoarelor coloniale — în cazul de față este vorba de frămîntarea surdă din Africa neagră. Și toate acestea, autorul le însoțește cu un pueril delir idealist.

Doamnele au acordat premiul „Fémina” scriitorului Bastide, pentru cărticica lui intitulată *Les adieux* (Rămas bun), care înfățișează foarte poetic, mult prea siropos, în genul teribil de demodat al „romanelor poetice” de acum treizeci de ani, des-

tinul tragic al unei studente suedeze și al unui rus alb, de loc simpatic. Ziariștii de la Renaudot nu au făcut nici ei o alegere mai bună. În romanul *Le Père* (Tatăl), al domnului Perrin, poporul este prezentat sub chipul unui

André Wurmser

copil de muncitor, ce apare în fiecare pagină cu mizeria, cu grijile, cu felul său de viață; dar nici un amănunt nu lasă totuși să se înțeleagă că acești oameni sînt exploatați și că luptă împotriva unei clase privilegiate.

Numai juriul premiului „Interaliat” a dat de rîndul acesta o dovadă de bun gust și de spirit critic, premiîndu-l pe dl. Armand Lanoux. Fără îndoială că e o simplă întîmplare. N-aș putea să spun prea multe despre membrii acestui juriu. În orice caz, *Le commandant Watrin* (Maiorul Watrin) este un roman într-adevăr remarcabil, ale cărui episoade reinvie epoca falsului război din 1939, a dezastrului real din '940, precum și viața ofițerilor prizonieri dintr-un lagăr din Pomerania. Eroii — un ofițer de carieră și un învățător cu idei pacifiste — își schimbă la sfîrșitul romanului pozițiile ideologice, primul ajungînd să urască vărsarea inutilă de sînge, al doilea să înțeleagă necesitatea luptei într-un război just. De fapt, adevărul e că pozițiile lor nici nu erau atît de deosebite pe cît li se părea: dragostea de pace și dragostea de patrie, ura împotriva războiului și ura împotriva asuprii, care îi anima, erau departe de a fi contradictorii.

Iată-i deci, dragă prietenă, pe fericiții cîștigători la loteria literară a marilor noastre premii de iarnă. Un singur roman mai bun, la atîtea lu-

crări premiate. Trebuie să știi, însă, că anul acesta au apărut și cărți cu adevărat bune, care meritau să fie premiate: *Le pain noir* (Piinea neagră) a lui Clancier creează o imagine deosebit de izbutită a tărînimii franceze din preajma anilor 1880, a mizeriei și ignoranței ei; *Ces groupes de ma*

vigne (Strugurii din via mea) de Gaston Baissette prezintă cu mult talent, cu un umor de bună calitate și cu exactitate, suferințele și luptele podgorenilor din sudul Franței, la începutul secolului nostru. Dar, înainte de toate, *La question du bonheur est posée* (E în joc fericirea), a lui André Stil, este una dintre foarte rarele cărți ce te pot face să înțelegi clasa muncitoare franceză din 1956 — carte prin care proletariatul francez de azi își face, de fapt, intrarea în literatura noastră.

Pentru ca un scriitor să ia viața proletariatului drept subiect de roman, este nevoie să-l cunoască în mod intim, din interior, dacă pot spune așa. Or, într-o societate capitalistă, scriitorii sînt îndeobște de origine și de formație burgheză. În lumea noastră, clasele trăiesc foarte separate una de alta. Pentru ca scriitorul să poată aduce în scenă proletariatul (altcum decît în felul naturaliștilor, care nu rețin decît aspectele de suprafață) e nevoie ca el să se fi născut în sînul acestei clase, să fi trăit atît de aproape de ea, încît s-o poată considera drept **propria lui clasă**. Problema ar părea

de nerezolvat. Și așa era, acum treizeci de ani. Încă și astăzi există greutăți în această privință; totuși, în anumite cazuri, a intervenit un factor nou, care a schimbat datele problemei: Partidul, Partidul i-a dat lui Stil puțința de a trăi, prin însăși atitudinea lui militantă, în chiar inima clasei muncitoare, ascultînd mărturisirile minierilor și metalurgistilor și ajutîndu-i să-și rezolve problemele care nu sînt numai politice și sindicale. Din acest punct de vedere, consider cartea lui Stil o carte de mare importanță.

Bineînțeles că în 1956 — cînd agresiva intervenție din Egipt, războiul prostesc din Algeria și zarva stîrnită în jurul evenimentelor din Ungaria au încurajat burghezia să organizeze o monstruoasă campanie anticomunistă — e de neînchipuit ca un juriu să-l premieze pe Clancier, Baissette sau Stil. Totuși, multe cărți n-au avut premiul „Goncourt” și astăzi sînt celebre; multe l-au avut și astăzi nimeni nu mai știe nimic despre ele.

Scriitorii voștri, ce mai scriu? Am citit materialele Congresului lor. Mi s-au părut cu atît mai interesante, cu cît confrății mei romîni par a fi ales dinadins pe raportori dintre prietenii mei personali: Beniuc, Dumitriu, Breslașu. Sînt sigur că le vei transmite îmbrățișări din partea mea. Viața voastră literară este mult deosebită de a noastră. Vă felicit!

János Vitéz

— fragment —

în românește de
Eugen JEBELEANU

„János Viteazul” („János Vitéz”, în original) renumit poem epic al lui Petőfi Sándor — din care revista „Flacăra” prezintă fragmentul de față — a fost scris de marele poet liric maghiar la vârsta de 21 de ani. Apărut în preajma izbucnirii revoluției din 1848, poemul a avut un mare răsunet, marcând intrarea glorioasă a folclorului în poezia cultă maghiară. Zugrăvită cu o desăvârșită măiestrie, figura lui János Viteazul reprezintă poporul, pe fiii săi neînfricați, iar victoria lui este însăși victoria poporului asupra asupritorilor.

Cit de conștient a fost Petőfi de uriașa importanță politică a acestui poem, relese și dintr-o scrisoare adresată poetului Arany János în care scrie următoarele:

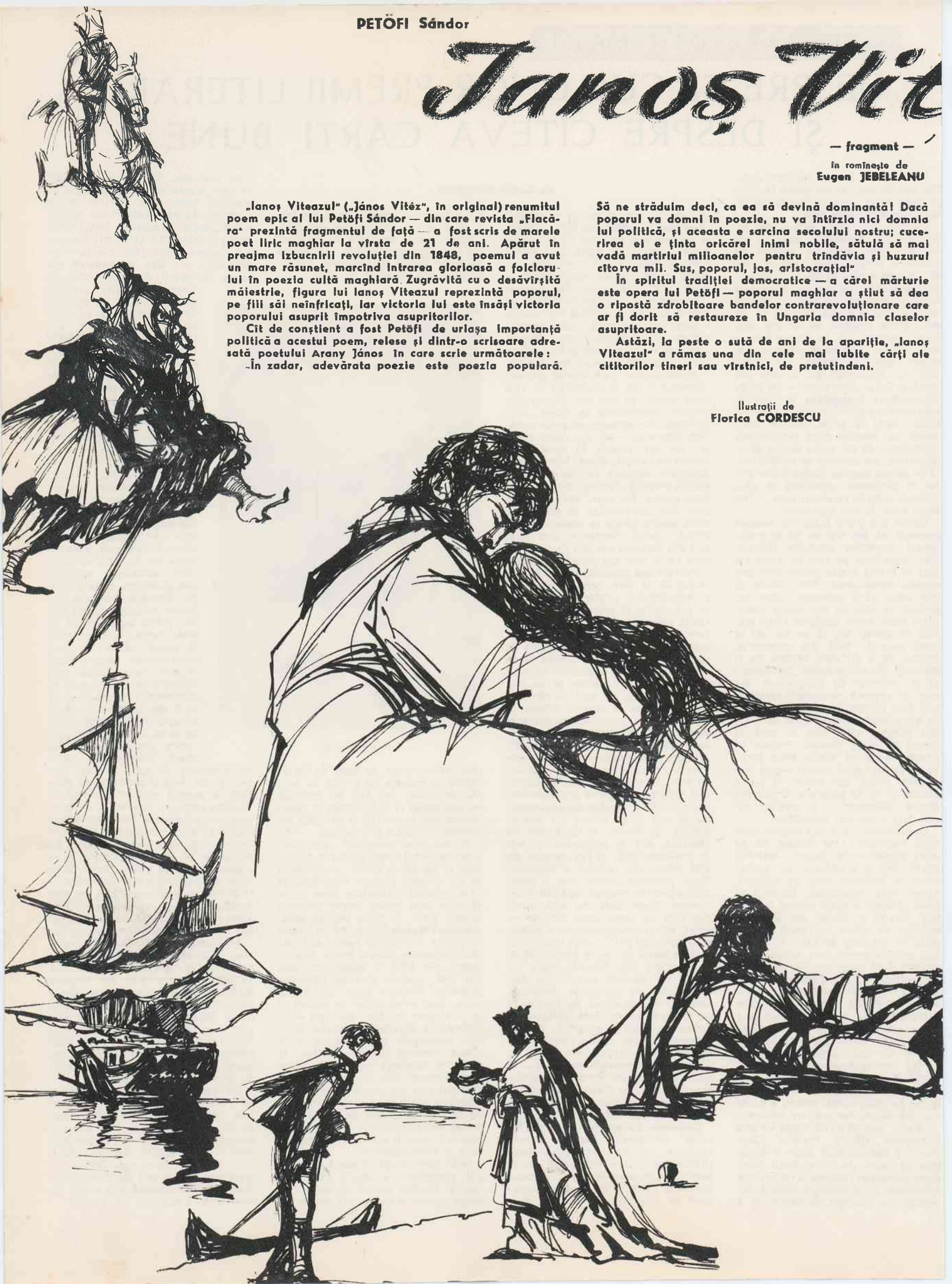
„În zadar, adevărata poezie este poezia populară.

Să ne străduim deci, ca ea să devină dominantă! Dacă poporul va domni în poezie, nu va întârzia nici domnia lui politică, și aceasta e sarcina secolului nostru; cucurirea ei e ținta oricărei inimi nobile, sătulă să mai vadă martiriul milioaneelor pentru trândăvia și huzurul citorva mii. Sus, poporul, jos, aristocrația!”

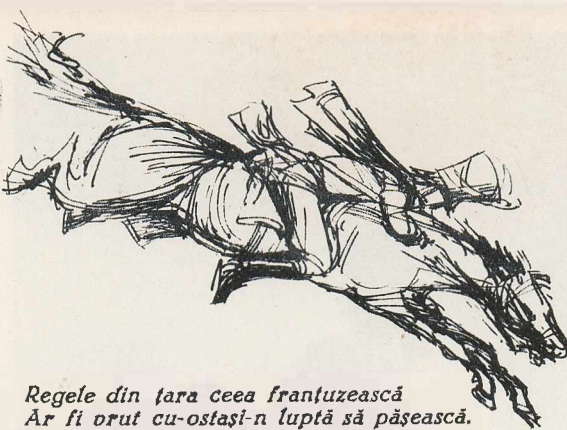
În spiritul tradiției democratice — a cărei mărturie este opera lui Petőfi — poporul maghiar a știut să dea o ripostă zdrobitoare bandelor contrarevoluționare care ar fi dorit să restaureze în Ungaria domnia claselor asupritoare.

Astăzi, la peste o sută de ani de la apariție, „János Viteazul” a rămas una din cele mai iubite cărți ale cititorilor tineri sau vîrstnici, de pretutindeni.

Ilustrații de
Florica CORDESCU

PAZUL

Minună-i țara frâncilor, poți spune
Că-i un răi țărîmul cela, o minune.
D-ai-a, vezi, osmanii o rîneau și d-ai-a
Peste ea zvirîliră fierul și vâpaia.

Cînd sosl acolo armia maghiară,
Jaf făcuse turcul în întreaga țară;
Multe'e biserici stau prădate-n jale,
Pionitele-altdata dăldora, sint goale.

Flăcări furioase mistuiau orașe,
Căsăpeau la oameni săbii ucigăse,
Regele fugise din cetatea-i dată
Și răpiti-i fuse singura lui fată.

Iacă-asa-l găsiră, vai de el, huserii,
Prîbegînd, sârmanul, printre-a' lui fruntarii.
Cî-nîlîndu-l dîșii, care mai de care
Plînsu-i-a de milă lacrimi amare.

Spuse-atunci pribeagul rege, să-l audă:
„Nu-i așa, prieteni, că mi-i soarta crudă?
Păi, comori aout-am eu ca Darius, craiul,
Și-azi, în lipsuri negre-mi tîrî jalnic traiul”.

Spuse șeful oastei, să-l îmbărbăteze:
„Nu fii trist o, rege-al nației franceze!
Turcul fără milă l-om lovi în soarte,
Că-ndrăzni cu tine astfel să se poarte.

Noaptea asta-n tîhnă s-o lăsăm să treacă,
Lungă ne-a fost calea, ne-om culca o leacă;
Pe-urmă, însă, mîine-n reoărsat de ziuă,
Țara ta pierdută țî-om recuceri-o”.

Dar sârmana-mi fată, scumpa mea, vai mie! —
Tot oftă cel rege, „unde po' să fie?
Mi-a răpit-o capul cruntei hoarde turce...
Soț să-i fie fetei cel ce mi-o aduce”.

I-mboldiră strașnic cele-atunci afiate;
Mari nădejdi crescură-n inimile toate.
Fiecare-și spuse: „Ori aduc eu fata,
Ori de dragul fetei mor luptînd — și gata”.

Dintre toți, doar lănci nici că auzise
Cele ce-mpăratul frînc le popostise.
Îi umbra ea, mintea-n alte părți, grăbită:
Dus era cu gîndul la a lui tubită.

XII.

Soarele pe bolta nesfîrșită-n zare,
Răsări în ziuă ceea, ca-n oricare,
Însă n-auzise, nici văzuse-n viață,
Ce-î fu dat să vadă-atunci, în dîmîneață.

Răsună a oastei goarnă tunătoare,
Toți ostașii-ndată fură în picioare;
Și ascuțiră bine sabia ușoară,
Pe urmă, tăr' să stee, caii și-nșeuară.

Regele din țara ceea franțuzească
Ar fi orut cu-ostași-n luptă să păsească.
Dară cel mai mare pe maghiara ceată,
Înțelept, cam astfel îi vorbi îndată:

„Nu, slăbite rege!, stai aici, acasă,
Mîna ta în luptă e neputincioasă;
Ți-a lăsat ea, vremea, îndrăzneala-ntreagă,
Dar tot ea îți smulse-a bărbăției olagă.

Soarta-ți, fără teamă-n mîna noastră-o pune;
Ne legăm ca pînă soarele-o apune,
Să gonim turcimea ceea blestemată,
Ca să urci pe tronul tău ca altădată”.

Ungurii-ntre-aceasta-n șel se aruncară,
Și pornire s-afle armia țîlhară;
O găsiră-ndată și, printr-o solie,
O poftiră grabnic la război să oie.

Solul se întoarnă, goarnele răsună,
Se porneste lupta-n vîiet de furtună;
Zăngănit de-oțele, chiot pînă-n zare, —
Începură lupta cetele maghiare.

Pintenți-și izbiră-a-noastre rînduri brave,
Duduia pămîntu-n pocnet de potcoave.
Ori era, pesemne, inima țărîni
Înfricată-n lupta asta cu păgîni.

Șeful turc e-un pașă, c-un turban cu șapte
Cozi de cai, iar burta-i cit cinci butii late;
Roscovan i-i nasul de-atît vin, băiete,
C-al jura că este — copt — un castravete.

Ci burtosul pașă, nemaistînd pe gînduri,
Gata de bătaie-și strînse-a-sale rînduri,
Strînsă zid sta astfel otomana oaste,
Cînd maghiara ceată o izbi în coaste.

Numai că năbala nu fu doar o joacă,
Vălmășeală-adîncă, prinse să se facă;
Prînsură s-asude sînge turcii, tare,
Se făcu-noerzitul plat o roșă Mare.

Phii! Fu ziuă caldă, nu fu joc, copile,
Turcii morți pe cîmpuri s-adunau modile.
Dar burduhănosul pașă mai trăiește,
Scăpărînd, spre lănci spada și-o țîntește.

Lănci Cucorița n-o luă în glumă,
Cu aceste vorbe înșpre turc se-ndrumă:
„Pentru-un singur om ești mult prea gras, pecine.
Ia-n aștepată-o leacă, să fac doi din tine”.

Și făcu ce spuse-n limba-i nărăoasă,
Despică în două pe sârmanul pașă,
Ce căzu îndată de pe calu-n spume;
Astfel mi se sfîinse dumnealul din lume.

Ci văzînd aceasta, oastea otomană
Spuse: „Dii” — și-ndată o porni la goană.
Și-ar fugi și astăzi, poate, ca o turmă,
Dacă, dîrji, huserii n-o prindeau din urmă.

Ci-l găsiră urma și-o mîncară dracli:
Tîdoele tălate-n vîiet cădeau ca macii.
Doar un turc mai zboară pe cîmpla largă,
Ianos Cucorița după el aleargă.

E flăcăul pașei galopînd în zare
Și ducînd în brațe-o albă arătare:
Fata celui rege-al Franciei frumoase,
De dușman răpitiă, biata, leșinase.

Galopă mult lănci pîn' l-ajunse: „Drace,
Stail” — îi spuse — „c-altfel poartă-n tine-oi face
Cu țaișul asta, — poartă grea, prin care
Sufletu-ți nemernic drept în iad să zboare”.

N-ar fi stat el, fiul pașei, nu, țîlharul,
Dar se prăbușise-n fugă armăsarul,
Armăsarul-n țărîna duhul și-l dăduse;
Desclestîndu-și gura, fiul pașei spuse:

„Milă, îndurare, dreptule, mărețe!
Dacă nu de alta, de a mea junete;
Tare june-s încă, viața e frumoasă...
Ia-mi, oiteze, totul, dar viața-mi lasă!”

„Lașule, păstrează-ți toate ale tele,
N-o să-ți fac eu cinstea să te-omor, mișele!
Sterge-o, și vestește-n țara ta, să știe
Ce-au pățit țîlharii-i fil în bătălie”.

Coborînd pe urmă, se-ndreptă spre fată
Și cătă-n prioirea fetei, minunată.
Fata se trezise-o leacă mai-nainte,
Și rosti aceste fragede cuointe:

„Nu-ntreb cum te cheamă, dragul meu, stăpîne,
Recunoscătoare veșnic fi-oi rămîne.
Din recunoștință, îți voi fi-n vecie
Roabă prea supusă, și — de vrei, — soție”.

Nu curgea în lănci apă-n loc de sînge,
Inima-i sta gata-gata a se frînge,
Dar și-nfrîinse-n urmă, zbuiciumul fierbinte:
Îlșuca, iubita-i răsări în minte.

Blînd îi spuse-odraslei regelui: „Frumoasă, —
Mai tîrî să mergem la bătrîn acasă
Și-om vedea ce om face”. Pe urmă-ncet, pe cale,
Cu armăsarul-n urmă, o porniră agale.

TEATRU

10 ANI DE TEATRU SECUIESC

Scenă din „Budai Nagy Antal” de Kiss Károly, piesă jucată în premieră, în ziua aniversării de 10 ani a Teatrului Secuiesc de Stat. În rolul principal: Csorba András.

„Acum mai bine de 160 de ani, actorul clujean Őri Fülöp István argumenta, într-o jalbă înaintată Societății Ardelene de Lingvistică, necesitatea înființării unui teatru maghiar la Tg. Mureș. Timp de un veac și jumătate cererea a rămas neîmplinită...

Așadar, când în 1946, teatrul secuiesc se năștea din grija regimului democrat-popular, el avea o perioadă de gestație de 150 ani în conștiința animatorilor săi, actori și spectatori. Vîrsta lui civilă — cei zece ani recent împliniți — beneficiază de maturitatea acestui timp în care artiștii maghiari l-au visat, l-au gîndit, l-au pregătit.

Și cum jubileu fără statistică ar fi o gratuitate, iată cîteva din datele cu care Teatrul Secuiesc de Stat își scrie istoria:

Piese prezentate: 132 (printre care: „Bătrînețe zbuciumată” de Rachmanov, „Mandragora” de Machiavelli, „Făclia” lui Illyés Gyula, „Chef domnesc” de Moricz Zsigmond, „Furtună în munți” de Kiss-Kováts).

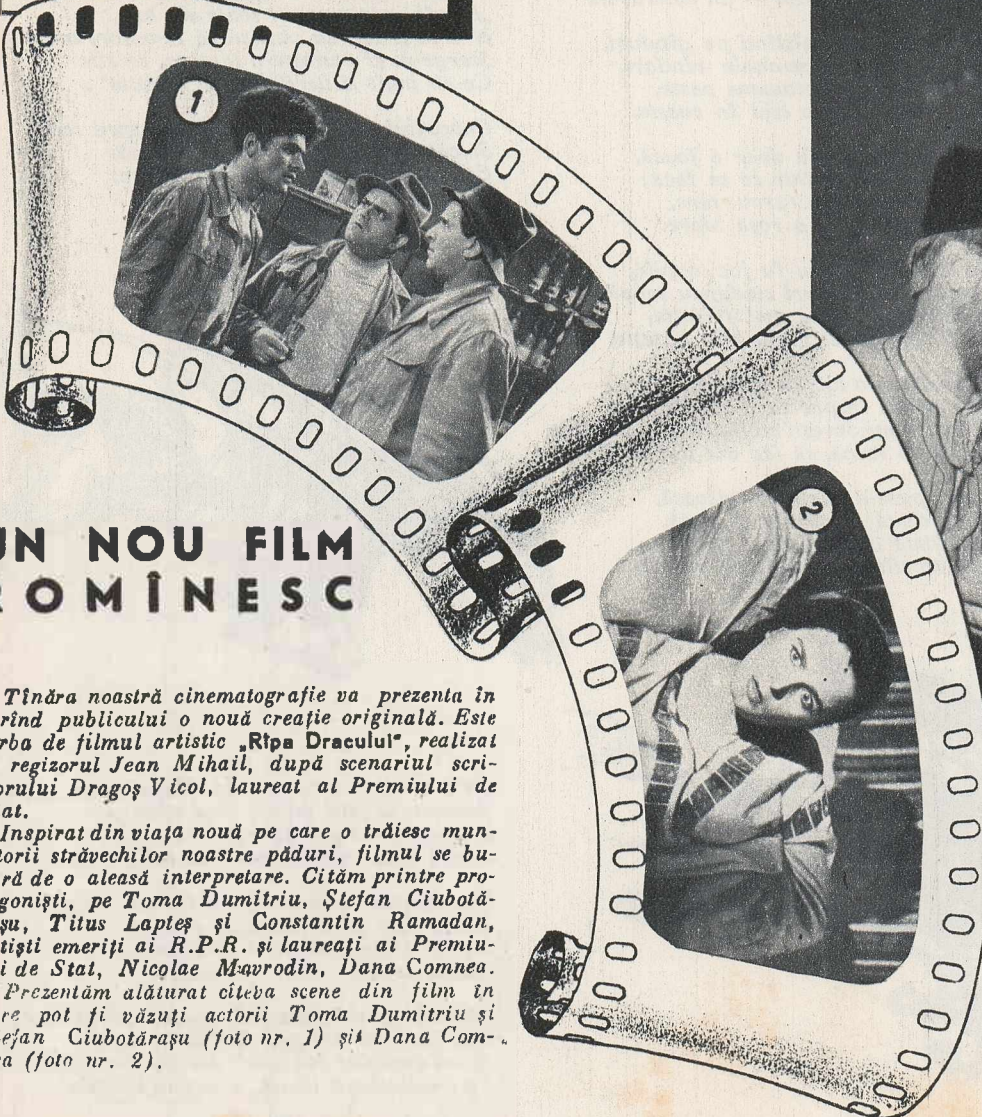
Reprezentări: 2991 (numai în Tg. Mureș, fără a pune la socoteală pe cele date în repetatele turnee prin țară).

Spectatori: 1.244.266.

La aniversare, teatrul a primit în dar de la guvern: un artist al poporului (s-a acordat acest titlu actorului Kovács György,) trei artiști emeriti: Kőszegi Margit, András Marton și Várady Rudolf, precum și numeroase ordine și medalii acordate altor membri ai colectivului.

Stefan IZSÁK
correspondent

CINEMA

UN NOU FILM ROMÎNESC

Tîndra noastră cinematografie va prezenta în curînd publicului o nouă creație originală. Este vorba de filmul artistic „Rîpa Dracului”, realizat de regizorul Jean Mihail, după scenariul scriitorului Dragoș Vicol, laureat al Premiului de Stat.

Inspirat din viața nouă pe care o trăiesc muncitorii străvechilor noastre păduri, filmul se bucură de o aleasă interpretare. Cităm printre protagoniști, pe Toma Dumitriu, Ștefan Ciubotărașu, Titus Lapeș și Constantin Ramadan, artiști emeriti ai R.P.R. și laureați ai Premiului de Stat, Nicolae Mavrodin, Dana Comnea.

Prezentăm alături cîteva scene din film în care pot fi văzuți actorii Toma Dumitriu și Ștefan Ciubotărașu (foto nr. 1) și Dana Comnea (foto nr. 2).

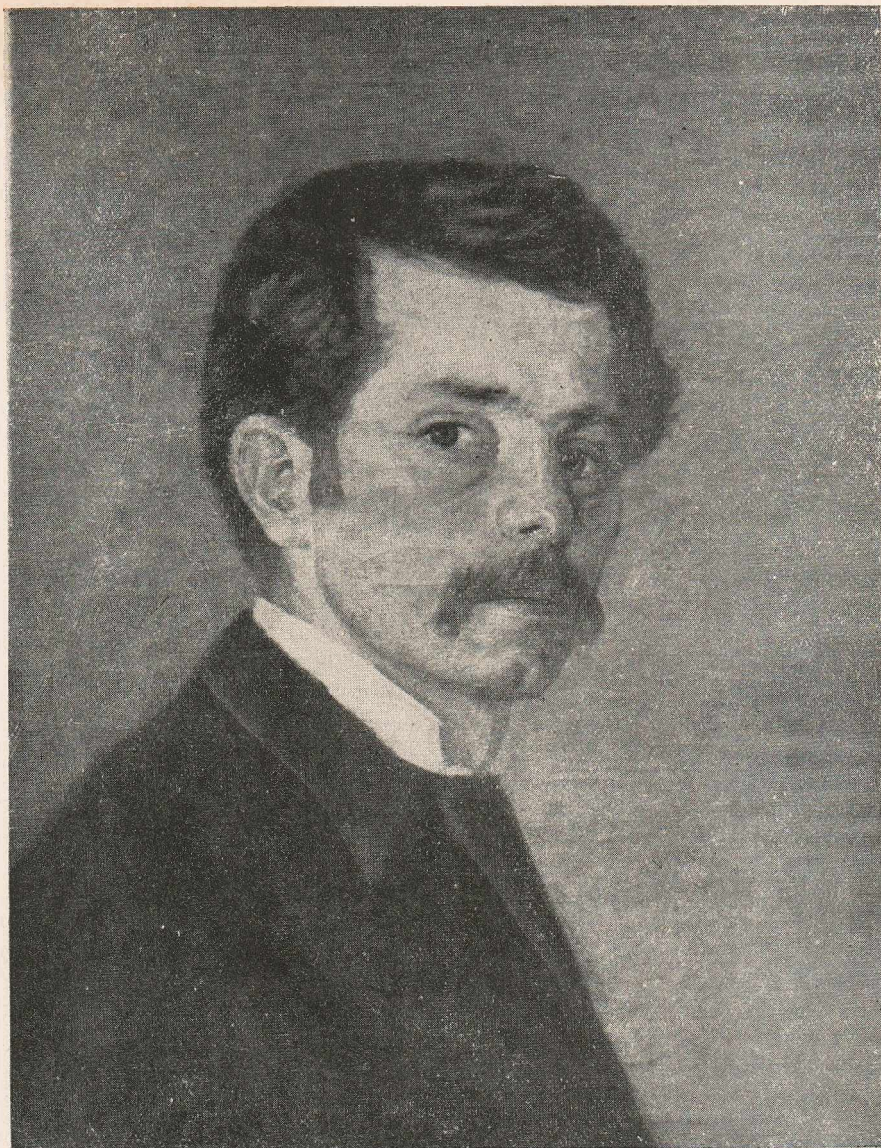
STUDIUL TEATRULUI MUNICIPAL (sala Filimon Sirbu) a fost inaugurat cu premiera comediei „Take, lanke și Cadîr” de Victor Ion Popa, în regia lui N. Al. Toscani. În fotografie: actorii Ion Manta, Jules Cazaban și Ștefan Ciubotărașu, interpretînd rolurile principale ale piesei.

ION ANDREESCU

Artist de-o mare modestie, concentrat mereu asupra lucrului căutând să-și dobândească prin temeinice studii măiestria, Ion Andreescu (1850-1882) nu s-a bucurat în timpul scurtei și tristei sale vieți de prețuirea meritată. Desigur, nu au lipsit cițiva oameni mai înaintați și mai simțitori, care să-i înțeleagă opera plină de zbucium și revoltă, construită cu o uimitoare soliditate și sobrietate, din care răsună accente grave și dramatice sau o directă poezie. Printre cei ce l-au prețuit a fost și Grigorescu, maestrul de la care Andreescu a învățat multe, deși a avut un alt temperament și o experiență și mai amară. Abia în zilele noastre opera lui Andreescu găsește largă și adevărată înțelegere, mai ales pentru că îmbrățișând cauza poporului obijduit odinioară, realismul său, plin de forță și adevăr, sună adesea ca o notă de protest împotriva trecutelor nedreptăți, a condițiilor în care au trăit cei mulți.

Fiu de mic negustor de la periferia Bucureștilor, Ion Andreescu a izbutit, cu greu să urmeze cursurile Școlii de Arte Frumoase din Capitală. Numit profesor de desen la Buzău, începe să-și formeze meșteșugul acolo, piclind periferiile sărace și triste ale orașului, diversele iarmaroace, colțuri de crîng, gîndindu-se mereu la operele maeștrilor romîni și universalii, văzute în marea expoziție din 1873 de la București, și mai ales la arta lui Grigorescu. Tot pentru desăvîșirea artei sale, pleacă la Paris în 1879, lucrînd acolo trei ani, mai ales la Barbizon, neprecupețind nici un efort și ducînd o viață de privațiuni. A venit între timp în țară pentru a picta și a aduna puținii bani posibili din vînzarea unor tablouri. A murit, răpus de sărăcie și ftizie, în 1882. În curs de cițiva ani Andreescu reușise totuși să ajungă la o adîncă și rară măiestrie.

În opera sa, profund realistă, a oglindit mediul și condițiile de trai ale celor mulți, arătîndu-i la muncile agricole, lucrînd în fața colibelor dărăpănate sau adunați la iarmaroace.

ION ANDREESCU

Autoportret

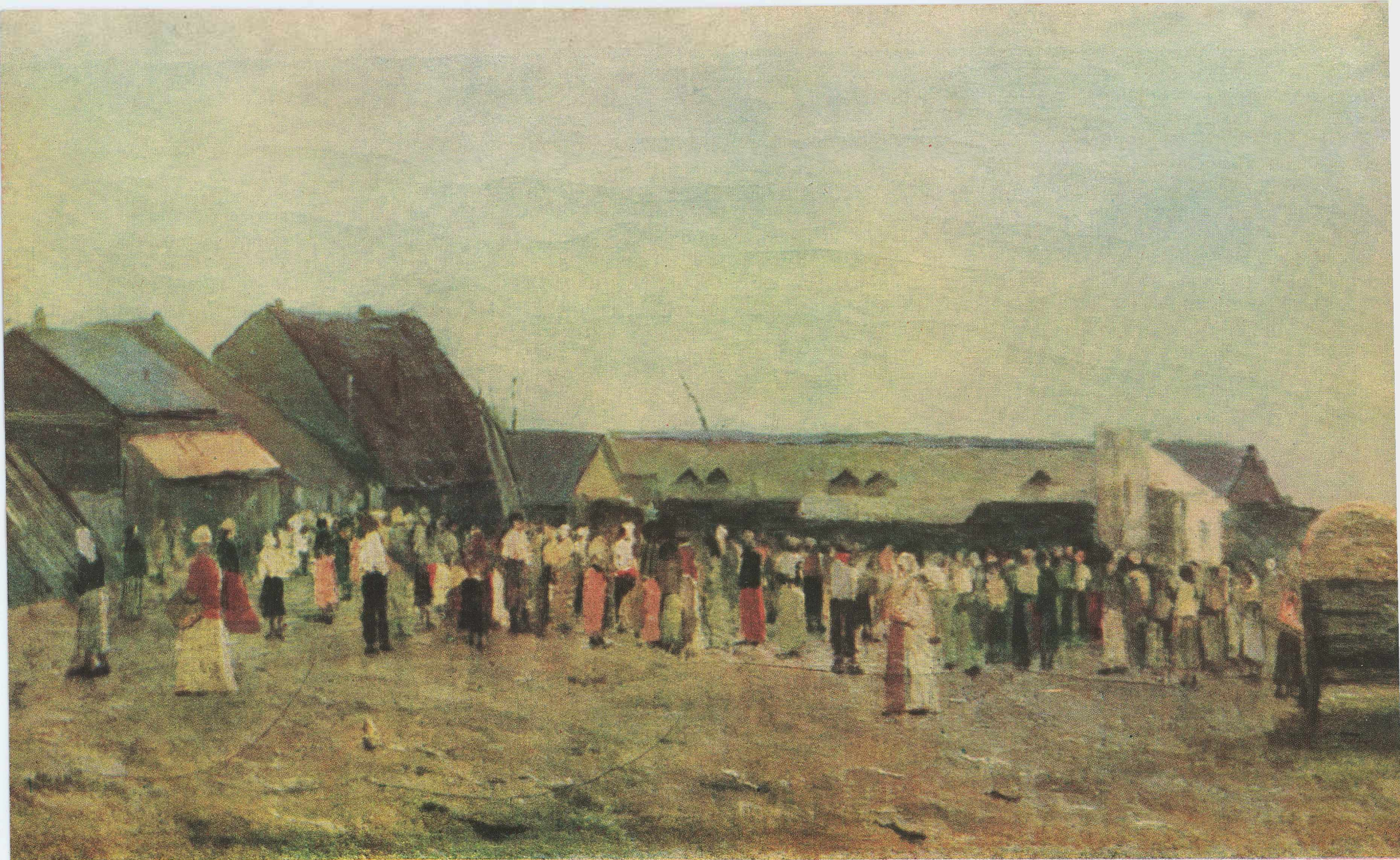
ION ANDREESCU

Cumpăna satului

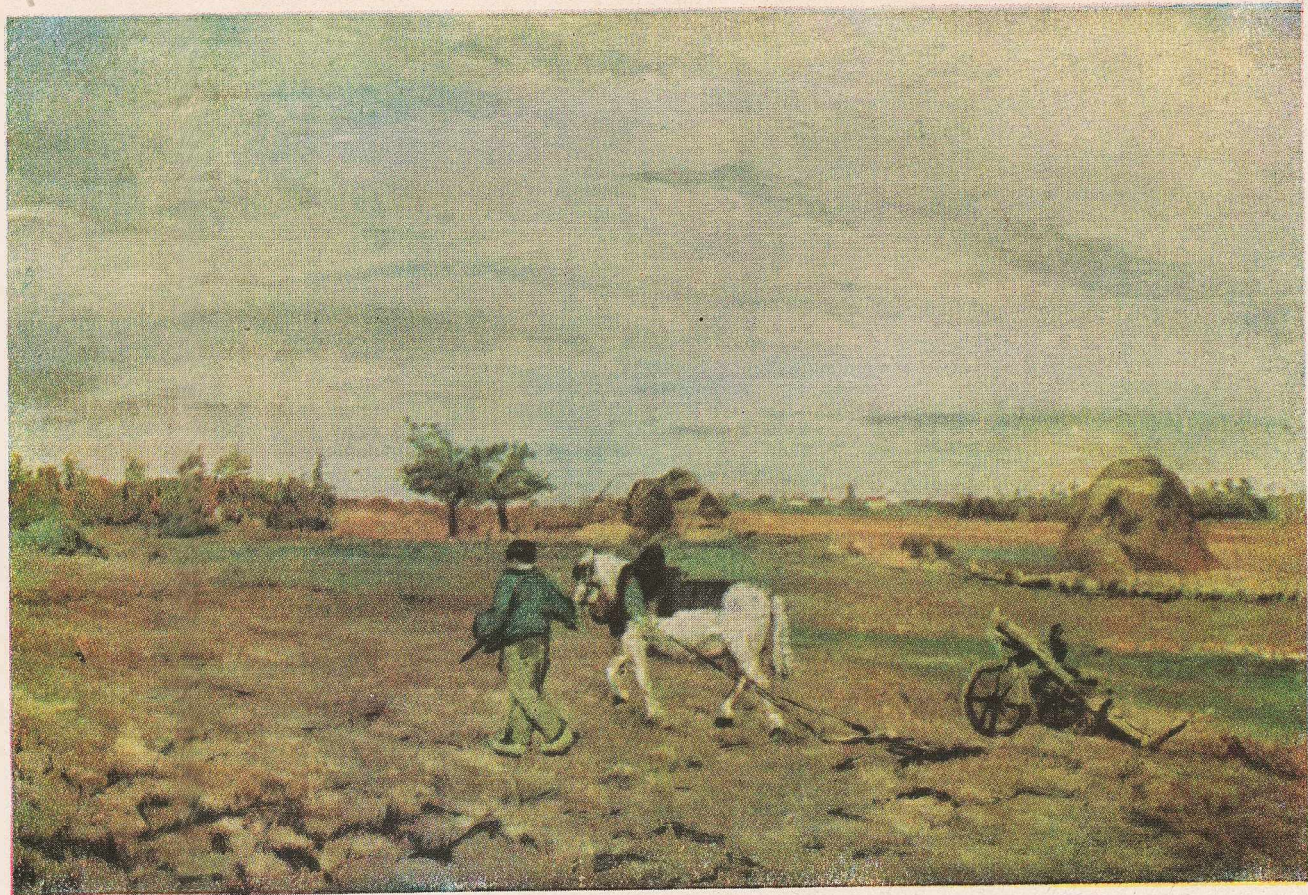
Drumuri prațuite de țară, ulițe cu fîntini și case rășchirate, se alătură mizerelor colțuri de periferie orășenească. Oamenii care locuiau pe acele meleaguri apar, în portretele sale, înăspriți de traiul anevoios și, uneori, mocrînd de revoltă (*Cap de țarancă*). Însuși artistul se oglindește în autoportrete așa cum era împărlășind soarta celor mulți — îngîndurat, îmbătrînit înainte de vreme, ros de sărăcie și boală.

În priveliștile largi, cu cîmpii nefede sau cu case țărănești pierdute în zare, unele cu ceruri plumburii, altele cu ceruri aurii, ce dau la iveală și mai puternic apăsătoarele condiții de trai ale celor mulți, dar și vrednicia muncii lor, Andreescu a atins culmile creației sale, ca și în descrierea luminișurilor de pădure sau ale unor colțuri de oraș văzute iarna. *Cumpăna satului* (1880), *La arat* (1880) și *Iarna la Barbizon* (1881), lucrate în țară sau în Franța și redînd specificitatea locului, sînt printre cele mai emoționante capodopere ale sale. În ele, întreaga atmosferă vibrează nesfîrșită, cu nuanțele și îmbinările caracteristice, cu lumina ce reliefează formele solid închegate. Artistul descrie nespuse de veridic realitatea, mărturisindu-și totodată puternicele sentimente. Prin astfel de lucrări, pline de măiestrie și originalitate, Andreescu și-a cișligat locul de frunte în pictura romînească, alături de Grigorescu și Luchian.

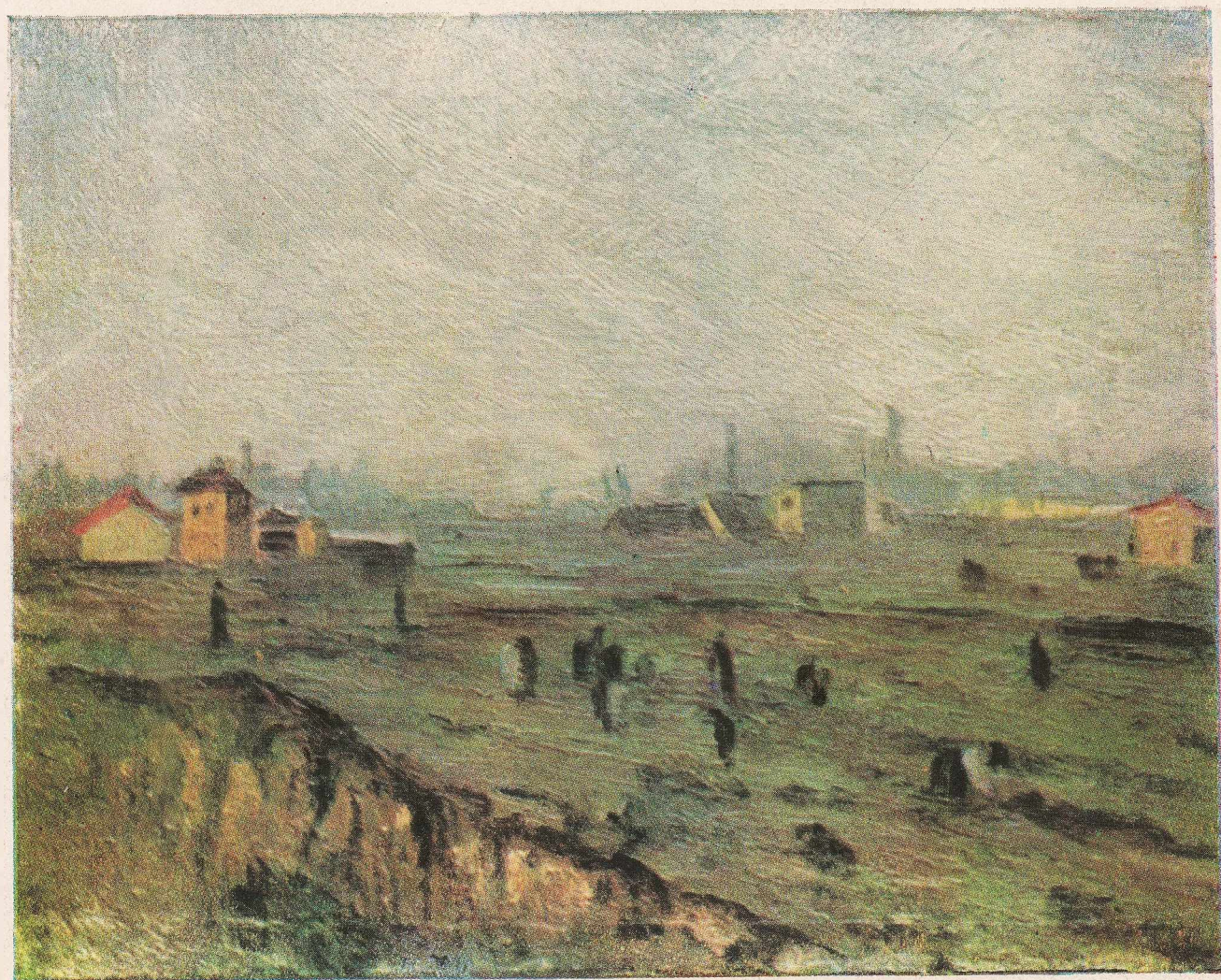

ION ANDREESCU

La bîlci

ION ANDREESCU
La arat

ION ANDREESCU
Peisaj industrial

ION ANDREESCU

Iarnă la Barbizon

ION ANDREESCU Cap de țărancă

ION ANDREESCU

Casă la țară

Filozofii greci numeau omul „zoon politikon” (animal politic), ținând seama de dragostea firească a acestuia pentru trebile cetății.

Democrația ateniană însă restrângea mult numărul acestor „zoon politikon”, lăsând masa sclavilor doar să-și caște urechile în agora la pledoariile vreunui retor. Pasiunea pentru trebile publice n-a fost satisfăcută nici în Evul Mediu și nici în faimosul Hyde-Park modern, unde ai dreptul să spui ce vrei, pentru că tot nu te ascultă nimeni.

Pasiunea aceasta poate fi satisfăcută abia azi și ea nu e ușor de săturat, ca o foame istorică, multiseculară. Și dacă istoria micului „zoon politikon” ar fi scrisă ca atare, ea ar avea o unică și uriașă cotitură între epoca libertății de a sporovăi despre trebile cetății și epoca libertății de a lua parte la aceste trebi.

Dacă cineva ar întreba: care e atunci conținutul definiției grecești? i-am răspunde: azi, la noi — ca în alte republici populare — „politikon” înseamnă, mai ales, „gospodar”. Ieșiți pe stradă; din sutele de oameni care trec pe lângă voi, cei mai mulți au câte o astfel de misiune: unul se ocupă cu asigurări sociale, altul ia bilete ca să meargă toată instituția la „Moara cu noroc”, al treilea aleargă să se certe pentru echipament sportiv. Nimeni nu-i plătește pentru așa ceva — oamenii simt însă nevoia s-o facă.

Deunăzi vorbeam cu Ion Vrabie, meșter de preparare la fabrica „Donca Simo” — un omuleț cu buze groase, puțintel oacheș și mestecînd repede cuvintele. Dînsul e șeful unei echipe de control obștesc. De doi ani merge prin magazine alimentare și restaurante, ca să vadă dacă poporul e bine

știenți că îndeplinesc o treabă serioasă și necesară. Mirea are ce are cu afișarea prețurilor, Romașcu — gospodină — simte din îndoirea pungii că vînzătorul a „ciupit” zece grame și-l pune să recîntărească.

Cealaltă echipă pe care am văzut-o părea mai domoală. Bucur Gane, mai învîrstă, magazioner, Ohanes Boladian cu o figură impenetrabilă, Elena Ulrich lucidă și și-reată și Oprea Smadu — ultimii trei, muncitori în același loc cu Gane, la fabrica textilă „13 Decembrie”.

Ei pot face controlul în anume unități și lucrul ăsta e consemnat pe carnetele lor de control. Dar, bineînțeles, pasiunea nu poate fi

Control obștesc

rectă fără bon). Dumneata știi cît îl costă pe stat orezul ăsta? Se poate să-l duci pe om — e obosit după muncă — și de asta profiți?”

Să nu vă închipuiți că munca acestei echipe devine vînătoare de greșeli. Nu! Din cînd în cînd — așa cum iubitorii de muzică se duc la o audiție — intră în acelea dintre magazinele care le revin, socotite bune. Numai un gospodar ar putea înțelege plăcerea asta a echipei de control obștesc, care nu-și mai poate lua ochii de pe o piramidă multicoloră de cutii cu ghiveci, de pe un raft în care scînteiază lichioruri colorate, de pe anunțurile meșteșugite caligrafic — e sentimentul tehnicianului în fața unei mașini moderne.

După această regalare vizuală, echipa pornește mai departe. Cîte trei

Vainburșul Costică Stan a „ciupit” cîte două degete la cînzeacă, și degeaba înșiră acum Ecaterina Romașcu diferitele posibilități în care alcoolul ar fi putut dispărea de la el pînă la client.

Dacă lăzile sînt lipite de perete, pisica nu se mai poate băga după șoareci. E o lege veche a magaziiilor de alimente aceasta pe care o explică Cotea Constantin, inspector comercial.

servit. Se uită la prețuri, cîntărește din ochi pungile, miroase untul să nu fie rînced, comandă cîte o halbă de bere ca să vadă grosimea gulerului, cercează grișul, brînză, prunele uscate, vinul, salata de boeuf, parizerul, verifică bonuri, terezii, ambalaje — și toate astea cu cel mai viu interes, de parcă nu le-ar mai fi văzut niciodată. Și lângă el sînt Aristide Mirea și Ecaterina Romașcu, muncitori în aceeași fabrică cu el, exagerîndu-și poate cîteodată importanța, dar mai totdeauna con-

delimitată topografic. De aceea Vrabie era s-o și pată acu' cîteva luni. A intrat la un bufet, „Cornetul”, să bea o țuică, împreună cu soția sa. Vainburșul turna apă în vin. Vrabie a cerut condica. Responsabilul s-a răstit la el, apoi, împreună cu vainburșul, au asmuțit asupra lui niște căruțași beți. Smucit de spinare, Vrabie a fost scos în stradă, după ce foaia pe care începuse să scrie a fost mîzgălită. Bineînțeles că s-a dus la Sfat, și pentru că astfel de huliga-

nisme se repetaseră, bufetul a fost închis.

Pasiuni din astea nu-l mai lasă pe om liniștit. Romașcu observă un autocamion ducînd lăzi sparte, cu conserve; și se ia atunci după el. Gane vede prin vitrină cum vînzătorul trîntește punga pe cîntar și intră în prăvălie să-i ceară socoteală. Smadu descoperă în raft un borcan cu capacul umflat (conserva e alterată, produce gaze) și uită că a venit să cumpere macaroane. Uneori, împreună cu ei, vin inspectori comerciali sau merceologi, care le fac instructajul, și, totodată, întocmesc actele cuvenite pentru nereguli. Cei din echipă nu aplică sancțiuni, dar trebuie să stea de vorbă cu oamenii: „De ce-ai ciupit cîte cinș'pe bani la moxă? (vînzare di-

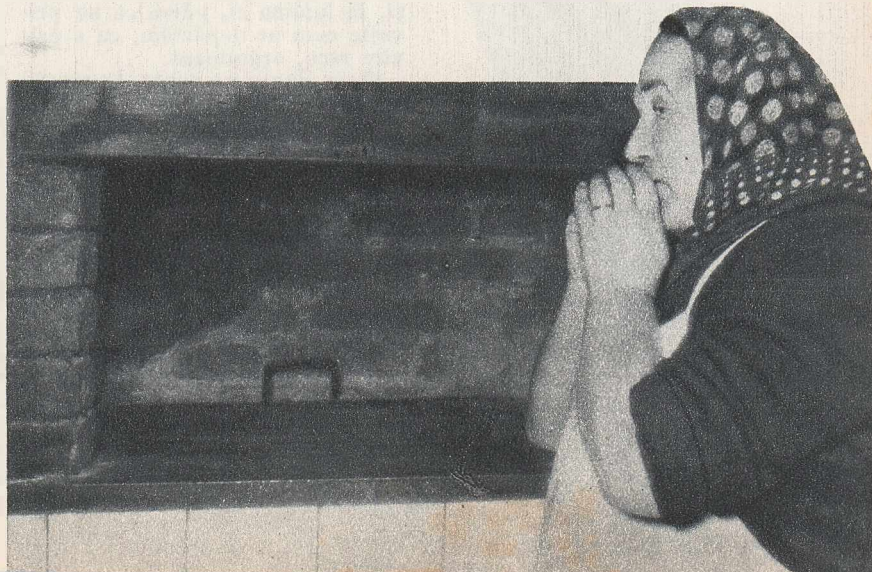
ore, de două ori pe săptămînă, de doi ani încheiați.

Cine a obosit în perioada asta, a fost schimbat, dar ăștia au fost puțini. Căci dacă nu oricine poate fi „zoon politikon” în sensul cel mai larg al cuvîntului — cei mai mulți ajută la gospodărirea vieții de toate zilele.

C. BACIU

Fotografii de M. IVANCIU

La bufetul „Malnaș”, plină și bucătăreasa a înghețat lângă grătar. Echipa de control obștesc vă întreabă: De ce nu aveți cărbuni, tovarăși de la T.A.P.L., raionul 1 Mai?

O aventură în

MANHATTAN

de Dan DEȘLIU

Desene de Eugen TARU

New-York, decembrie 1956

Acum câteva zile am trăit o aventură ciudată...

Veneam spre Manhattan cu vaporasul, de la Statuia Libertății. Soarele asfințind peste New Jersey schimba apele golfului în aur și sînge. O dată cu ivirea stelei Marte, gigantica femeie de aramă își aprinse torța din mina stîngă și, la lumina ei, părea că ne privește cum ne depărtăm, cu o privire rece, orgolioasă.

Stam singur pe punte, la provă, departe de salonul călătorilor și de acele pasionante discuții punctate cu „ahuri” și „ohuri”, inerente în asemenea împrejurări.

Ziua fusese uimitor de caldă: te-ai fi crezut în mai, nu în decembrie. Mă simțeam obosit peste măsură, după ascensiunea sutelor de trepte din interiorul statuii. Capul îmi vijilia ca un stup de albine; imaginea celor văzute peste zi se împletea — nu știu de ce — în mintea mea, cu reminiscențe din istoria marilor expediții geografice...

Tocmai lunecasem cu gândul prin veacul al 16-lea, cînd auzii în preajmă un vag zgomot metalic și o voce, venind dinspre cabina pilotului, rosti încet în italianește: — Bună-seara! M-am întors, intrigat.

... Un personaj fantastic se afla lîngă mine. Armura-i coelită, încărcată de alge, lucea în penumbră; pumnul drept, înmănușat în zale, sta strîns pe garda spadei ce-i atîrna la șold. De sub viziera coifului, ridicată, doi ochi fosforescenți mă fixau cu intensitate... N-am putut articula nici o silabă.

— Iertați-mă, domnule, dacă vă stingheresc — spuse strania apariție, pe un ton cavernos, însă destul de amical. Binevoi-veți, poate, să-mi dați o lămurire: este acesta oare ținutul Angoulême?

— Mă îndoiesc, ilustre cavaler... — Îngăimai eu, făcînd grozave eforturi ca să-mi recapăt darul vorbirii.

— Curios lucru! Și totuși, l-am intitulat astfel, luîndu-l sub stăpînire în numele majestății sale serenissime... Dar — adause viziunea — mă văd nevoit să vă cer încă o dată iertare, căci nu m-am prezentat după cuviință: sînt Giovanni da Verrazano, căpitan florentin în solda casei de Valois!

Ca într-o strălucire de fulger, îmi răsări în memorie Battery Park, de unde luasem feribotul spre monument cu trei ceasuri în urmă; revăzui bustul de lîngă ponton și inscripția lui dăltuită în piatră:

În april 1524
navigatorul florentin
VERRAZANO
a condus caravela franceză
„Deltinul”
la descoperirea actualului port
New-York
și a numit acest țărm
„Angoulême”
în cinstea lui Francisc I, regele
Franței.

Părintd că nu observă tulburarea care mă cuprinsese, spectrul făcu cîțiva pași și, rezemîndu-și platoșa bombată de balustrada punții, își plecă fața spre undele calme.

— Nu înțeleg ce se petrece! — oftă, ca pentru sine. Totul e atît de schimbat! „Quantum mutatus ab illo...”¹⁾

...În acea dimineață de primăvară, cînd am intrat în golf, plutea pe mal o ceață albăstrie. Vegheam lîngă pilot, la cîrmă, cu inima grea de neliniște. Găsi-voi,

¹⁾ „Cît de schimbat, față de cum a fost...” (Virgiliu — Eneida)

oare, mă întrebam, trecerea mult visată? Voi ajunge eu — cel dintîi — navigînd spre nord-vest, la marea împărăție Catai, bogată în aur, mătase și mirodenii? După cum cred că știți, tinere domn, calea terestră către imperiul descris de Marco Polo era inaccesibilă pentru neguțătorii majestății sale, de la căderea Constantinopolului sub turci. Încercînd să răzbată în Asia peste ocean, Columb și Vespucci — compatrioții ai mei în slujba regelor Castiliei — dădură de un țărîm misterios, pe care îl luară drept promontoriul asiatic. Va fi fost poate antica Atlantida, pomenită de Platon... Nefericitul Cristofore a murit însă încredințat că ajunsese în Indii... În fine, iată-mă la rîndu-mi pornind de la Dieppe, cu patru nave, pierzînd trei dintre ele în luptă cu furtunile Septentrionului, urmîndu-mi totuși ruta pe șubredul „Delfin” — ca să sosesc la început de martie în apele țării Florida... De aici, folosind vînturi prielnice, ca Zephyrus și Subsolanus, mă îndreptai spre miazănoapte, de-a lungul unei coaste fermecătoare, nescrisă încă pe nici o hartă... O lună și mai bine, așa cum gaița ciocănește în trunchi după scorburi ascunse, încercai zadarnic să descopăr tainica trecere către Mare Indicum — marea de răsărit... Înțelegeți de ce, pătrunzînd în golful acesta — pe care-l credeam încă gura unei strîmtoări — așteptam cu atîta emoție flacăra zorilor, deși o tristă presimțire îmi învia în minte versul divinului meu concitadin: „Lasciate ogni speranza, voi che'ntrate!”²⁾... Într-un tirziu astrul zilei își făcu apariția; Boreas, suflînd cu blîndețe, resfiră pictele, — și, în sfîrșit, văzui!... Văzui un țărîm ferice, o plajă imensă, între două coline împădurite; în stînga, un fluviu mai mare decît Arno și decît Padul își pierdea apele în ocean... Descinzînd pe pămîntul acela, împreună cu echipajul, simții văzduhul plin de miresme tulburătoare și zării paseri necunoscute zburînd printre ramurile copacilor. Veniră în grabă să ne întîmpine sute de bărbați și femei cu superbe staturi, cu pielea lucie, arămie, poleită de soare, înveșmîntați sumar în penaje multicolore. Erau veseli, naivi și prietenoși ca niște dulci copii ai inocenței... Scoțînd strigăte guturale, își legănau ritmic, într-o parte și-ntr-alta, capetele goale cu părul negru înodat în creștet. Cei mai înalți dintre bărbați, stînd într-un grup mai la o parte, purtau în urechi, drept podoabă, mici plăci de aramă

cizelate cu măiestrie; la gît le atîrnau colane lungi de pietre lucitoare, iar fruntea le era încinsă cu adevărate ghirlande și cununii de pene albastre, roșii, verzi, violete... Pe cît am putut înțelege, aveam în față căpeteniile tribului Algonkin, popor de oameni pașnici răspîndit pe un vast teritoriu, îndeletnicindu-se cu vînatul și pescuitul, închinîndu-se unor zeități stranii: duhurilor pădurii și apei, fulgerului și tunetului... Mi-au plăcut indigenii aceștia; m-a mișcat generozitatea lor fără margini. Erau gata să dăruiască oricui tot ce aveau... afară doar de femei, — într-adevăr, uimitor de frumoase!... Am legat o mare prietenie cu stăpînii aceluia ținut, pe care n-am avut vreme să-l cercetez temeinic — dar căruia, dacă țin bine minte, ei îi ziceau „Manah-Hattin”, adică „Insula Colinelor”...

Aici, fabulosul povestitor se opri un moment din evocare, ca și cum ar fi vrut să se mai odihnească... Pînă în clipa aceea, figura lui de umbră și de ceață rămăsese plecată asupra undelor calme, în care prova micului feribot tăia un unghi de spumă verzuie. Deodată, înălțînd fruntea, zări extremitatea sudică a Manhattan-ului: uriașele buildinguri luminate feeric, cu mii de ferestre scînteietoare, cu turnurile și cupolele lor scîldate în raze de neon, roșii, portocalii, violete.

— Ce-nseamnă toate astea, bunul meu domn? — întrebă el, cu un glas gîtuit de emoție. Cine să fie aceste enorme căpetenii, al căror penaj lucitor îmi amintește pe șefii algonkini, dar ale căror staturi întrec orice închipuire? Mă puteți oare lămuri?

— Messer Verrazano — îi răspunsei — ochiul vostru de vechi marinar nu vă înșală! Aveți în față căpeteniile unui clan nou și ciudat: buildingurile din Wall-Street.

— Nu cunosc acest nume... — murmură cavalerul.

— Nici nu-i de mirare, ilustrissime; doar au trecut 432 de ani de cînd ați debarcat aici și, între timp, s-au produs unele modificări.

— De necrezut! — șopti Verrazano, strîngînd mai puternic în pumn minerul spadei. Chiar așa de înalți să fi crescut algonkini în patru veacuri?

— Aceștia nu sînt algonkini — îi explicai. De altfel nu cred să fi rămas nici urmă din prietenii voștri... Wall-Streetul este un trib modern, stăpînind un vast teritoriu, îndeletnicindu-se de asemenea cu vînatul și pescuitul, dar într-un mod cu totul diferit de acela în care vînau și pescuiau pieile roșii, odinioară... Tribul de

care vă spun este monoteist; el se închină unei singure divinități, mult mai stranie decît duhurile apei și ale pădurii: Sfîntul Dollar... Dar iată Battery Park și debarcaderul. Acolo, în stînga, este statuia Signoriei voastre... Nu vreți să coborîm împreună, messer Verrazano?

ÎN VIZITĂ LA CĂPETENII

Mărturisesc că nu m-am simțit tocmai la largul meu, pornind prin New-York într-o atare tovărășie... Armura aceea bizară avea să atragă, desigur, atenția primului trecător — și cine știe ce încurcături se puteau întîmpla!

Însă de cum am ieșit în stradă, orice urmă de îngrijorare a dispărut. Pietonii furnicau nepăsători în jurul nostru, fără să ne arunce măcar o privire. Cizmele epopeice ale companionului meu păreau că lunecă miraculos pe asfalt; zalele sale greoaie nu zornăiau cîtuși de pușin... Mi-am dat lesne seama că messer Verrazano rămîne absolut imaterial pentru toți ceilalți muritori.

Linistit în această privință, îi făcui semn să mă urmeze și ne începurăm peregrinarea prin labirintul de bulevarde și ulicioare, de zgîrie-nori și de maghernite insalubre — care alcătuiesc Wall-Streetul. Trebuie spus că încercarea de a-i clarifica florentinului cîteva noțiuni elementare de economie capitalistă n-a avut foarte mare succes, datorită probabil slăbelor mele aplicații pentru acest domeniu... I-am înfățișat, totuși în trecere, instituțiile mai importante, căutînd să-l fac să înțeleagă cui și la ce folosesc. Am examinat astfel „Standard Oil Building”, fiul familiei Rockefeller, căpetenia petrolului, — cu masivul său turn piramidal, — apoi „New-York Produce Exchange”, marea bursă de bumbac și cereale, unde agenții diferitelor societăți pîndesc pulsul pieții interne și mondiale, zbătîndu-se să încheie cele mai favorabile tranzacții pentru stăpînii lor...

În fine, ajunserăm în holul unei construcții de dimensiuni mai mo-

deste — un bloc cu cinci etaje: Wall-Street 23.

— Vă aflați — murmurai — într-unul din principalele temple ale divinității locale despre care v-am vorbit mai-nainte: sediul nr. 1 al lui John Pierpont Morgan, regele băncilor.

— Pentru un monarh, palatul nu mi se pare prea impunător! — obiectă Verrazano.

— Nici o grijă, mai are vreo cîteva! — era să zic, dar nu avui răgaz, căci interlocutorul meu mă stăvili cu o întrebare:

— Rogu-vă, ce reprezintă aceste scrijelituri adînci în perete? O inscripție, poate?

— Dacă vreți, o inscripție, deși cam „sui generis”, ca să zic așa... Sînt urmele unei explozii ce s-a produs aici în anul 1920, făcînd, de nu mă înșel, 31 de victime. Atît autorii, cît și motivele au rămas pînă azi un mister.

— Sinistru! — șuieră spectrul, străbătut de-un fior.

— O, venerabile, — replicai — grozăvia aceasta, ale cărei urme dăinuie prin nu știu ce capriciu, vi s-ar părea un fleac dac-ați cunoaște infinitele drame, mult mai teribile, însă tainuite cu grijă, pe care se reazimă fiece cărămidă din preajma noastră... Este aici o caracteristică a regiunii în care vă aflați și ea s-ar putea formula, după mine, într-un mod oarecum aforistic: „Ceea ce se vede este adeseori mai puțin important decît ceea ce nu se vede”

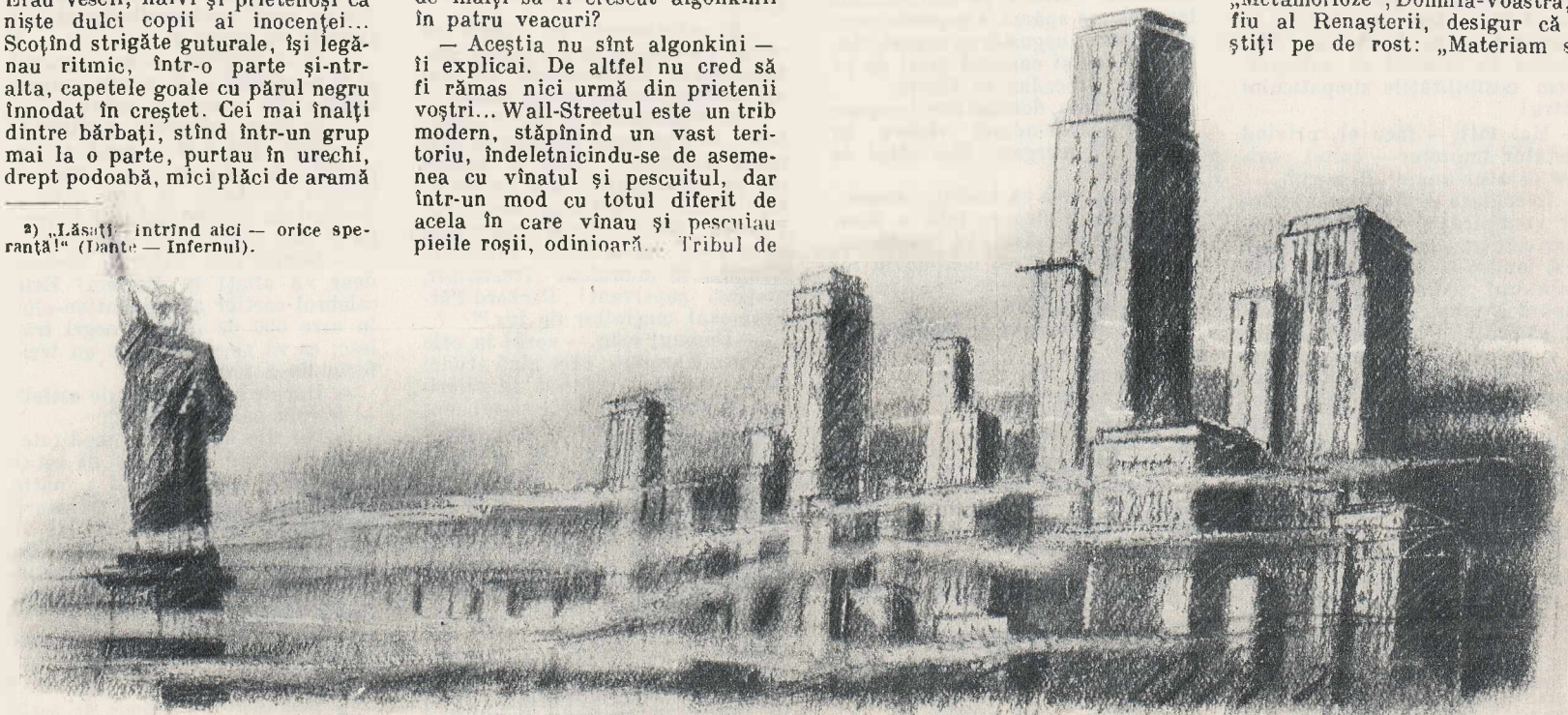
— Văd, în momentul de față — mă întrerupse iarăși fantasma — o sumedenie de făpturi forfotind colo, jos, privind niște vitralii luminoase, agîtînd brațele, ca și cum și-ar disputa o comoară, apoi însemnîndu-și ceva în acele tăblițe pe care le poartă cu dînsii, apoi iar alergînd, zertîndu-se, agîtîndu-se...

— Sînt agenții de bursă — precizai.

— Ați putea să-mi explicați, buna mea călăuză, — urmă cavalerul — prin ce fenomen natural fizionomiile acestea evocă atît de pregnant anumiți indivizi din fauna acvatică, terestră sau aeriană, ca: rechinul, hiena, vulturul necrofaag și altele asemănătoare?

— Concis exprimîndu-mă, signore, voi cita din Ovidiu — ale cărui „Metamorfoze”, Domnia-Voastră, ca fiu al Renașterii, desigur că le știți pe de rost: „Materiam su-

²⁾ „Lăsați intrînd aici — orice speranță!” (Dante — Infernul).

perabat opus" — „Travaliul depășește materialul". Deci, când omul, — material bun indeobște — se dedă unei activități mutilante, aspectul său fizic și moral suferă transformări corespunzătoare... V-aș putea vorbi, în context, despre teoria adaptării la mediu, despre Lamarck și Darwin, pe care n-aveți de unde-i cunoaște, dar nu vreau să vă obosesc cu explicații inutile!

— O, ubi campi *)? — suspină elegiac florentinul, amintindu-și pesemne edenicul peisaj din april, 1524...

CUTREIERIND PRIN DOWNTOWN⁴⁾

În drum spre Uptown (Orașul de sus) aflat în nordul insulei, trecurăm pe lângă City Hall — vechea primărie — apoi, străbătând cartierul chinezesc, apucărăm la dreapta pe Houston Street și — zece minute mai târziu — ne găsim în First Avenue, primul din cele 11 mari bulevarde care străzesc longitudinal Manhattan-ul.

Însoțitorul meu se arată foarte mirat de schimbarea bruscă a priveliștii. Într-adevăr, după dinosaurii de piatră sclipind în culori fastuoase, care ne-ntimpinaseră în Wall Street, jalnicele edificii din partea locului produceau un efect dezolant. Mă simții dator să-i dau cavalerului lămuriri de rigoare.

— Iată-ne, signore, într-unul din cele mai arhaice și mai triste puncte ale cetății: Bowery — zona mizeriei fără lustru. Este un fel de ghetto al dezmoșteniților soaretei, — cartierul celor ce n-au reușit în viață. Îl populează în majoritate emigranții — oameni cu sînge lute, pe care amarul îi împinge adesea la acțiuni desperate... De aceea, unor străini ca noi nu li se recomandă să circule pe aici după căderea serii. În ce vă privește, fiind o fantomă bine armată, situația e mai puțin îngrijorătoare — însă, eu unul...

— Nimic mai simplu! — glăsuî stafia. Vom face timpul să se întorcă în urmă cu câteva ore, ca să vedem cum arată acest ținut la lumina zilei!

Zicînd acestea își roti brațul drept în aer și, dintr-o dată, razele soarelui străluciră pe boltă...

Eram în același loc, dar pe la ceasurile trei după-amiază... Recunoscuî în sine-mi că subapreciam posibilitățile simpaticului spectru!

— Mai întâi — făcu el, privind cercetător împrejur — care-i originea acestui nume: Bowery?

— În engleză — răspunsei — „bowery" vrasăzică tufși, boschet, crîng — sau cam așa ceva. Cartierul însă a fost fondat de olandezi; la 1626 neguțătorul valon Peter Minuit cumpără Manhattan-ul de la algonkinci pentru o sumă echivalentă cu 24 dolari și puse bazele unei așezări intitulate New Amsterdam. Cunoscuînd că în flamandă „bowery" înseamnă „fermă", puteți deduce lesne filiația cuvîntului... Azi, din păcate, denumirea primară și-a pierdut sensul; singurele vestigii de verdeață sînt acei arbori scheletici de pe aleea ce împarte în două Allan-Street: „Rari nantes in gurgite vasto"⁵⁾... Dar, onorabile cavaler, — adăugai —

contemplați Voi-Înșivă priveliștea ce vă înconjoară... N-aș dori să se spună cumva că fac o prezentare subiectivă a realităților new-yorkeze în fața unui oaspe atît de ilustrul!

Atunci Verrazano privi... Privi îndelung și văzu ceea ce fiecare trecător atent poate vedea cu ochiul liber, aici, lângă Acropolele vitelului de aur...

Văzu casele scunde, cu ziduri murdare, înghesuite una-ntr-alta, ca o turmă de cerșetori în zdreanțe, strîngîndu-se laolaltă, să se mai încălzească... Pe băncile aleii, sub arborii palizi, văzu oameni îmbătrîniți înaintea de vreme, aștîndu-și în gol privirile reci și pustii ca ferestrele navelor înecate. Din cînd în cînd, își schimbau locul în spațiu, de la o bancă la alta, vrînd parcă să absoarbă ultimele raze ale soarelui agonice...

Văzu apoi, între a 8-a și a 14-a stradă, maidane împremuite cu sîrmă și pe fiecare maidan cîțiva bărbați în straie ponosite, jucînd un joc copilăresc, cu bile mari de fier — derivație a străvechiului „bowling" din Pays-Bas... Jucau tăcuți, mecanic, zvrîlînd alene ghiulelele pe lutul umed. Minute lungi treceau astfel și ei jucau înainte, în liniște, cu mișcări solemne, ca și cum ar fi îngropat pe cineva... Se auzea doar pocnetul bilelor, sec — ca un trosnet de oase. Orice s-ar fi întimplat împrejur, oamenii rămîneau nepăsători, urmărind loviturile bune sau rele, fără exclamații, fără gesturi exuberante...

Decorul era completat printr-un șir de frînghii, întinse între ochiurile de geam ale caselor învecinate; acolo spînzurau, în bătaia vîntului, rufe ieftine, decolorate, puse la uscat...

...Și mai era ceva — detaliu neînsemnat în peisaj — erau doi băieței, de vreo 5-6 ani... Plecați deasupra lăzilor de gunoi, ei răscoleau minuțios prin resturile fetide, extrăgînd coji de portocale și de grepfrut, ca să le depoziteze pe un pietroi din apropiere. Se vedea clar că nu-i interesează orice fel de coajă, — ci numai acelea în care mai rămăsese, de bine de rău, vreo urmă de miez...

Din cînd în cînd, își arătau zîmbind unul celuilalt cîte un exemplar „rarissim"; atunci, pe mutrișoarele lor serioase apărea o expresie șmecherească de negustor cu experiență.

Și ei, ca și oamenii mari de pe maidan, procedau în tăcere.

— De ajuns, domnul meu! — spuse duhul, acoperindu-și viziera cu palma. Să mergem. Sînt sătul de spectacol!

— N-aș vrea să credeți, messer, că aceasta e singura față a Manhattan-ului — zisei la rîndu-mi. Îngăduiți-mi să vă conduc în regiuni mai plăcute, pentru ca ochii voștri multisecolari să guste din plin strălucirea metropolei moderne...

— Du-mă, dar repede!
— E necesar să luăm fie metroutul, fie un autobus — observai.
— Perbacco!⁶⁾ — mormăi cavalerul. Detest transportul în comun; pînă și diligența mă scotea din sărite... Apuca-te de gîtul meu și țîn-te bine! Imi vei face semn unde trebuie să cobor.

O ȘEDINȚĂ DE IDOLATRIE

Cît ai clipi, aterizarăm în piața Columbus, aproape de punctul unde Broadway se încruciează cu strada

6) La naiba! — în italiană.

59. Florentinul-Zburător contemplă un timp, cu emoție, coloana rostrată din centrul pieței, pe care tronează statuia gloriosului său precursor — Cristofore Colombo...

Curînd după aceea pășeam împreună pragul Colliseum-ului, palat de piatră albă, simplu și majestuos — constituînd, după opinia generală, o remarcabilă realizare a arhitecturii new-yorkeze din ultimii ani.

Valuri de vizitatori se îmbulzeau la porțile edificului, ceea ce îl determină pe atlantonaut, fin cunoscător al moravurilor, să exclame:

— Aici, ne-ndoielnic, este un circ!

...Era, de fapt, prima expoziție americană de automobile de la 1940 încoace.

Rezervîndu-mi plăcerea surprizei, nu-i dădui arătării nici un amănunt despre spectacolul care ne aștepta.

...Într-o sală de proporții indescriptibile, cu două etaje luminate „a giorno" de reflectoare, sclipesc — pe platforme turnante — cele mai noi modele ale marilor firme: Cadillac, Ford, De Sotto, Chrysler, Packard... Reclame violente, imprimate cu litere groase pe panouri, servite în ambalaj muzical, la megafon sau pe enorma estradă din fundul sălii, îți iau vîzul, auzul, îți tulbură creierii, te amețesc ca un narcotic...

„Viața — Plăcere! Plăcere — Comfort, Fast, Viteză! Totul — Packard 1957!"

„Chrysler 1957 — Un Elixir, O Forță Vitală! Chrysler-Cheia succesului!"

„Ford Este Ford — Și Nimic Altceva! Mai Îmbătător Decît Un Sărut! Mai Fascinant Decît Monna Lisa! FORD 1957!"

...Sus, pe estradă, în acordurile frenetice ale jazzului, o echipă de „girls" surzînd automatic, își etalează gambele perfecte sub nasul admiratorilor, în timp ce cuplul „El — Ea" psalmodiază obsedant în microfon:

„Cadillac, dragul meu,
Cadillac, tot mereu,
La trois-quart sau la frac,
Numai tu, Cadillac, Cadillac!"

...Și femeii „super-decoltate", dezmierdînd languos caroseria aerodinamică, așezîndu-se nesălanț la volan, apăsînd un buton care face să se ridice automat carcasa argintie...

...Și adolescenți cu coșuri pe obraz, mestecînd chewing-gum, îmbulzîndu-se lângă estradă, cît mai aproape de călcîiele dansatoarelor...

...Și domnișoara cu forme „absolute", într-un superb costum de baie rouge-cardinal, — stînd în genunchi pe botul unui „Ultra Packard" tip 1957... Platforma se-nvrîte, pupilele divei emană radiațiuni ucigătoare, iar spicherul proclamă triumfal în microfon: „Irezistibil, grațios, captivant! Packard-Făt-Frumosul mașinilor de lux!"

— Domnul meu, — vorbi în cele din urmă armura, care pînă atunci se tot holbase indecisă la diferitele atracțiuni — vă rog să-mi spuneți ce forță colosală dețin aceste strălucite divinități (și îndreptă mînușa de zale spre platformele cu ultratipuri), cărora li se dă atîta cinste? Mulțimea le admiră, corul le cîntă imnuri de slavă, bacantele văd că se prosternază în fața lor... Putea-veți oare să mă clarificați?

— Acestea, signore, sînt pur și simplu niște mașini — răspunsei. Puterea lor rezidă în cîte 6,8 sau chiar 12 cilindri, care, asociați într-un motor cu explozie, dezvoltă o

viteză orară de 90 pînă la 180 mile engleze.

— Ei, și?

— Ei și...atîta tot!

La aceste cuvinte, năluca mă privi cîteva clipe cu un aer ciudat, pîrînd incapabil să articuleze cel mai mic sunet... M-am simțit oarecum răzbunat pentru spaima prin care trecusem în momentul apariției sale pe feribot...

— Dar bine, domnule — pe Jupiter, pe Santa Madonna! — izbucni cavalerul la un asemenea diapazon, încît se zguduî Colliseum-ul cu mine. Ce-nseamnă batjocura asta? Adică, maestrului Cristofore, care, orice s-ar zice, i-a descoperit, îi ridică o biată columnă ca oricare alta, în vreme ce unor tînichele vopsite li se consacră temple mirifice, ditirambi și reprezentațiuni fulminante?

Ochii săi fosforescenți fulgerau, brațele i se lungiseră spre plafon, invocînd parcă mînia zeilor. Priveliștea era grozavă!

Deși inocent, aș fi vrut să mă-nghită parchetul...

— Vai, ilustrissime, — reușii să îngîn — vă rog să înțelegeți totuși că marele Colombo înseamnă o pagină de istorie, desigur foarte glorioasă, pe cînd „Marele Cadillac" sau „Supper Packardul" înseamnă dolari, adică — în condițiile locale — esențialul!

— Auri sacra fames *)! — scrișni duhul Renașterii... Haidem fără zăbavă spre sfere mai clare!

Mă cocoșai în circa-mi nobil și, după cîteva secunde, mă depuse în Harlem.

„DREPTURILE OMULUI" ÎN MĂRIME NATURALĂ...

...Această aventură — cutremurătoare la început, amuzantă ulterior — amenința să devină primejdioasă... Mă întrebam cu îngrijorare ce soartă tristă îmi este rezervată în eventualitatea că nepotolitul spirit va continua să dispună de mine ca de un ghid quasi-oficial?

În vreme ce bietu-mi suflet se zbătea ca o șalupă surprinsă de furtună între Scylla și Charybda, messer Verrazano, cu brațele încruciate pe piepții armurii, ședea la rîspîntia celui de-al cincilea bulevard cu strada 125, lângă Mount Morris Park, contemplînd nemișcat șirurile de trecători.

— Cred, domnule, — mi se adresă el într-un tîrziu — că aceste pupile slăbite sînt pe cale să mă trădeze!

— Se poate, signore? — exclamai.

— Fără îndoială — urmă stafia cu mîhnire — căci altfel nu se explică bizarul spectacol la care asist... De cînd am descins aici, văd împrejurul meu numai fețe de mauri...

— Nimic mai natural, messer, doar vă aflați în Harlem! Este celebrul cartier al Manhattan-ului în care 600 de mii de negri trăiesc, ca să zicem așa, pe un teritoriu de 2 km p...

— Dar de ce se înghesuie astfel?

— Întrebă naiv corăbierul.

— Nu din spirit de comoditate.

nobile căpitan, fiți sigur de asta!

— Eu îi cunosc drept o nație mîndră și neînfricăță — murmură Verrazano. Regii Castiliei și ai Aragonului ar putea povesti cîte ceva despre gloria acestor războinici... Au devenit ei oare, în patru secole, mai puțin temerari?

— Nicidecum, prea cinstite, — zisei — și ca să vă dau numai un

7) „Dezgustătoare lăcomie de aur!" (Virgiliu: Eneida)

3) „O, unde-s cîmpurile?" — Virgiliu: Georgicele.

4) Orașul de jos — în engleză.

5) „Rari naufragiati plutind pe imense genune"; Virgiliu — Eneida.

mic exemplu, vă voi spune că-n ultimul sfert de secol, cei mai glorioși campioni de box ai Statelor Unite au fost oameni cu epiderma întunecată: Louis, Armstrong, Ray Robinson, Charles Ezzard...

— Boxul? Ce vrasănică asta? — O derivație modernă a luptei cu cestul, signore. Și la jocurile olimpice atleții negri au obiceiul să aducă acestei țări nenumărate medalii...

— Olimpice, ai spus? A reinviat oare încântătoarea tradiție elină?

— Da, cavaleri!

— Și mairii moderni ies adesea învingători, precum înțeleg? Ei, dar atunci trebuie să se bucare de mare cinste și de favoruri deosebite.

— Vai, messere, — strigai, nemaiputându-mă săpini — am impresia că trăiți pe altă lume!

— S-ar putea — observă navigatorul, vexat.

— Iertați-mă, dar ceea ce v-am spus pînă acum e o nimica toată față de aspectul real al prolemei! Acești mauri moderni, cum îi numiți, nu au dat Americii doar stele sportive: i-au dat, înainte de toate, diploma de admitere în rîndul națiunilor civilizate, amendamentul 13 al Constituției Statelor Unite, semnat cu singele lui Abraham Lincoln... I-au dat bravi luptători în cele două războaie mondiale; i-au dat, în materie de artă, acel unic aport „pur american” la tezaurul culturii mondiale: muzica de jaz. I-au dat savanți, tehnicieni, actori, literați... În schimb, au primit dreptul de a-și duce zilele de azi pe mine, de a se îngrămădi într-un fel de rezervații nenorocite, cu granițe imateriale, dar implacabile; de a executa muncile cele mai mizere și mai prost plătite; de a purta în permanență pe umeri și pe suflet o pecete murdară cu inscripția: cetățean de rangul II... Știti, oare, signore, că aici, la New-York — unde segregatia e mult mai „dulce” decît în sud — o negresă nu poate ieși pe poarta principală a unei clădiri decît în două cazuri: dacă însoțește fie copilul, fie cinele stăpînilor săi de rasă albă? Că eu, ca un european primitiv ce sînt, m-am așezat alături în autobus lîngă un om, neobservîndu-i culoarea pielii — neazră, întimplă or — și m-am trezit apostrofat printre dinți de o doamnă în vîrstă, întimplător albă: „Alt loc nu ți-ai găsit, tinere?”

— Mi se pare absurd — murmură Verrazano.

— Absurd? — repetai eu, interrogativ și cu amărăciune. Atunci răsfoiți ziarele americane (există o instituție civilizată numită „presă”) și veți citi că în statul Tennessee, la deschiderea cursurilor din acest an, au fost aduse tancuri (există niște arme civilizate care se cheamă așa) pentru a proteja accesul copiilor negri în școli, alături de cei albi, conform legii recente de abolire a segregatiei în învățămînt... După ce tancurile s-au dus, negrii cei mici au renunțat să mai uzeze de proaspătul privilegiu.

— Ceea ce îmi spuneți, buna mea călăuză — rosti cavalerul — mă proiectează într-o stare ciudată în care devine greu să disting realitatea de halucinație... Anumite aspecte evaluate, din viața acestei regiuni, îmi dau într-adevăr senzația că au trecut 400 și ceva de ani de cînd am descoperit-o; pe

Aluzie MENDEIROS
(Brazilia)

Floarea viitorului

Această floare legănată lent
De-a vînturilor boare sau rafală,
Desface-se-n sămînță și petală,
Pe solul vast al ăstul continent.

Această pasăre ce-și la avîntul
Din pieptul meu zburînd cutezătoare
Peste străvechii munți cu fruntea-n soare
Speranța este, Libertatea, Cîntul.

Căldura ce din pieptu-i dur o-avîntă
Pămîntul frămîntat de suferinți,
E vie-n orice inimă din pămînti:
E răzvrătirea, este urea sîntă.

Iar singele ce curge-n riuri vii
De-a lungul vieții tale furtunoase,
A curs din mii de piepturi generoase
Cînd s-au jertfit în luptă-ai țării fii.

Iar fiului iubit, căzut în rînduri,
Ii dăm cinstirea, lacrima, cîntarea.
Și jurămîntul de-a-l urma chemarea
De noi slăvită-n mil și mil de cînturi.

De zidu-acesta viu de dușog
Ce crește și ne umple viața toată,
Se va strivi orice vrăjmașă gloată
Cu gînd năfing spre Prestes de-o să vie.

Iubirea și-acest ris molipsitor
Ce și l aduc bărbăți, femei, în dar,
Eu, fiul meu și casa noastră clar
Și viața acestui obidit popor,

Și melodia valului cu vome
Ce-i neseacă izvor de voloșie,
Preschimbă-n steag orice cîntare vie
Ce-n lupta noastră o cîntăm, anume.

Iar vîntul care nu-și oprește zborul
Peste al țării-ntins strălucitor,
Imprăție miasmele în zbor,
Dar și iubirea, viața, viitorul.

Iubirea-n preerie risplîdă,
Prin continente, munți și-albastra mare,
Se împletește-n ramuri solidare
De pumni uniți în lupta îndrîjită.

Iar steaua scăpărînd în zări, măreață,
Strălucimînd prin pampas și pustiiuri,
Strălucimînd cărări, păduri și riuri
Și Patria și-a fiilor ei viață,

Speranța, Libertatea și Cîntarea,
Viața mea, poporul, glia toată,
Și floarea asta molcom legănată
Este Partidul — și-l urmez chemarea.

Traducere din portugheză
de Aurel COVACI

de altă parte, constat aici fenomene de natură să-mi creeze fantastica impresie că abia peste 400 și ceva de ani urmează s-o descopăr... Dar, în numele cerului și al infernului spuneți-mi, luminate domn, nu cumva ceea ce mi-ați arătat constituie, ca să zic așa, o latură periferică?

... Atunci, alungînd oboseala care mă cuprinsese, înșăcui cu putere articulațiile ruginite ale armurii lui Verrazano și-l purtai fără întîrziere de-a lungul unuia din marile bulevarde — Madison Avenue — în inima metropolei. Îmi părea rău că trebuie să-l supun la noi încercări — dar nici nu-mi prea venea la socoteală să las un spectru venerabil, acoperit de glorie și de alge, pradă incertitudinii...

Am poposit lîngă intrarea unui restaurant, proprietatea faimosului pugilist de odinioară Jack Dempsey. În fața vitrinelor, ornate cu instantanee din cariera „boss”-ului, patru bărbați cu chipuri supte, cu cearcăne violete sub ochi, se înviteau pe trotuar, zece metri în sus, zece metri în jos, strigînd din cînd în cînd: „Nu intrați aici! Nu-i sprijiniți pe jecmănitari!”

— Ce scrie — mă întrebă cavalerul — pe placardele atîrnate la gîtul acestor oameni?

— E o inscripție simplă, cavaleri! — zisei. Sună așa: „Cînd tu cîștigi 5000 de dolari pe lună, de ce ne obligi pe noi să crăpăm de foame cu 180?” Cunosc inscripții asemănătoare încă mai simple, mai laconice... Haidem aici, după colț

— și-l trăseși de armură purtîndu-l pe strada vecină, care dă în Park Avenue. Iată, sub ferestrele altui local, un alt grup de oameni cu chipuri vinete, cu straie proaste și tocure scelciate. Și ei se înviteau pe trotuar — zece metri în sus, zece metri în jos. Și ei poartă la gît acele patrule de carton, cu litere roșii, — unicul mod de expresie al greviștilor de această categorie... Vedeti colo, sus, pe firma restaurantului, se răsfață o denumire ispititoare: „Raiul chiftelei”. Ei, bine, pe placardele chelnerilor în grevă puteți citi aceeași inscripție. Atît doar că „Raiul” este tăiat cu o linie groasă, iar deasupra, ca o corectură necesară, stă scris „Iadul”...

— Ce vor, la urma urmelor, acești lucrători? — se interesă cavalerul.

— Un spor de salariu de 5 cenți pe oră.

— Și cam cît cîștigă stăpînul? — întrebă iarăși Verrazano.

— Cam de 500 de ori pe atît. — exclamai.

— „Ab uno disce omnes!” — murmură fiul Florenței, ca pentru sine... Nu-mi plac proprietarii moderni de pe „Insula Colinelbr”... adăugă apoi, cu glas tare. Algonkinei, bunii mei prieteni de odinioară, erau gata să dăruiască tot ce aveau! Aceștia, însă... — și făcu un gest de lehamite, rotindu-și mina dreaptă prin aer.

... Într-o clipită astrul zilei lunecă spre amurg, orizontul se întunecă; pe boltă prinseră să lucească primele stele.

Am înțeles atunci că resursele teribilei fantasmă întrec orice închipuire!

DIN NOU PE FERIBOT

... Mă înforceam spre Manhattan cu vaporășul, de la Statuia Libertății. Soarele, asfințind peste New Jersey, schimba apele golfului în aur și singe...

O dată cu ivirea stelei Marte, gigantica femeie de bronz își aprinse torța din mîna stîngă și, la lumina ei, părea că ne privește cum ne depărtăm, cu o privire rece, orgolioasă...

— Ce inscripție figurează acolo. la picioarele nobilei doamne? — mă întrebă în șoaptă un glas dogit, dar binecunoscut, pîrînd că vine din prăpastiile Atlanticului. Mă puteți oare lămur, tinere signore?

— O, messere — zisei, fără să mă întorc — sînt cîteva versuri mișcătoare, pe care îmi iau îngăduința să vi le redau într-o traducere liberă, dar fidelă:

„Dă-mi-i pe istoviiții pribegi, pe
cei sărmani,
Multimile setoase de-al libertății aer,
Pe cei respinși departe de țărîmul
lor natal,
Trimite-mi pe cei veșnic bătuți de
vînturi — mie,
Care-mi înalță făclia, la porțile de
aur!”

— Bine, bine, dar în ce scop? — șopti cavalerul.

N-am mai apucat să-i răspund. În clipa cînd mă întorsei dispăruse.

— Supremum vale!” — murmurai totuși, privind țintă unghiul de spume verzuie de la prova micului feribot.

Vîntul, deodată deveni rece. La orizont scinteau fastuos buiding-urile din Wall-Street.

*) „După unul, învață să-i cunoști pe toți!” (Virgiliu — Eneida)

*) „Adio, pentru totdeauna!”

Simbătă seara prin

BUCUREȘTI

Dacă ar fi să ne luăm după tot ce spune Biblia, atunci munca omului ar fi un blestem pe capul lui. „Îți vei câștiga pâinea cu sudoarea frunții!” — așa l-ar fi afurisit Dumnezeu pe întâiul om. Din păcate, așa a fost și așa este în toate epocile și toate ținuturile unde a triumfat și triumfă „principiul” exploatării omului de către om. A munci în silă ca abia să-ți poți ține zilele și să vezi cum rodul muncii tale face huzurul altuia — munca aceasta este într-adevăr un blestem. Dar ia să știi că munca ta îți va îndestula viața din toate unghiurile de vedere și nu numai din acela strict al stomacului hămesit, atunci câte satisfacții, câte bucurii nu-ți aduce asemenea muncă!

Cine cuturează munții cunoaște ispita deosebită a culmii și minunea de a te afla sus, pe creste, aproape de cer. Dar mai știe că ceea ce dă preț senzației de a te afla în pisc, e urcușul. Urcușul din greu, cu povară în spinare, pe stînci golașe și inamice.

Imi amintesc de o veche șansonetă franceză avînd acest refren:

Tout' la s'maine quand on a travaille

Le sam'di soir on a l'droit d's'amuser...

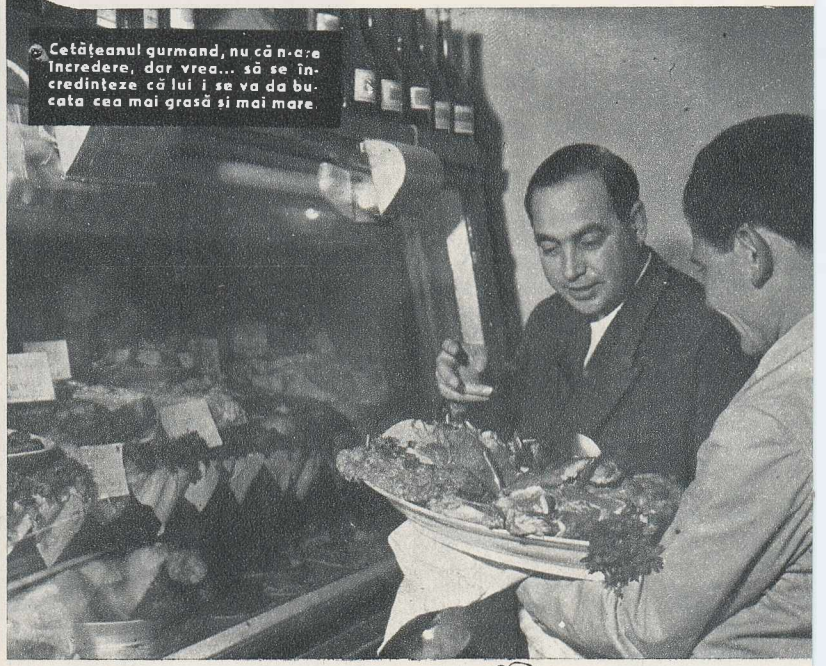
(Cînd toată săptămîna ai muncit / Simbătă seara ai dreptul să petreci)
Refrenul acesta ilustra o revendicare a omului muncii și, uneori,

Simbătă seara în sala de biliard a clubului întreprinderii. Să dea în „bandă” sau direct? Oricum, carambolul trebuie realizat.

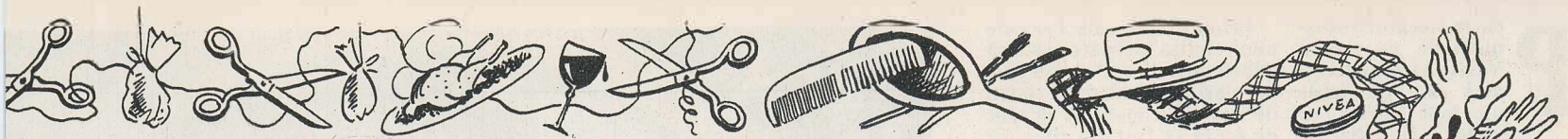

La Operă a sunat pentru actul II.

Cetățeanul gurmănd, nu că n-are încredere, dar vrea... să se încredințeze că lui i se va da bucată cea mai grasă și mai mare.

Un joc la o reuniune tovărășească, la un club de instituție: „Sfoara surprizelor”. Jucătorul e legat la ochi, are o foarfecă în mână, se apropie de sfori și încearcă să taie una. Din cele trei încercări, poate izbutește o dată... și pachetul va fi al lui.

Nu se știe bine: ori soția a fost prea nerăbdătoare să iasă la plimbare, ori sotul își potrivește prea îndelung frizura în oglindă. Cum o fi, parcă nu e bine!...

poate, o scuză că-și permite, după muncă, să petreacă într-o seară. Omul eliberat de povara exploatării nu mai are nevoie de asemenea revendicare și nici de asemenea scuză. El are la dispoziție tot ce dorește ca să-și petreacă odihna după pofta inimii și în deplină pace.

Iar măsurile luate de partid și guvern pentru ridicarea nivelului său de trai îl ajută să-și îndeplinească dorința.

Bucureștii au avut todeauna faima unui oraș petrecăreț. Și astăzi, el nu-și dezmințe faima. Dar cu o deosebire. Și fundamentală. De conținut. Dacă, pînă mai ieri, petrecerea era un apanaj al exploata-torului — astăzi se bucură acela care a dăruit ceva societății, iar în petrecerile lui nu lipsește cuviința.

Sîmbătă seara și noaptea, mai mult ca-n alte seri și nopți, la noi se dansează, se cîntă, se închină un pahar de vin, teatrele și cinematografele sînt pline, expozițiile și concertele sînt asaltate, plimbarea pe bulevarde freamată de tinerețe și viață.

Un străin, dacă ar pica sîmbătă seara în București, ar putea să spună: „În orașul ăsta, ce-i drept, se petrece!” Această petrecere simbolizează pentru noi dreptul cîștigat la odihnă și este un imn al vieții în liber-tate.

Nu numai lui Al. I. Odobescu îi plăcea „che-bapul”. Și bucu-reștenii de azi îl găsesc savuros. De aceea bucă-tarul de la „Tic-Tac” învîrtește cu grijă „făcă-lia” în jurul je-răgăiului.

Dragostea nu cunoaște anotimp. Cînd te-ai prins, stai cu iubita, sub co-paci, și-n toiul iernii

Le circ...

Pentru trecătorii obișnuiți de pe strada Vasile Alecsandri nu mai este de mult un fapt curios să vadă, în fiecare după-amiază, o adevărată forfotă de cicliști și cicliste. Pe această stradă, la numărul 6, în localul comitetului C.F.S. al orașului București, se află secția de ciclism din cadrul școlii de tineret.

La sediul acestei școlii am poposit și noi, într-o după-amiază însoțită de toamnă, însoții de fotoreporterul nostru, care a surprins o serie de aspecte, redată în clișeele alăturate. Cu acest prilej am cunoscut mai de aproape câțiva dintre „protagoniștii”, pe care avusesem ocazia să-i aplaudăm în timpul desfășurării celor șapte etape ale competiției „Criteriul juniorilor și al tineretului”, recent disputat.

Dintre cicliștii care s-au remarcat în acel „Criteriu”, l-am întâlnit pe Constantin Moiceanu, un tânăr în vârstă de 19 ani, strungar la Combinatul Poligrafic Casa Școlii. Un vlăjgan zdravăn, cu pedalaș suplu. Acesta, după cât se pare, este hotărât să calce temeinic pe urmele fratelui său, maestrul sportului Gabriel Moiceanu, cunoscut internațional. Arion Simion — un alt elev de aici — are 18 ani și este mecanic la „Competrol”. Studenții C. Florescu și Nicolae Grigore — amândoi de câte 20 de ani — fac parte dintre cei „vechi” din școală. Alături de ei, Adrian Stănescu, elev (are 17 ani), este o veritabilă „speranță” a secției. Parte dintre cei de mai sus au intrat în componența reprezentativei Bucureștiului pentru Cupa Orașelor, probă în care au obținut rezultate de certă valoare.

Alături de băieți, și câteva fete. De pildă, Aurelia Chiriță (18 ani), coafeză, și Maria Tempea (19 ani), fetcă, elemente cu perspectivă. Dar... degețarul acesta de fată cine e? Cea mai tânără elevă a școlii: Nicoleta Dina. Abia a împlinit 15 ani. După pasiunea pe care o vădește pentru ciclism și după luarea aminte cu care ascultă sfaturile, desprinzi, lesne, că e hotărâtă să ajungă departe în ale pedalei. Uite și un prichindel, blond, cu nasul în vânt și ochi ageri. Il cheamă Laurențiu Chirică. Urmează liceul și abia a împlinit și el 15 ani. Chirică e tare mândru de bicicleta de curse pe care i-a cumpărat-o tatăl său, drept stimulent că se arată foarte dezghețat la carte. A venit la școala de ciclism pentru că a auzit că aci se învață sportul cu pedale după carte — și el vrea neapărat să ajungă ciclist renumit.

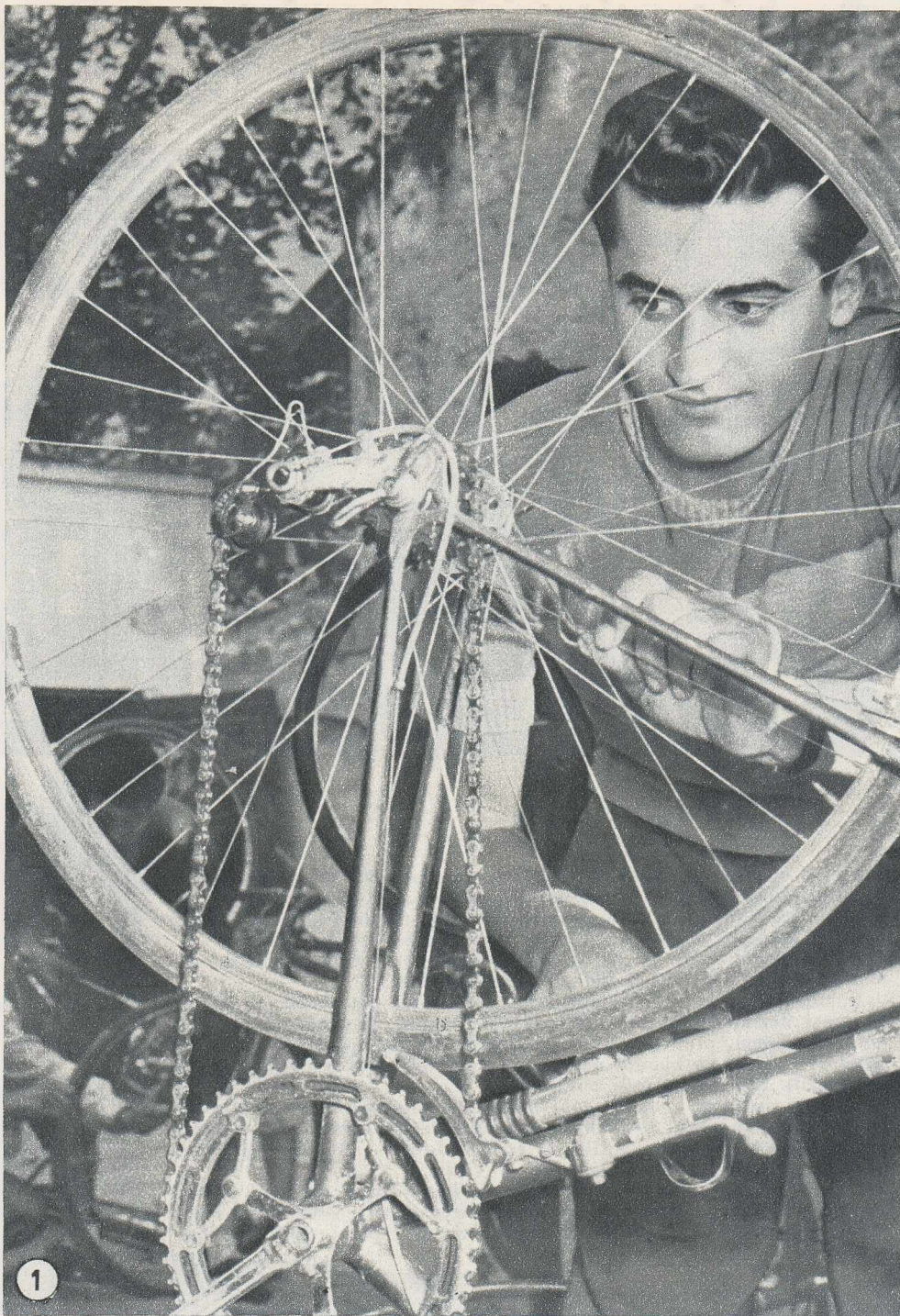
Și ca aceștia mai sînt și alții (parte dintre ei oarecum afirmați, iar alții rîvnind afirmarea), căci secția are un efectiv de 25 elevi și 9 eleve...

Primul lucru care i se cere unui ciclist începător este să aducă dovada scrisă din partea părinților (descrieri se stă de vorbă cu aceștia) că sînt de acord ca fiul sau fiica lor să practice ciclismul. Asta, firește, nu este de ajuns. Mai trebuie și avizul cabinetului medical. Și dacă acest aviz — în urma unui minuțios examen — este favorabil, abia atunci micul nostru aspirant la gloria ciclismului își poate începe activitatea.

Desigur, toți cei noi veniți sînt dornici să încalce o bicicletă. Aceasta le este încredințată însă abia după două luni de pregătire fizică generală. În acest interval, ei au învățat să cunoască bine părțile componente ale bicicletelor, au făcut câteva ore de exerciții de pedalaș și au căpătat și unele noțiuni despre poziția în șa, despre modul corect de pedalaș și alte asemenea lucruri folosite. După aceea, se trece pe teren, la programul efectiv: ieșiri în grup de 3-4 ori pe săptămână. La început, rulaj ușor, mai mult plimbări, cu o cadență treptat crescîndă.

Efectivul școlii este împărțit în grupe, după vîrstă, precepere de pedalaș și posibilități fizice. Și, de aci încolo, începe munca migăloasă de șlefuire a materialului brut. Săptămîna de săptămîna, luni în șir, ani de-a rîndul... Unii, cum este și firesc, posedă certe însușiri fizice native sau cunoștințe obținute datorită unei activități sportive premergătoare; alții, însă, abia aci fac cunoștință cu abecedarul ciclist. Pe parcursul fiilor acestui abecedar, elevii învață multe: mersul în pluton (și lucrul acesta nu-i de fel ușor), schimbul în „morișcă”, utilizarea schimbătorului de viteze în funcție de profilul traseului sau de intensitatea și direcția vîntului), cum se execută o „rupere” (atac prin surprindere), un sprint, precum și o serie de alte noțiuni de ordin tactic și tehnic, privind dezvoltarea treptată, metodică, a tinerilor cicliști. În ședințele cu caracter practic, ei învață cum se îngrijește materialul, fac singuri, supra vegheați de antrenor, unele mici reparații.

Se cere multă răbdare, evidente însușiri pedagogice și o imensă dragoste părintească pentru a-ți putea duce la bun sfîrșit dificila, dar frumoasa muncă de dascăl în ciclism, cu atît de variate temperamente și caractere. Și, se pare, antrenorul G. Cîrjan reușește acest lucru cu prisosință. Numai că, uneori, oricît de mare i-ar fi răbdarea, el este nevoit să strîngă șurubul — cum se spune. Așa, de pildă, recent a fost eliminat din școală, pentru repetate absențe și nerespectarea indicațiilor primite, tînărul N. Antonescu, iar C. Moiceanu — unul dintre „protagoniștii” — a fost serios muștruluit pentru unele ieșiri care mărturiseau un început de vedetism.

VIITORII

— O VIZITĂ LA SECȚIA DE CICLI

de Emil IENCEC
Fotografii de M. IVANCIU

Este știut de toți că, după trei absențe nemotivate, într-un anumit interval, cel în cauză rămîne fără bicicletă. Și nu poate fi pedepsă mai mare pentru un tînăr care iubește ciclismul, decît să fie pus în situația penibilă de a privi cu jînd cum alții pornesc la antrenament, iar el rămîne pe jos. Tocmai pentru a nu stingheri activitatea extrasportivă a elevilor și a se evita absențele, antrenamentele au loc atît în cursul dimineții, cît și după-amiază,

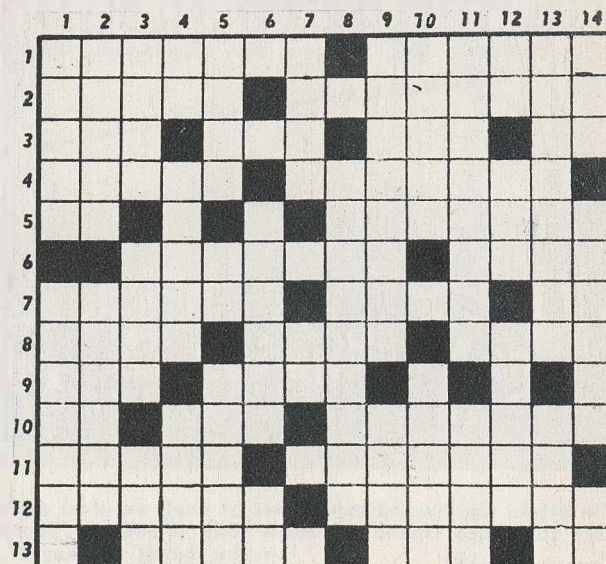
în funcție de programul de producție sau orarul școlar al cicliștilor. Cei care sînt elevi sau studenți au obligația să prezinte trimestrial dovada situației lor școlare, iar despre cei aflați în producție se cer periodic informații asupra comportării lor în muncă. Dacă situațiile și informațiile primite nu sînt satisfăcătoare, se discută serios cu cei în cauză.

Lotul elevilor acestei școlii de ciclism ar putea fi, fără îndoială, și mai mare

dacă stocul de materiale sportive de care dispune școala ar fi mai consistent. Este drept, școala a primit un sprijin efectiv din partea inspecției de ciclism din C.C.F.S., care i-a repartizat o serie de biciclete utilizate un timp de către lotul R.P.R.; dar cerințele școlii — în plină dezvoltare — cresc necontenit. După cum speră antrenorul Cîrjan, într-un viitor apropiat, datorită sprijinului concret al conducerii comitetului C.F.S. București posibilitățile materiale vor

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

FILĂ DE POVEȘTE

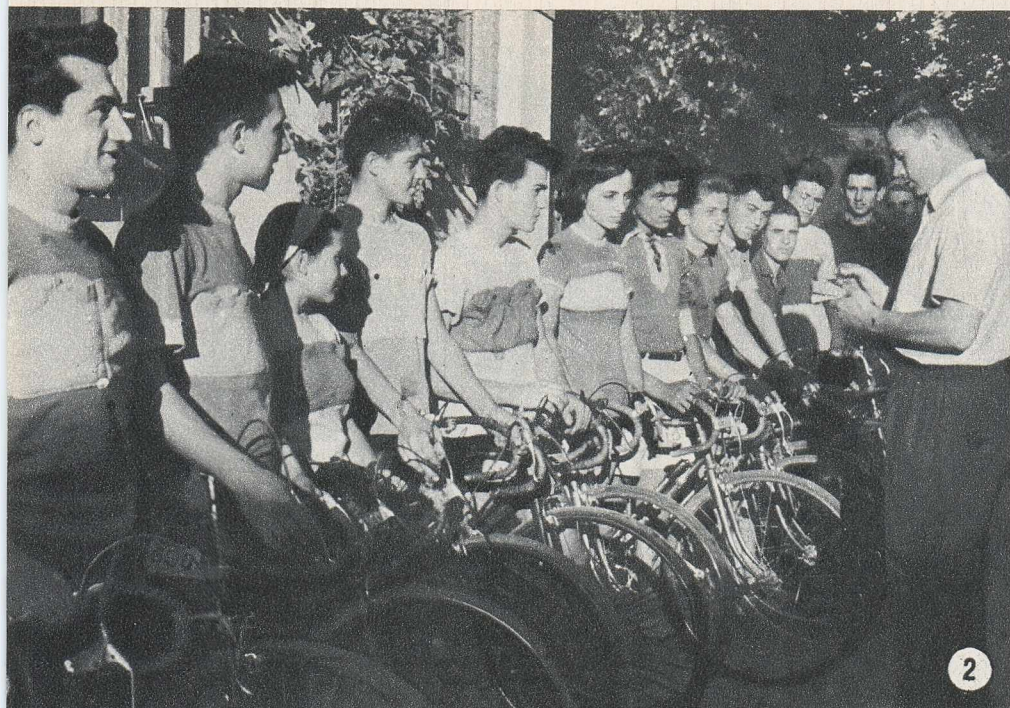
ORIZONTAL:

1) Autorul unei versiuni recente a basmelor orientale „1001 de nopți” — L-a ajutat pe Harap Alb s-o deosebească pe fata împăratului Roș de sora sa vitregă. 2) ...Rodionovna, dădaca lui Pușkin, „prietena cu tîmple sure” care i-a încîntat copilăria cu frumoasele basme ruse — Scriitor danez, autor a nenumărate basme pentru copii (1805-1875). 3) Aici trăia „Broasca țestoasă cea fermecată” din basmul lui Ispirescu — Ispirescu (abr.) — Moșul ce sosește alene, pe la gene, cînd la gura sobei buniciuța își deapănă molcom firul poveștii — Precum. 4) Supranumele lui Stan Pățitul din povestea cu același nume de Ion Creangă — „Crăiasa din...”, poezie de Mihail Eminescu. 5) Simbolul nichelului — Pomi meridionali. 6) Jules..., autor dramatic francez, a scris libretul operei „Povestirile lui Hoffmann” de Offenbach — Păcălițe! (fig. 7) „Floarea de...”, unul din basmele marelui povestitor sovietic Piotr Bajov — Localitate în Irlanda — Teodorescu Petre. 8) „... ca zăpada și cei 7 pitici”, basm de Frații Grimm — Lucrare muzicală executată pe două voci sau la două instrumente — Nicovală. 9) Personaj dintr-o legendă biblică — „... înțeleaptă”, basm popular chinez. 10) Pe mine — Rîu și departament în Franța — Aci poartă capra, mama celor trei iezi, drobul de sare. 11) „... lui Danko”, basm de Maxim Gorki. — „... roșie”, minunatul basm al lui Charles Perrault. 12) „Sediul” corbului din fabula lui La Fontaine — Unele din basmele și legendele caracteristice acestor munți, sînt cuprinse în culegerea intitulată „Copiii muntelui de aur” de Al. Mițru. 13) „Împărățiile de..., de argint și de aur”, basm popular rus — Afluent al Tisei — Andrei Popescu.

VERTICAL:

1) „File de poveste” de Mihail Eminescu — Reședința frumoasei Ghiul Nazar din basmul arab „Antar”, al scriitorului Senkoviici. 2) Personaje din basmul „Celor douăsprezece fete de împărat și palatul cel fermecat” de Ispirescu — Zina cu părul de aur, salvată de Făt-Frumos din ghearele zmeilor și ale balaurilor. 3) „... poveste”, piesă instrumentală de Marțian Negrea — „Ali... și cei 40 de hoți” — Mamă (arh). 4) „Sarea... bucate”, basm de Ispirescu — „Și-am încălecat pe-o roată și v-am spus povestea...” — Fluviu asiatic. 5) „Miorită...” (Alecsandri) — Bir! — Balaur! 6) Oraș în Nigeria — Posod. 7) General francez (1772—1821) — Notă muzicală. 8) „Prostia...” titlul unei povestiri de Ion Creangă. 9) „Povestea unui om...” roman de Boris Polevoi — Săruti în graiul puzezei din amintirile lui Creangă. 10) „Povestea unui om...”, titlul unei alte povestiri de Ion Creangă. — Împrăștiat, risipit. 11) Membri ai breslelor — Fîridă. 12) Sînt (pop.) — Sportul tragerii la țintă — „Cum și-a tîmăduit un negustor nevasta de încăpăținare, în urma unei pilde... de la cocoaș” numele uneia din cele 1001 de basme arabe. 13) Incorectitudine — O capătă uneori în luptă Făt-Frumos, dar se vindecă într-o clipită. 14) ... Severa Benția, compozitoare, autoarea liedului „Crăiasa din povești” — „Jumătate de om, călare pe jumătate de... schiop”, pocitania din basmul „Aleodor împărat”, de... — ...Ispirescu Petre.

Cuvinte cunoscute mai puțin: NAAS, AIM, RAPP.

CICLISTI

ȘCOLII DE TINERET DIN CAPITALĂ —

fi cu totul altele. Deocamdată, însă, mai lipsesc unele lucruri. Asigurîndu-se mai bune condiții de muncă, nu ne-ar mira de fel ca, peste doi, trei ani, să vedem în reprezentativa țării pentru marile concursuri, alături de cicliștii fruntași, și nume noi de cicliști, proveniți din secția de ciclism a școlii de tineret din Capitală. În atare eventualitate, satisfacția tuturor factorilor care conlucrează la bunul mers al acestei secții, va fi deosebit de mare și pe deplin meritată.

1) Studentul Nicolae Grigore, unul din cei „vechi” din școală, e recunoscut pentru meticulozitatea cu care își îngrijește bicicleta.

2) Înaintea fiecărui antrenament: apelul și expunerea temei de lucru din ziua respectivă.

3) Antrenamentul s-a sfîrșit, dar nu și munca în secție: acum urmează curățatul bicicletelor, reglarea diferitelor piese, lucru care se face sub atenta supraveghere a antrenorului, cît și a responsabilului secției: C. Panțiru.

SIMBRĂ...

Din satele Oaşului, bărbați, femei și copii au urcat sus la munte. Tradiționalul „îrîmbiș”, care se întrece cîntînd de răsună văile și pădurile, anunță că a început „sîmbra oilor”, veche datină oșănească...

În timpul „sîmbrei” se măsoară laptele oilor întovărășitilor pe o zi. Însemnarea laptelui muls se face pe răboj, o bucățică de lemn ce se va păstra la stîină în timpul verii și după care fiecare om va primi cantitatea de brînză ce i se cuvine.

Am străbătut Tara Oaşului și am fost cucerii de oiguroasele sale dansuri, de nealteratul său folclor românesc, de costumele sale pitorești.

Jocul, „danșul”, cum îi spun oșenii, este vioi, sprinten, chiar deosebit de repede. În același timp el îți aduce aminte de epoci îndepărtate. Dansul se învață aici în frageda tinerețe. Copilașii și fetițele fac exerciții în jurul pomilor, cînd sînt abia de-o șchioapă, iar după ce știu bine tactul, merg la „dansul mărunteilor”. Țipuritura, cum i se spune chiulturii aici, este ecoul nedespărțit al jocului și îmbracă forme variate, de la Țipuriturile satirice, vesele, la cele melancolice și de dragoste.

Caracteristic de la prima vedere, în portul popular oșănesc este „straița” la bărbați, un obiect vestimentar ce nu lipsește nici copilului cel mai mic, nici moșnegilor. Un oșan nu se consideră îmbrăcat pînă nu are straița, de unde și vorba: „adă mama straița să mă îmbrac!” O altă caracteristică a portului este cămașa scurtă cu mîneci largi la bărbați și „pindileul”, fusta și cămășile femeilor lucrate cu multe cusături.

Din nenumăratele obiceiuri, care le practicăm oșenii am ales vestita „sîmbra a oilor”, care o prezentăm în acest fotoreportaj,

Ioniță ANDRON

Negrești

Fotografiile autorului

Am oprit pentru o clipă două fete din Certeza, ca să le pozăm pentru dumneavoastră...

... Și pe Moș Grigore din satul Moșeni, figură tipică de oșan, cu părul „rălunzat”, lăsat pe frunte... →

Sîmbra este una dintre cele mai mari sărbători ale oșenilor. Ea are caracterul unei antrenante serbări cîmpenești. Se aduc băutură și mîncări alese. Se fac colaci cu înfloritură măiestre, ca aceștia pe care îi taie soția lui Buzgo Vasile, membru al întovărășirii zootehnice din Cuteza. ↓

Și în timp ce bărbații sînt ocupați cu măsurătorile, femeile au rînduit desagi cu merinde pe pari înalți, ca nu cumva dulăii clobănești să se înfrupte din bunățțile aduse.

Apoi urmează o veselie în toată legea.
 Fiecăi vestiji în satele Oașului încep
 „danțul” de se cotremură pământul, iar
 șpuriturile străbat pînă departe în văi.

DUBASII

DIN ALMĂȘ-SĂLIȘTE

În zilele sărbătorilor de iarnă în comuna Almăș-Săliște, regiunea Hunedoara, răsună ritmul vioi al „dubelor” și cîntecul cîmpoșului cu care cetele de colindători umblă din poartă în poartă, urînd gazdelor belșug, recolta bogală și bucurie în anul care vine.

Este o datină foarte veche. Tinerii din sat, cu cetină verde de brad la căciuli, împreună cu un sătean mai în vîrstă, care cîntă din cîmpoi, merg pe ulițele satului, bătînd dube — un soi de tobe făcute din rame late din lemn, pe care sînt înfîșe piei de oale.

Cînd ajung la o casă, cersă fie primiți cu colindul. După un schimb de întrebări și răspunsuri pîtoarești, în pridvor, gazda îl poartă în casă. Aci ei încep colindul propriu-zis. În încheiere, urarea:

„...O-nchinăm cu sănătate
 La anu' cu bogătate”

Gazda le dă daruri: un colac special făcut, cîrnăți, carne atumată și o ploseuță de vinars. Așa merg ei din casă în casă, pînă seara tirziu, cînd se adună la Căminul Cultural, unde se încluge un ospăț mare, cu jocuri și multă veselie.

în comuna Racșa, copiii au un joc al lor numit „De-a mandia”. Pînă și cei mai mărunței așteaptă nerăbdători să treacă pe sub brațele celor doi copii care închipuie niște porți fermecate.

FABULE PITICE

CUIUL

L-a mîncat rugina tot,
 N-are floare, n-are bot,
 Și-n cămașa lui de scrum
 Pare pal zvîrlit în drum

Cocotrîj și miștel,
 Tot mai poji să calci în el!

MĂIESTRIA SCAIETULUI

Scaietele, odată, purtat de vînt alene,
 I s-a-ncurcat, din joacă, hulfanului în pene,
 Și-așa, pornind să-l treacă o mie de flori,
 S-a pomenit că zboară aproape pîn'la nori.

...De-atunci, ținut în grijă și stîmă tuturor,
 Dă lecții la o școală de zbor fără-motor.

Stellan FIȘIP

Posta Redacției

DUMITRU ONIGA — SANATORIUL SOLCA. Dintre sonetele trimise de dv. îl publicăm mai jos pe cel intitulat „Aud departe”, care are mai multă limpezime în idei decât celelalte. Desigur, trebuie să mai munciți mult pentru perfecționarea măiestriei poetice:

Aud departe pașii mei de fînc
Cum calcă peste farîni, pe ogoare;
Mîini mici care culeg sîmburi de soare
Și cum îi sparg în dinți ca să-i mînînc.

Un foșnet crud prin iarbă, prin răzoare
Săltînd pe-al amîntirilor obline,
Răsună-n mine moale și adînc
Cu iz de levănțică și cicoare.

Se împletește candid și umil
O punte de poveste spre trecut,
Îmi bate-n tîmple-un deget de copil.

Ca să mai trec pe drumul cunoscut,
Cu inima zvîcnind mî-nîntore tipil
Sub pașii mei, țărîna s-o sîrui.

MARIA DRAGOSIN — VÎNTUL DE JOS. Din cele trei noi încercări trimise — „La cules de vii”, „Mureșul” și „Toamnă tîrzie” — reiese că nu ați realizat mari progrese în ce privește adîncimea ideilor și sentimentelor pe care le dorîți exprimate în versuri. Pentru a ilustra, de pildă, soarta cumplită a iobagilor din trecut („Mureșul”) nu găsiți decît asemenea banalități:

Că munceau lipiți(?) de foame
Și-aveau bălăvuri în palme,
De se răsucula vreedată
Stîngele lor curgea, ballă.

E sărăcăcios și prozaic; nu emoționează și nu convinge. **EISENBRAUN — BUCUREȘTI.** Am citit poeziile dv. cu un viu interes. Din ele se desprind sensibilitate și îndemnare poetică. Tematica lor nu este însă interesantă. Așteptăm de la dv. alte lucrări.

C. GEORGESCU — SNAGOV. Încercarea dv. „Primele mele versuri” este neizbită; lipsită de imagini poetice, lozincardă, ea dovedește că nu sînteți încă pregătit pentru o asemenea activitate.

LIANA RĂDAN — PLOEȘTI. Povestirea „Haiducul”, deși scrisă cu oarecare îndemnare, nu este publicabilă. Lucrearea este săracă în fapte și întîmplări.

IOAN PANATEȘCU — LOCO; DARIUS EUGEN — BÎRLAD, N. TRIFAN — CLUJ. Poeziile trimise de dv. nu pot fi publicate; ele rîmîn doar niște stîngace încercări de versificare, fără idei și fără măiestrie.

RĂDULESCU — FĂGĂRAȘ. Singura modalitate pentru a îndepărta un tatuaj al pielii este o intervenție chirurgicală.

Operația constă în excizia (scoateră) buciții de piele tătute, se aplică apoi pe locul excizat o grefă de piele (o bucată de piele scoasă din altă parte a corpului, de obicei de pe abdomen.)

Dacă tatuajul este mai mic, este suficient, după excizia lui, să se apropie prin alunecare și să se coase porțiunile de piele vecine.

Această operație se poate face în serviciile chirurgicale care au experiență în problemele de grefă.

ROȘU SIMAND — ORADEA. Lucrările relative la planeta Marte nu sînt încă complet terminate și rezultatele parțiale la care s-a ajuns nu au fost date încă publicității. Ce a apărut pînă acum în presa cotidiană nu sînt decît indicații preliminare ca, de pildă, observarea unei topiri mai rapide ca de obicei a zăpezilor de pe Marte, prezența unor nori mai întinși etc. — detalii de specialitate care nu spun prea mult unui profan.

Deoarece prelucrarea observațiilor cere un anume timp, se speră a se avea noi rezultate cam în primele luni ale anului 1957, cînd, bineînțeles, veți putea citi și în revista noastră material relativ la această problemă.

CIOBOTARU — SIGHIȘOARA. Corespondența trimisă de dv. a fost acceptată și va fi publicată într-unul din numerele noastre viitoare.

Redacția consideră ca binevenită propunerea dv. de a ne trimite scurte corespondențe însoțite de clișee.

OPRESCU — CONSTANȚA. Am primit scrișoarea și sîntem de acord cu propunerea făcută de dv. Trimiteți-ne fotografiile (clișee) și la ficcare un scurt text explicativ.

CIOBANU — CALIMĂNEȘTI. La rubrica „Răspundem cititorilor” nu vă putem da răspunsurile ample de care aveți nevoie. Credem că ar fi bine să vă adresați Librăriei Academiei R.P.R. — București, Calea Victoriei colț cu Bd. 6 Martie, de unde vă puteți procura cursurile Institutului de Geografie-Geologie, în care sînt expuse pe larg problemele ce vă interesează.

DUMITRESCU — BUCUREȘTI. Vom publica, într-unul din numerele viitoare, materialul despre „Viața porumbelilor călători”, pe care ne-ați scris că ați vrea să-l citiți.

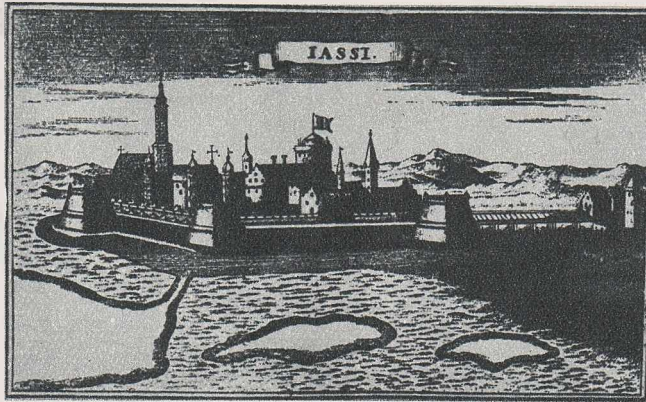
PLĂVĂNESCU — ABRUD. Toate problemele care vă interesează sînt explicate mult mai pe larg decît am avea noi posibilitatea să o facem, în volumul „Originea religiei” de Charles Hainchelin.

OPRESCU — CONSTANȚA. Veți putea citi într-unul din numerele viitoare ale revistei, la rubrica „Răspundem cititorilor”, materialul despre evoluția mijloacelor plutitoare și a navelor, pe care ni l-ați cerut.

COSTACHE D. — TÎRGOVIȘTE. Nu puteți împrumuta cărți decît de la bibliotecile din orașul dv.

MUNTEANU TANIA — LUPPENI. Pentru a deveni corespondentă nu este necesară nici o altă formalitate, în afară de aceea de a ne scrie. Însă numai lucruri interesante!

ISTORICUL IAȘILOR

Cetatea Iașului. Gravură datînd din anul 1701.

La cererea tovarășei Pușu Rogoșeanu, din comuna Bîrca, regiunea Craiova, publicăm materialul de mai jos, scris de tov. Dan Berindei, de la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R.

Iași, orașul de pe malul Bahluiului, se ridică pe locurile unor vechi așezări omenești. Celebra stațiune neolitică descoperită în apropiere, la Cucuteni, constituie o dovadă că aceste meleaguri au fost locuite din timpurile cele mai îndepărtate. Totuși, pînă în perioada medievală aci nu poate fi vorba de un oraș.

Documentar, Iașii apar în 1408, cu ocazia privilegiului vamal dat de către Alexandru cel Bun, domnul Moldovei, negustorilor lioveni. În 1434, un alt document menționează existența la Iași a unei curți domnești. În a doua jumătate a veacului al XV-lea, Ștefan cel Mare ridică aci vestita biserică a sfințului Nicolae — care poate fi văzută și astăzi în fața Palatului Culturii, restaurată însă în mod necorespunzător de către arhitectul francez Leconte de Nouy.

Adevărata înflorire a Iașilor nu are loc însă decît spre mijlocul veacului următor, cînd, în anul 1564, Alexandru Lăpușeanu părăsește vechea capitală de la Suceava, mutînd aci reședința domnească. Acest eveniment constituie o stare de fapt și anume importantul rol economic și ad-

ministrativ pe care ajunsesă să-l joace orașul de pe malurile Bahluiului.

După încă un veac, la mijlocul secolului al XVII-lea, Iașii sînt un oraș întins, împodobit de nenumărate monumente arhitectonice. În afara curții domnești — care suferă de-a lungul veacurilor numeroase transformări datorită atît fanteziei domnilor, cit, mai ales, numeroaselor incendii — orașul se îmbogățește cu frumoase lăcașuri de închinăciune, mînturii ale deosebitului simț artistic al constructorilor lor, ridicați, în cea mai mare parte, din sîmul poporului.

Momente de strălucire cunosc Iașii domniei lui Vasile Lupu, cînd se ridică din nou marea construcție a Goliei și se construiește minunata biserică Trei Ierarhi. Din această perioadă ni s-au păstrat prețioasele relatări ale lui Paul de Alep — însoțitorul patriarhului Macarie de Antiohia — privind viața și aspectul orașului. El remarcă că Iașii erau un oraș „foarte mare”, vorbește cu admirație despre lăcașurile capitalei Moldovei și-i descrie frumoasele grădini. „Am văzut în grădinile mănăstirii Galata — scrie el — zăzări, și am mîncat din fructele lor, de asemenea migdali acoperiți peste tot cu flori proaspete”. Vorbind despre curtea domnească, călătorul srian înseamnă următoarele: „Apartamentele în care locuiesc domnul și doamna sînt zidite din cărămidă și olane. Acoperimintele sînt admirabile, zidite de însuși Vasile. În apro-

plere e o baie caldă, toată din marmură. Apa se aduce de aiurea. În grădina domnească văzurăm frumoși muri, mai mulți zăzări, migdali și rodii, crescînd în ghiveci, precum și lămii”.

Spre sfîrșitul veacului al XVII-lea, Gheorghe Duca înalță în preajma orașului mănăstirea și palatul de la Cetățuia.

În secolul următor, Dimitrie Cantemir se ridică împotriva turcilor, alături de Rusia. Cu acest prilej Tarul Petru I vine la Iași; el vizitează orașul și-i admiră lăcașurile. „Au imblat împăratul — scrie un cronicar — prin toate mănăstirile de le-au văzut și din toate i-au mai plăcut mănăstirea Golia, zicînd că are trei feluri de meșesuguri: leșesc, grecesc și moschicesc”.

În cursul secolului al XVIII-lea, în plină perioadă fanarioasă, orașul Iași își continuă dezvoltarea. Spre sfîrșitul deceniului al patrulea al acestui veac, englezul Jean Bell d'Antermony aprecia Iașii ca fiind un oraș cu „două sau trei mii de case...”; iar peste vreo treizeci de ani, raguzanul Boscovici dă următoarea imagine a capitalei Moldovei:

„...am fost prin diferite strade principale din Iași; toate erau acoperite de birne de arbori lungi, făcînd efectul că erau tot atîtea poduri; casele sînt sărăcăcioase și au acoperisuri ca și acele de țară; sînt însă ici și acolo case frumoase și mari ale boierilor mari și diferiți boieri greci”. Sezîsînd realitățile sociale ale epocii, englezul Thornton remarcă la începutul secolului al XIX-lea contrastul „dureros” dintre palatele boierilor și „locuințele poporului, care dau priveliștea celei mai mari mizerii”.

În veacul al XIX-lea Iașii cunosc un proces de modernizare, legat de descompunerea feudalismului și creșterea capitalismului. Procesul acesta capătă un ritm grăbit în perioada Regulamentului Organic. Capitala Moldovei ajunge, astfel, să numere în 1859 — anul Unirii — peste 60.000 locuitori.

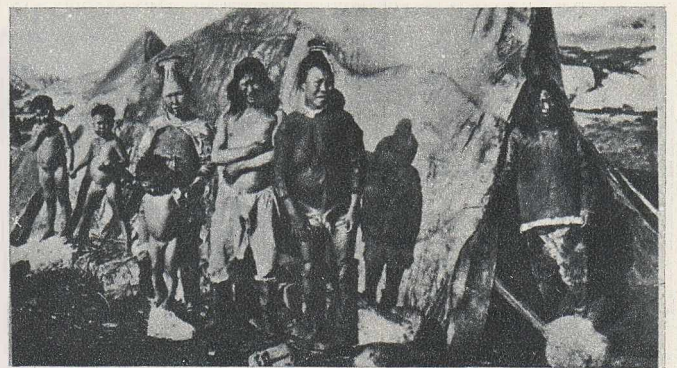
După Unire, însă, Iașii au o evoluție lentă, rîmînînd mult în urma Bucureștiului, care cunoaște o impetuoasă dezvoltare, concretizată în creșterea populației în decurs de un secol, cu 1000%, în timp ce, în același rîstimp, numărul locuitorilor Iașilor nu face decît să se dubleze.

După 23 August 1944, fostei capitale a Moldovei i s-a acordat o grijă deosebită. Distrugerile pricinuite de război au fost remediate și s-au pus bazele unei puternice dezvoltări industriale și edilitare a orașului care este astăzi, în același timp, unul dintre cele mai de seamă centre culturale ale țării.

DESPRE ESCHIMOȘI

Răspundem prin acest material, scris de tov. I. Iordan, cercetător științific la Institutul de Cercetări Geografice, cererii tov. El. Cojocaru, din Măneciu-Ungureni, regiunea Ploesti.

Eschimoșii, rasă de oameni ce trăiesc în deserturile de gheață ale Nordului, sînt răspîndiți în Alaska, pe coastele și prin insulele arctice ale Americii, în Groenlanda, țara lui Baffin și în insulele Aleutine, avînd o concentrație mai mare în regiunea golfului Hudson. Se pare că această rasă, cu părul negru și lung, cu talia mică — 1,58 m - 1,68 m — cu fața plată și pomeții obrajilor proeminenți, cu nasul subțire și

Eschimoși din Groenlanda, în fața „locuinței” lor de vară.

ochii negri, cu capul turtit și cu pielea gălbuie, se trage din popoarele ce au trăit, în timpuri foarte îndepărtate, pe continentul asiatic. Eschimoșii înfruntă genurile

aprige. Îmbrăcîndu-se în piei de animale pe care le cos cu fire trase din tendoanele de la picioarele renilor; ei se hrănesc cu carnea crudă a animalelor vîinate sau cu pește și locuiesc

în adăposturi făcute din blocuri de gheață numite iglu și grupate mai multe la un loc. În antîmpul mai cald, ei își construiesc corturi din piei de animale.

Eschimoșii se ocupă cu pescuitul și cu vînatul urșilor albi, lupilor, vulpilor, renilor, focilor și morselor. Pescuitul se face cu ajutorul unor caiace foarte ușoare, construite din piei de focă, ce se deplasează pe apă cu o mare viteză. Ca arme de vînatoare, cele mai folosite sînt săgețile, lăncile și harpoanele făcute în general din oasele balenelor sau animalelor mari și, foarte rar, din metale. În sezoanele în care vînatul e abundent, eschimoșii consumă mari cantități de carne crudă; în epocile cînd vînatul e sărac, din motive de economie ei suprimă copiii noi născuți și-i abandonează bătrîni.

Numărul eschimoșilor — actualmente în jurul a 30.000 — este în continuă scădere.

Excepție de la starea de cruntă mizerie în care trăiesc acești oameni o fac popoarele de origine eschimosă din regiunile arctice ale U.R.S.S., care au primit toată atenția și ajutorul regiunii sovietice. Eschimoșii de aici sînt aprovizionați cu produse industriale, cu unelte de pescuit și vînat și își valorifică în condiții avantajoase vînatul, peștele și blănurile. Ei trăiesc o viață socială, economică, politică și culturală cu totul deosebită de a eschimoșilor de pe teritoriul țărilor capitaliste, fiind cuprinși în marea familie multinațională a popoarelor sovietice, ca fii egali în drepturi și datorii ai acestei familii.

Prin acest material, scris de tov. prof. univ. Calin Popovici, raspundem tov. Kelemen Lulu din Bacău.

Este clar că în studierea astrilor nu poate fi folosită direct energia atomică, sub diferitele ei forme (izotopi radioactivi etc.), pe bunul motiv că nu se pot face experimente cu corpurile cerești. În schimb, cunoștințele de fizică nucleară sînt indispensabile pentru înțelegerea fenomenelor ce se petrec în diferitele corpuri cerești și pentru studierea lor.

Se știe că soarele și stelele luminează grație energiei atomice degajate de transformarea nucleelor de hidrogen (protonii) în nucleu de heliu. Aceste reacții nucleare, avînd loc la temperaturi de mai multe milioane de grade, se numesc reacții termonucleare. Temperatura centrală a stelelor, la care au loc aceste reacții, este de la cîteva milioane de grade pînă la zeci de milioane de grade. La această temperatură ar fi posibilă și unirea mai multor nucleu de heliu, ceea ce ar avea ca rezultat formarea carbonului, oxigenului, azotului etc., și nașterea unor noi degajări de energie.

Descoperirea reacțiilor atomice care au loc în soare și stele a făcut posibilă studierea structurii și evoluției acestora. Prin cunoașterea structurii unei stele se înțelege cunoașterea densității, temperaturii, presiunii etc. oricărui punct din interiorul stelei, precum și cunoașterea modului în care variază toate

aceste date fizice, în funcție de distanța de centrul stelei.

Stelele sînt imense sfere gazeoase în echilibru, care nici nu se răspîndesc în spațiu sub influența presiunilor din interior (presiunea gazeoasă și presiunea razelor luminoase), nici nu se prăbușesc spre centru, sub influența greutății straturilor succesive. De asemenea cele mai multe dintre ele emit, pe lungi perioade de timp, o lumină aproape constantă. Folosind legile fizicii, astronomii calculează din aproape în aproape, pornind de la suprafață, creșterea temperaturii, presiunii și densității în soare și stele. Una dintre cele mai importante legi care stă la baza acestor calcule este legea nașterii energiei în stele, din reacții termonucleare. Fără cunoașterea acestei legi nu se poate deduce structura stelei și nici evoluția ei. Asemenea calcule, făcute pentru Soare, de pildă, arată că temperatura lui la centru este în jurul a 15 milioane de grade, densitatea de vreo sută de ori mai mare decît cea a apei (materia rămînînd totuși în stare gazeoasă), iar presiunea de mai multe zeci de miliarde atmosfere.

Structura stelei respective și datele care o caracterizează la exterior (diametru, luminozitate, temperatură etc.) depind numai de compoziția chimică și de masa ei. Deci și evoluția stelelor depinde de schimbarea masei și compoziției lor chimice. Pe baza faptului că la cele mai multe stele, reacțiile termonucleare constă în transformarea hidrogenului în heliu, se poate calcula care va fi evoluția unei stele sau

a Soarelui. Aceste calcule se fac în ipoteza că masa lor rămîne constantă de-a lungul timpului, sau, dimpotrivă, în ipoteza că au loc unele pierderi. S-a ajuns la concluzia că în cazul unor pierderi de masă neglijabile, Soarele și stelele își vor mări cu timpul strălucirea și temperatura la suprafață, pînă la consumarea întregii cantități de hidrogen din interior. Numai la stelele cu procese însemnate de emisiune corpusculară, care duc cu timpul la micșorarea mai substanțială a masei, am avea de-a face cu o slăbire a strălucirii și cu o răcire treptată. Astronomii sovietici au dovedit că o astfel de evoluție descendentă are loc la stele foarte masive și strălucitoare. Cît privește Soarele nostru, situația nu pare să fie clarificată, deoarece pierderile de masă ale sale cunoscute pînă în prezent nu sînt apreciabile.

Procesele de transformare radioactivă nu se desfășoară numai în stele și Soare, ci și pe Pămînt și pe alte corpuri reci, cum sînt meteoriții.

Cunoșcîndu-se, spre exemplu, timpul după care uraniul se transformă în plumb radioactiv, se poate deduce din proporția uraniului și a plumbului din roci, meteoriți etc. — vîrstele lor. Astfel, au fost deduse vîrstele celor mai vechi roci de pe Pămînt, ajungîndu-se să se aprecieze vîrsta Pămîntului și a întregului sistem solar la 3-4 miliarde de ani.

Progresele fizicii nucleare și cunoașterea mai precisă a reacțiilor termonucleare au o considerabilă importanță în dezvoltarea astrofizicii.

EXPEDIȚIA LUI MAGELLAN

Portugăliei. Dar indicația era greșită, deoarece în acel loc nu exista nici un drum de legătură între cele două oceane, ci doar marea fluviu La Plata. Cu toate acestea, el porni mai departe către sud, ascunzînd echipajului nesiguranta sa, și sondînd orice golf, care părea să fie o trecătoare. Iarna începu să se arate. Magellan hotărî să ierneze cu flota sa în golful San Julian, în așteptarea anotimpului cald.

Părăsind golful la cele dintîi semne ale primăverii, expediția porni către sud, sondînd fiecare golf pentru a găsi o trecătoare în Oceanul Pacific. După un lung și chinător drum, se descoperi în sfîrșit un canal, ca un labirint, care făcea legătura între cele două oceane și pe care, pentru prima oară, înaintară, prudenți, printre stînci, patru corăbii (una se sfîrșise de stînci în timpul unei furtuni). Dar, într-o noapte de noiembrie a anului 1520, cînd expediția era ca și ajunsă în apele Oceanului Pacific, una dintre corăbii dezertă și se înapoie în Spania. La vederea anelor nesfîrșite ale Pacificului, Magellan, acest om rece și închis înecuu să plîngă cu lacrimi fierbinți; găsise calea — ce-i poartă și azi numele — de trecere dintr-un ocean în altul, făurise visul a mii de oameni dinaintea lui.

Cu toate că nu mai avea alimente suficiente, Magellan porni cu cele trei corăbii ce-i mai rămăseseră, către vest, în ciutarea Insulelor Moluce. După ce chinurile foamei îi făcură pe marinari să roadă și pielea cu care erau învelite frînghiile corăbiilor, scolară caravana maritimă salută — la 16 martie 1521 — prin strîgăte și urale de bucurie, prezența Pămîntului. Era una dintre insulele Arhipelagului Filipine, atunci, descoperit. Cîrînd, la 26 aprilie 1521, Magellan muri într-o luptă cu băștinășii. După moartea sa, fu scufundată o corabie; alta, avariata, nu mai putu să-și continue drumul, doar ultima, încărcată cu mirodenii, se putu înapoia în Spania.

Așa s-a sfîrșit expediția condusă de Magellan care, devotat unei iluzii, unei erori, a dezlegat marea enigmă geografică a vîmii lui: a găsit o strîmtoare prin care a trecut din Oceanul Atlantic în Pacific. Prin această călătorie el a făcut pentru prima dată în istorie, înconjurul globului, aducînd dovada incontestabilă că pămîntul este rotund.

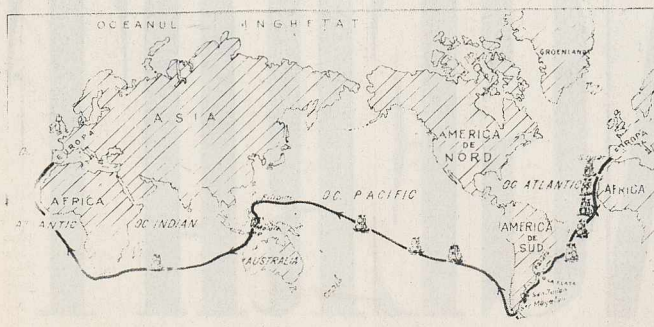
Răspundem prin acest material loc. Petre Marin din Bacău, care dorește să citească în paginile revistei noastre un articol despre expediția lui Magellan.

Născut la Porto, în Portugalia, în jurul anului 1480, Magellan (Fernando de Magalhaes) luase parte ca simplu soldat, la luptele de cucerire ale Indiei de către portughezi și, mai apoi, la luptele din Africa, împotriva maurilor.

Revenit în patrie, el ceru regelui portughez să-i mărească pensia, sau să-i dea o slujbă demnă de el. Regele îi refuză însă cu brutalitate, ceea ce îl determină să treacă în Spania, rivala de pe atunci a Portugaliei, și să-și ofere serviciile regelui spaniol. Înainte de a trece în Spania, el cercetase toate docurile și hărțile ce se aflau în Portugalia și găsise undeva, o informație ce se referea la existența unei trecători ce ar fi legat Oceanul Atlantic de Oceanul Pacific și care ar fi făcut deci legătura, pe la apus, cu India. Pe baza acestei informații el își făuri planul de a ajunge în India, pe noua cale, și-i convinse, prin siguranța hotărîrii și expunerii sale, pe spanioli, obținînd o flotă formată din cinci corăbii.

Expediția părăsi Spania la 20 septembrie 1519, străbătută Atlanticul și ajunse pe coastele Americii. De aci înainte, navigația se făcu pe lingă tîrmul pustiu și necunoscut, către sud, în căutarea trecătorii despre existența căreia Magellan găsise acea indicație în arhiva secretă a

Drumul parcurs de expediția lui Magellan:

Să învățăm STENOGRAFIA

de prof. Aurei BOIA
LECȚIA a XVII-a

ABBREVIERI CONVENȚIONALE (I)

36. În stenografie se utilizează pentru notarea unor cuvinte și în special a expresiilor des folosite așa-numitele abrevieri convenționale. Abrevierea expresiilor se face în general cu ajutorul secantei. Tîind cu o linuță sau, cînd abrevierea privește mai multe cuvinte, cu două liniute cuvîntul inițial al unei expresii, vom prezenta, subînțelegînd, și restul ei. Pentru mai multă precizie, secanta va putea fi înlocuită cu inițiala cuvîntului omis. Pentru același motiv, în expresiile Nu Numai și oamii Muncii — am aplicat secanta pe literele n și m, care reprezintă inițialele cuvîntelor omise.

Dăm mai jos, însoțite de traducerea respectivă, o mică serie de abrevieri.

x	:	+	=	9	11	>	<	≠	/
∕	∕	∕	∕	∕	∕	∕	∕	∕	∕
€	€	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫
∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫
∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫
∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫
∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫
∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫	∫

înmulțire (înmulțit); împărțire (împărțit); mort; egal (aceiași); nouă (noi, nou); unul după altul; mai mare; mai mic; mai mare sau mai mic; dv.; d-ta; mai departe; ș.a.m.d. etc.; public; republică; R. P. (R.); ceea ce; din ce în ce; din ce în ce mai mult; din ce în ce mai mare; din ce în ce mai mic; fi fost; va fi (vor fi etc.); va avea (vor avea etc.); mai mult; mai puțin; mai mult sau mai puțin; mai mult decît atît; mult mai; mult mai mult; mult mai puțin; nu numai; nu mai mult; nu mai puțin; foarte mult; foarte puțin; cel mult; cel puțin; cituși de puțin; mijloc; centru (central); ici și colo; în ce privește; care privește; cu privire; cu (acest) prilej(ul); cu (această) ocazie; de pildă; de exemplu; de altfel; ori de cîte ori; în această privință; în privința aceasta; în această direcție; în direcția aceasta; afară de aceasta; cu drept cuvînt; cu alte cuvinte; cîteva cuvinte; din punct

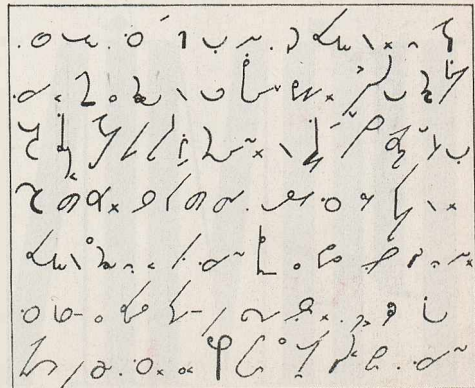
de vedere; din acest p.d.v.; din mai multe p.d.v.; din toate p.d.v.; cea mai (cel mai); cel mai mult; cel mai puțin; cel mai mare; cel mai mic; cel mai bun; P.M.R.; partid comunist; P.C.U.S.; Uniunea Sovietică (U.R.S.S.); comitet central; C.C. al P.M.R.; construirea socialismului; construirea comunismului; oamenii muncii; agricultură, (agricol).

(EXERCITIUL 31)

(de scris în stenografie)

Marea industrie mecanizată este baza materială a socialismului. O însemnătate hotărîtoare pentru construirea socialismului are existența industriei grele. Esența industrializării socialiste constă în crearea, pe seama surselor interne de acumulare, a unei industrii grele, puternice, capabilă să reorganizeze întreaga economie națională inclusiv agricultura, pe baza tehnicii celei noi, să asigure dominația absolută a formelor socialiste în economie și independența tehnică economică a țării. Metoda socialistă de industrializare, care are o superioritate hotărîtoare față de cea capitalistă, asigură crearea unei mari industrii într-un rîstimp istoricește foarte scurt. Industrializarea socialistă se înfăptuiește planificat și se face în interesul oamenilor muncii.

EXERCITIUL 30 (cheie)

Și acest copil însingurat, prins în cursul unei manifestații și dus sub escortă de doi polițiști englezi, un simbol al Ciprului luptător, prezintă un pericol pentru colonialiști. El stă în automobilul polițienesc neînfricat, nu plînge și nu se teme. E încă mic, dar știe că el și ai lui luptă pentru libertatea patriei.

Evenimentele din Cipru se află din nou în atenția opiniei publice mondiale. Intensificarea acțiunilor provocatoare ale colonialiștilor englezi la adresa poporului cipriot trădează intenția cercurilor guvernamentale engleze de a „rezolva” pe cont propriu, prin noi vărsări de sînge, această spinoasă problemă aflată pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. În afara numeroaselor ciocniri ale trupelor engleze cu cipriții, sînt dezlănțuite atacuri împotriva populației de origine greacă cu ajutorul unor bande de huligani recrutați din rîndurile minorității turcești. Atît aceste atacuri, cit și folosirea de către autoritățile britanice a așa-numitelor „forțe speciale auxiliare de poliție”, alcătuite din cipriți de origine turcă, dovedesc că bandele de provocatori se organizează și acționează sub protecția britanică. În legătură cu aceasta, ministrul de Externe al Greciei, Averoff, într-o scrisoare adresată președintelui Comitetului Politic al Adunării Generale a O.N.U., atrăgea atenția că „răspunderea deplină pentru această învrăjpire și pentru acțiunile provocatoare revine autorităților britanice și guvernului britanic.”

Imaginile cuprinse în fotoreportajul pe care-l prezentăm în aceste pagini, trimis „Flacării” de ziaristul grec D. Mihailidis din Atena, vin să demonstreze justetea deplină a cauzei pentru care luptă de mai mulți ani eroicii patrioți ciprioti, înconjurați de simpatia și solidaritatea tuturor popoarelor iubitoare de libertate și de pace.

— fotoreportaj trimis „Flacării” —

de D. MIHAILIDIS

ziarist grec

Călătorului ce-și poartă pașii prin melegurile muntoase ale Ciprului i se întîmplă adeseori să întilnească păstori greci cîntînd din fluier sau păstorite purtînd pe cap ulcioare cu apă.

Aspecte asemănătoare pot fi întilnite și pe vasele antice, lucrate de mîini iscusite, în urmă cu 2500 ani. Există, așadar, aspecte comune tuturor generațiilor ce au populat această insulă, începînd cu primii săi locuitori și pînă la cipriții de astăzi, care rezistă imperialiștilor englezi. Există aceleași datini, aceeași limbă, aceleași obiceiuri și, mai presus de toate acestea, există lupta eroică a populației cipriote împotriva oricărui invadator străini.

În antichitate cipriții sînt nevoiți să lupte împotriva perșilor. În epoca bizantină opun rezistență celor treizeci de invazii distrugătoare ale arabilor; orașele sînt trecute prin foc și sabie, cipriții sînt vînduți la tîrgurile de sclavi. A fost o perioadă — vreo 30 de ani prin secolul al VIII-lea — cînd în Cipru aproape că nu a mai existat populație. Pe lista asupritorilor populației cipriote au mai fost trecuți venețienii și apoi turcii, care acum 80 de ani au vîndut Ciprul englezilor...

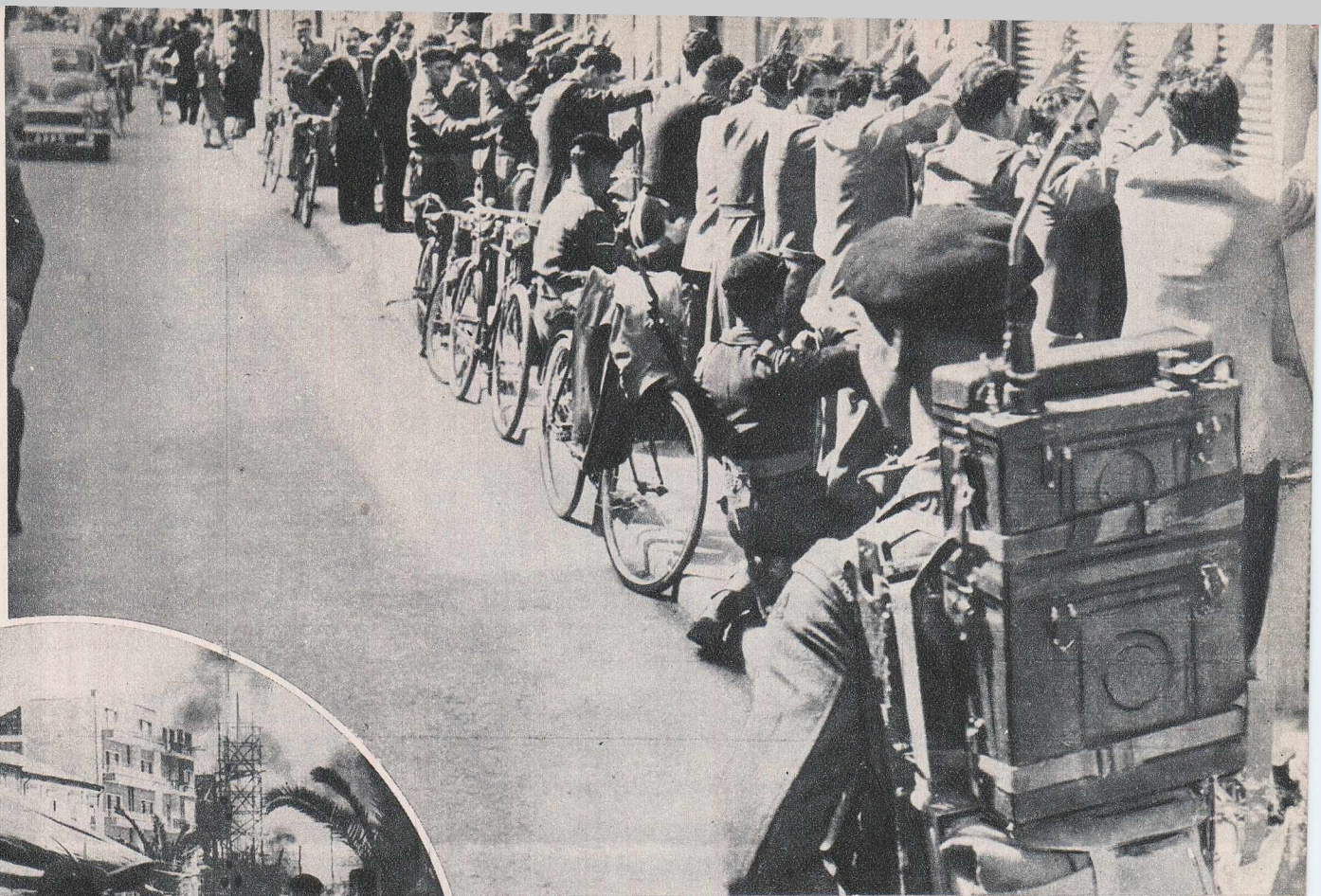
Iar acum cipriții au luat încă o dată armele în mîini. Luptă pentru a-și redobîndi libertatea, pentru dreptul la autodeterminare. Luptă pentru a-și cuceri libertatea de a hotărî singuri asupra soartei Ciprului.

Poporul cipriot singerează din nou. Refuzul guvernului englez de a-i acorda libertatea s-a transformat în gloanțe. Dar și această epocă întunecată va rămîne în urmă. Lupta populației cipriote nu poate duce decît la cucerirea libertății.

PĂMÎNT ÎNSINGERAT

→
Razii și percheziții de tip fascist au loc ziua în amiază pe străzile orașelor din Cipru. Dar copiii lui Harding nu izbutesc să-i captureze pe conducătorii mișcării de eliberare.

Imperialiștii englezi se străduiesc să complice în fel și chip problema cipriotă, pentru ca din aceasta să profite ei. Astfel adeseori ei instigă bande de huligani turci din Cipru să incendieze și să distrugă magazinele grecilor. În asemenea ocazii, poliția britanică — care intervine doar când e vorba de vreo manifestație pașnică a populației cipriote — privește indiferentă la tot ce se petrece. ↓

Solidaritatea grecilor cu cipriotii se manifestă sub cele mai diferite aspecte. Astfel, studenții greci care studiază la universitatea din Bologna (Italia) au declarat greva foamei timp de 36 ore, cerînd unirea Ciprului cu Grecia.

În nenumărate familii cipriote colonialiștii englezi au adus doliul și nenorocirea. Una dintre acestea este și cea a finărului patriot Haralambos Muscos, care a căzut luptînd împotriva cotropitorilor.

REDAȚIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 7
 PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

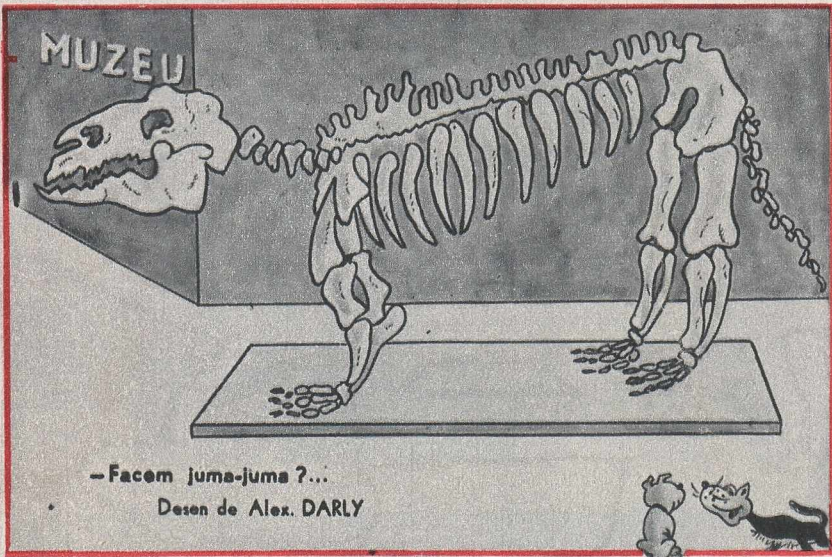
PREȚUL
ABONAMENTELOR

3 luni: 9 lei
 6 luni: 18 lei
 un an: 36 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 Interior 1786.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Șcintei „I. V. Stalin”, Planșele poligrafice executate la întreprinderea Poligrafică-Sibiu.

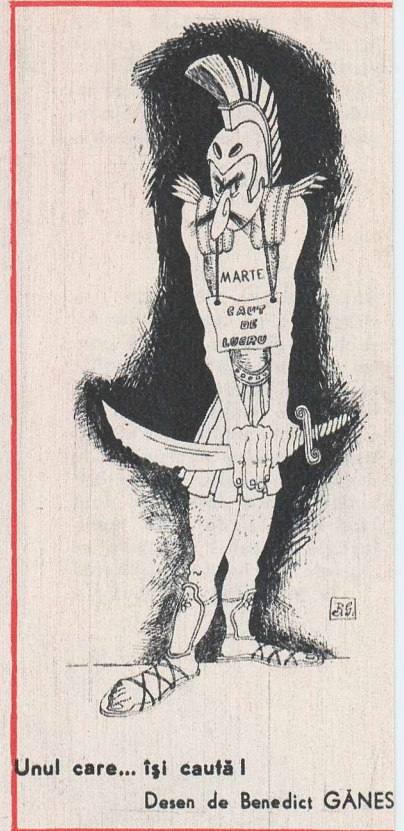
UMOR

— Facem juma-juma?...
Desen de Alex. DARLY

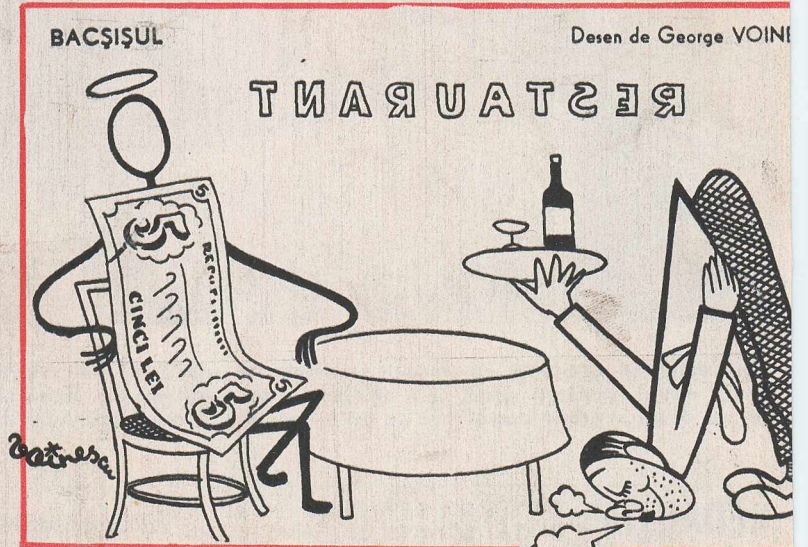
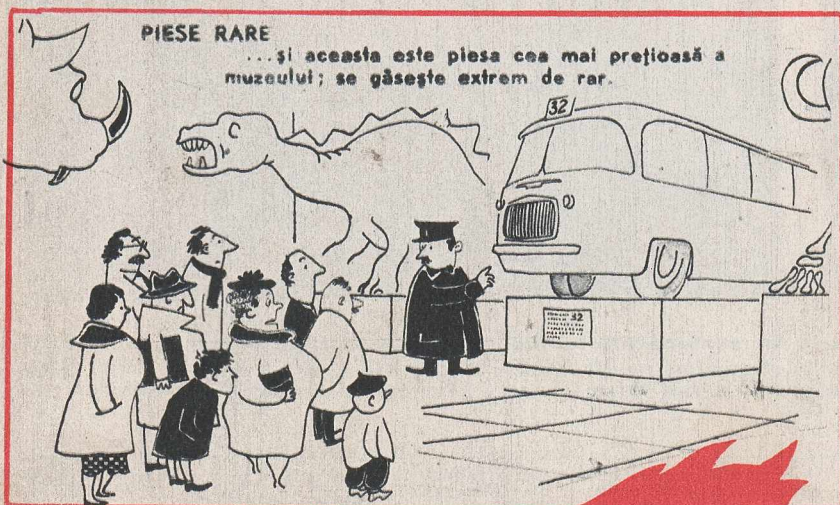
— Încă un mic efort și vom putea să ne așezăm și să ne odihnim puțin...
Desen de COMĂNEL

Unul care... își caută!
Desen de Benedict GĂNES

MAȘINA TOV. DIRECTOR E DEFECTĂ.
— Oprește-te rog în colț, să-mi iau niște țigări...
Desen de Rik AUERBACH

FLACARA

PREȚUL LEI 1,50